

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

STRATEGIE BOJE PROTI EXTREMISMU V ROCE 2009

Praha 2010

Strategie boje proti extremismu

byla schválena vládou dne 3. května 2010 usnesením č.

První část materiálu, doplněná přílohami č. 1 a č. 2, je věnována problematice extremismu na území ČR v roce 2009 a kontinuálně navazuje na předchozí vládní zprávy zabývající se problematikou extremismu. Druhá část materiálu obsahuje vyhodnocení Koncepce boje proti extremismu.

Text neprošel jazykovou ani stylistickou úpravou.

Obsah

I. PROBLEMATIKA EXTREMISMU NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2009	1
1. ÚVOD	1
2. EXTREMISMUS NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2009	2
2.1 Stručná charakteristika extremistické scény	3
2.1.1 Pravicový extremismus	3
2.1.1.1 Neonacistická scéna	3
2.1.1.2 Krajně nacionalistické skupiny	7
2.1.1.3 Uplatňování státní moci na úseku práva sdružovacího	8
2.1.2 Levicový extremismus	9
2.1.2.1 Anarchoautonomní hnutí	9
2.1.2.2 Marxisticko-leninsky orientované skupiny (neobolševismus, trockismus)	11
2.1.2.3 Uplatňování státní moci na úseku práva sdružovacího	12
2.2 Problematika koncertů pravicově extremistických hudebních skupin a pravicově extremistických demonstrací	12
2.2.1 Problematika koncertů White Power Music (hudba „bílá síla“)	13
2.2.2 Demonstrace pravicových extremistů	14
2.2.3 Ostatní akce	15
2.3 Problematika Internetu	15
2.3.1 Fenomén Internet	15
2.3.2 Extremistické webové stránky	16
2.4 Trestná činnost s extremistickým podtextem v roce 2009	18
2.4.1 Situace v ČR a v jednotlivých krajích	18
2.4.1.1 Celková situace	18
2.4.1.2 Skladba trestných činů	19
2.4.1.3 Pachatelé	20
2.4.1.4 Trestná činnost policistů s extremistickým podtextem	22
2.4.1.5 Trestná činnost příslušníků Armády ČR s extremistickým podtextem	23
2.4.1.6 Soudní statistiky	24
2.4.1.7 Probační a mediální služba ČR (PMS ČR)	26
2.4.1.8 Statistiky Nejvyššího státního zastupitelství	27
2.4.2 Trestná činnost s antisemitským podtextem	29
2.5 Bezpečnostní rizika	30
2.6 Změny v možných právních postupech	30
2.6.1 Správní právo	30
2.6.1.1 Novela zákona o právu shromažďovacím	30
2.6.1.2 Novela zákona o přestupcích	31
2.6.1.3 Významná soudní rozhodnutí	31
2.6.2 Trestní právo	33
2.6.2.1 Právní předpisy	33
2.7 Nejzávažnější projevy extremismu ve středoevropském geopolitickém regionu	33
2.7.1 Situace po volbách do Evropského parlamentu	33
2.7.2 Pravicově extremistická scéna	34
2.7.3 Levicově extremistická scéna	39
3. SHRUTÍ	40
TABULKOVÁ ČÁST	42

II. VYHODNOCENÍ PLNĚNÍ KONCEPCE BOJE PROTI EXTREMISMU	46
1. PLNĚNÍ KONKRÉTNÍCH ÚKOLŮ	47
1.1 Komunikací proti demagogii	47
1.1.1 Otevřené a zodpovědné zpravodajství a PR	47
1.1.2 Zmapování vnímání extremistických myšlenek a jejich nositelů	50
1.1.3 Internet bez nenávistné propagandy	52
1.2 Vědomostí proti totalitářům	55
1.2.1 Vzdělávání pedagogů	55
1.2.2 Vzdělávací a osvětové materiály	57
1.2.3 Preventivní akce	58
1.3 Jednotná protiextremistická platforma	60
1.3.1 Koordinační dohody	60
1.3.2 Obecní policie	61
1.3.3 Města a obce	61
1.4 Odbornost a imunita	64
1.4.1 Vzdělávání velitelů opatření	64
1.4.2 Vzdělávání policejních specialistů	65
1.4.3 Stabilizace a doplňování policejních specialistů	66
1.4.4 Vzdělávání pracovníků justice	66
1.4.5 Systémové a paušální zamezení infiltrace extremistů	67
1.5 Efektivně a korektně proti násilí	71
1.5.1 Důsledný monitoring	71
1.5.2 Zvládání extremistických akcí	72
1.5.3 Využívání nového zákona o Policii ČR	75
Zřízení Task Force	77
2. AKTUALIZACE ÚKOLŮ KONCEPCE BOJE PROTI EXTREMISMU	78
2.1 Komunikací proti demagogii	78
2.1.1 Otevřené a zodpovědné zpravodajství a PR	78
2.1.2 Internet bez nenávistné propagandy	78
2.2 Vědomostí proti totalitářům	79
2.2.1 Vzdělávání učitelů	79
2.2.2 Vzdělávání dětí	80
2.3 Jednotná protiextremistická platforma	81
2.3.1 Koordinační dohody	81
2.3.2 Města, obce	81
2.3.3 Deradikalizace	82
2.4 Odbornost a imunita	82
2.4.1 Vzdělávání policistů	82
2.4.2 Vzdělávání justičních pracovníků	83
2.4.3 Naplňování Koncepce Policie v boji proti extremismu	83
2.4.4 Systémové a paušální zamezení infiltrace extremistů	83
2.5 Efektivně a korektně proti násilí	84
2.5.1 Pořádková policie	84
2.5.2 Komunikace se znalci	85

III. PŘÍLOHY

Příloha č. 1:

Nejvýznamnější aktivity vlády ČR, resortů vnitra, obrany, školství, mládeže a tělovýchovy, kultury, práce a sociálních věcí, zahraničních věcí a ministra vlády pro lidská práva

1. VLÁDA ČR	1
1.1 Aktivity vlády ČR	1
1.2 Oblast lidských práv	1
2. MINISTERSTVO VNITRA	3
2.1 Problém extremismu v systému prevence Ministerstva vnitra	3
2.2 Pracovní skupiny	10
2.3 Zabezpečení problematiky extremismu v rámci Policie ČR	10
2.4 Mezinárodní spolupráce v boji proti extremismu	11
3. MINISTERSTVO OBRANY	14
3.1 Legislativní a organizační opatření	14
3.2 Koncepce prevence sociálních jevů	15
3.3 Preventivní opatření	15
3.4 Vojenské zpravodajství	16
4. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY	18
4.1 Oblast legislativní	18
4.2 Oblast kurikulární	18
4.3 Prevence rizikového chování	22
4.4 Oblast dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků	23
4.5 Integrace cizinců a podpora azylantů	23
4.6 Vybrané dotační a rozvojové programy	24
5. MINISTERSTVO KULTURY	24
5.1 Oblast regionální a národnostní kultury	25
5.2 Oblast církví a náboženských společností	25
5.3 Oblast médií a audiovize	26
5.4 Oblast umění a knihoven	26
5.5 Oblast ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií	27
5.6 Nejvýznamnější akce v roce 2009	27
6. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ	29
7. HODNOCENÍ ČR MEZINÁRODNÍMI ORGANIZACEMI Z HLEDISKA DODRŽOVÁNÍ LIDSKÝCH PRÁV	31

Příloha č. 2: Grafy, tabulky a mapka

Graf č. 1:

- Vývoj počtu zjištěných tr. činů s extremistickým podtextem a jejich pachatelů na území ČR v letech 2000-2009
- Kriminalita s extremistickým podtextem v krajích (v členění dle VÚSC) ČR v roce 2007 až 2009
- Podíl jednotlivých krajů (v členění dle VÚSC) na zjištěné trestné činnosti s extremistickým podtextem v ČR v roce 2009

Tabulka č. 1, Graf č. 2:

- Počet trestných činů s extremistickým podtextem v ČR v letech 2008 a 2009
- Podíl jednotlivých krajů na zjištěné trestné činnosti s extremistickým podtextem v ČR v roce 2009

Tabulka č. 2, Graf č.3:

- Zjištěné trestné činy s antisemitským podtextem za rok 2008 a 2009 (tabulka)
- Zjištěné trestné činy v ČR s antisemitským podtextem za rok 2005 až 2009 (graf)

Mapka:

- Zjištěné trestné činy s rasovým či jiným extremistickým podtextem v ČR v roce 2009 (mapka dle okresů)
- Legenda k mapce

STRATEGIE BOJE PROTI EXTREMISMU

I. PROBLEMATIKA EXTREMISMU NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2009

1. Úvod

Zpráva o problematice extremismu na území ČR v roce 2009 (dále jen „Zpráva“) je předkládána v rámci Strategii boje proti extremismu, jejíž je nedílnou součástí, v návaznosti na usnesení vlády ČR ze dne 4. května 2009 č. 572. Rovněž kontinuálně navazuje na předchozí zprávy o problematice extremismu na území České republiky.¹ Byla zpracována Ministerstvem vnitra. Na její přípravě se podíleli podkladovými materiály zástupci zpravodajských služeb, Policie ČR a resortů státní správy, konkrétně resortu spravedlnosti, zahraničních věcí, obrany, školství, mládeže a tělovýchovy, kultury, práce a sociálních věcí a dále ministr, v jehož kompetenci jsou lidská práva a národnostní menšiny a Nejvyšší státní zastupitelství. Jejich nejdůležitější aktivity ve spojitosti s problematikou extremismu, anebo jejich dílčími aspekty, obsahuje příloha č. 1.

Pojetí extremismu, kriminality s extremistickým podtextem a dalších používaných pojmů je identické s vymezením pojmů tak, jak byly tyto formulovány v předchozích zprávách zabývajících se problematikou extremismu.²

Ačkoliv v České republice existuje propojení mezi extremistickou, zejména pravicově extremistickou scénou, a fotbalovými násilníky tzv. hooligans, je problematika diváckého násilí v rámci Ministerstva vnitra řešena samostatně.³ Zpráva se dále nezabývá problematikou sekt a pseudonáboženských organizací, neboť nebyly v této oblasti zaznamenány aktivity spjaté s bezpečnostním rizikem prorůstání do státních struktur, pronikání do politické či ekonomické sféry či ohrožování demokratických základů státu.

¹ Ministerstvo vnitra zpracovává od r. 1998 zprávy o problematice extremismu na území ČR. Na internetových stránkách resortu je veřejně přístupných 12 těchto materiálů.

² Naposledy Zpráva o problematice extremismu na území ČR v roce 2002, k níž přijala vláda ČR dne 9. července 2003 usnesení č. 669. Viz <http://www.mvcr.cz> (Banner „Boj proti EXTREMISMU“, rubrika „Bezpečnostní hrozby“, podrubrika „Výroční zprávy o extremismu“). V této souvislosti je rovněž možné odkázat na ustálenou judikaturu soudů v souvislosti s výkladem pojmu hnutí, zejména pak na stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu Tpjn 302/2005 (č. 11/2007 Sb., rozh.tr.), dále pak na usnesení NS 5 Tdo 79/2006, NS 5 Tdo 337/2002, NS 3 Tdo 1174/2004, usnesení krajského soudu v Brně, sp. Zn. 4 T 98/2009.

³ Toto se např. projevilo i při násilných střetech v Litvínově - Janově v říjnu a listopadu 2008, kde část útočících skupin tvořili právě zástupci fotbalových hooligans. K problematice diváckého násilí viz Příloha č.1, kapitola 2 Ministerstvo vnitra.

2. Extremismus na území České republiky v roce 2009

V roce 2009 byly, stejně jako v r. 2008, problémy v oblasti extremismu spjaty především s pravicově extremistickou scénou, resp. především s jejím neonacistickým spektrem a jeho aktivitami. Plně se potvrdily trendy zaznamenané na této scéně v roce předchozím. Hlavními a nejviditelnějšími subjekty byly neregistrovaná uskupení **Národní odpor (NO)** a **Autonomní nacionalisté (AN)** a dále **Dělnická strana (DS)**, jejíž propojení s neonacistickou scénou a jejími protagonisty, zaznamenané již v r. 2008, se v roce 2009 dále zviditelňovalo. Právě tyto tři subjekty se nejvíce prezentovaly na veřejnosti.

Činnost NO a AN se v prvním a druhém pololetí roku 2009 vyvíjela, v důsledku policejních celorepublikových akcí (Power, Lotta, White Justice) uskutečněných v červnu a v druhé polovině roku, odlišně.

V první polovině roku 2009 jejich aktivity probíhaly zcela v souladu s trendy, které bezpečnostní složky identifikovaly v roce 2008. Podstatné však bylo, že se v jejich činnosti zvyšoval radikalizační potenciál, podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka byla ze strany těchto subjektů otevřenější a aktivnější. Nejzávažnějším skutkem, kterým se neonacistická scéna prezentovala a kdy se de facto násilnou činností nebezpečně přiblížila pomyslné hranici teroristického útoku, byl útok na romskou rodinu v obci Vítkov (duben 2009).⁴ Výsledkem tohoto žhářského útoku bylo způsobení těžkých zranění obyvatelům a totální likvidace domu. Zvýšenou aktivitu v prvním pololetí roku 2009 lze přičítat i neúspěšnému návrhu vlády ČR na rozpuštění Dělnické strany, kdy následně osoby spojené s neonacistickým hnutím demagogicky prohlašovaly, že tímto rozhodnutím byla legitimizována jejich veškerá činnost.

Pro aktivity pravicových extremistů byla typická kritika tzv. „Systému“ a polistopadového vývoje vůbec. Obecně se zviditelňovali antiromskými a protiimigrantskými postoji. Snažili se ujímat aktuálních témat, nevyjímaje témata sociální s cílem využít je ve svůj prospěch. Stavěli se do role „ochránců majority“ a „bojovníků“ proti tzv. „Systému“, který je podle nich „korupční a protinárodní“.

Ve druhé polovině roku Policie ČR zahájila rozsáhlé, dlouhodobě připravované tzv. „realizace“, celorepublikové zásahy proti pravicovým extremistům. Jejich výsledkem bylo de facto paralyzování hnutí při pořádání neonacistických koncertů na území ČR a ovlivnění podoby dalších jeho aktivit. Na druhé straně tyto policejní celorepublikové akce vedly ke zvýšenému počtu tzv. spontánních demonstrací, zaměřených proti policii a na podporu vazebně stíhaných osob.

⁴ Policií ČR byly z útoku obviněny čtyři osoby z prostředí NO Slezsko. Dne 9. února 2010 podala státní zástupkyně Krajskému soudu Ostrava obžalobu v kauze Vítkov. Předběžné datum zahájení soudního líčení je 3. květen 2010.

2.1 Stručná charakteristika extremistické scény

2.1.1. Pravicový extremismus

2.1.1.1. Neonacistická scéna

Situace v roce 2009

V roce 2009 byla v České republice završena transformace a modernizace neonacistické části krajně pravicové scény, započatá již v roce 2008. Převládající struktury neoficiálních lokálních uskupení, vycházejících z principů autonomního nacionalismu, reprezentované **Národním odporem** a **Autonomními nacionalisty**, byly doplněny o oficiální politickou reprezentaci - **Dělnickou stranu**. Spoluprací s Dělnickou stranou se neonacisté pokusili stát standardní politickou alternativou a oslovit širší veřejnost. Snažili se proto o větší profesionalitu a koncepčnost svých akcí, dodržování zákonů, a v neposlední řadě o nalezení nových témat s potenciálem oslovit budoucí možné voliče.

Nejvýznamnějším českým neregistrovaným neonacistickým uskupením byl v roce 2009 nadále **Národní odpor**. Někteří přední aktivisté NO se však více politicky angažovali v DS, což negativně ovlivňovalo vlastní aktivity a celkovou akceschopnost NO. Současně udržovali úzké vazby na německé neonacisty a využívali jich rovněž k posilování spolupráce na politické úrovni mezi DS a NPD.

Aktivisté NO se v průběhu roku podíleli na organizování několika veřejných akcí, které však byly v některých případech prezentovány pod hlavičkou DS. Kromě brněnského prvomájového pochodu lze jako další akci uvést např. hudební festival „Den svobody 2“.⁵

V rámci vlastní činnosti se NO snažil svými aktivitami zaktivizovat a zaujmout především nacionalisticky smýšlející mládež. Proto se vedle poklidných demonstrací zaměřoval na různé provokativní akce a na pořádání koncertů.

V r. 2009 Národní odpor zcela upustil od své veřejné prezentace s výjimkou Internetu. Přispěla k tomu rozhodnutí soudů, v nichž byl označen za neonacistickou organizaci.⁶ Jeho stoupenci na to reagovali tak, že začali užívat různé, mírně modifikované názvy jako Svobodný odpor, Odpor, Svobodná mládež, Kamarádský spolek, Nacionalisté, Svobodní nacionalisté, popřípadě Národní socialisté, anebo zcela otevřeně vystupovali pod hlavičkou Dělnické strany. Stále se však jednalo o stejné osoby pro které však bylo za dané situace výhodnější vyvíjet činnost pod „jinou značkou“.

Útlum činnosti u některých buněk Národního odporu byl zajisté způsoben i některými odsuzujícími pravomocnými rozsudky vůči představitelům těchto buněk. Projevila se tak skutečnost, že uplatňování strategie „leaderless resistance“ (odpor bez vůdce) není v podmínkách NO funkční.

V roce 2009 bylo rovněž viditelné migrování jednotlivých osob mezi Národním odporem a Autonomními nacionalisty, a to víceméně podle situace, která byla pro ně příznivější.

Autonomní nacionalisté získávali v r. 2009 na české neonacistické scéně stále významnější pozici. Ačkoliv spolupracovali s NO i s DS, zachovávali si svou určitou samostatnost. V porovnání s NO se jedná o mladší a „modernější“ organizaci, jejíž ideová východiska a postoje jsou bližší nové generaci pravicových extremistů. Zatímco v případě NO dochází z výše uvedených důvodů spíše k útlumu činnosti jednotlivých buněk, v rámci AN vznikají stále nové lokální skupiny. Nelze vyloučit, že se Autonomní nacionalisté

⁵ Nový Knín, 15. srpna 2009. Ačkoliv se festival konal pod záštitou DS, na jejích oficiálních stránkách nebyly zveřejněny žádné informace na něj odkazující.

⁶ Viz usnesení Nejvyššího soudu 5Tdo 79/2006, dále např. rozhodnutí Krajského soudu v Brně 4 To 98/2009.

stanou převládající strukturou neregistrované části neonacistické scény a nahradí tak Národní odpor, který má svůj vrchol již pravděpodobně za sebou.

Dělnická strana se, zpočátku roku 2009, do rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věci prvního vládního návrhu na její rozpuštění, snažila nevyvíjet aktivity, kterými by mohla úřadům zavdat příčinu k zákazu či rozpuštění jejich akcí a ztratit „politické body“ u části veřejnosti. Zamítavý rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. března 2009 znamenal pro její představitele vítězství, které posílilo jejich sebevědomí. V březnu 2009 došlo k založení občanského sdružení **Dělnická mládež (DM)** jako mládežnické organizace Dělnické strany. Tento subjekt byl Ministerstvem vnitra zaregistrován dne 3. března 2009. V dubnu 2009 následovala registrace periodika Dělnické mládeže u Ministerstva kultury dle platného tiskového zákona pod názvem „**Národní odpor**“.⁷

Obecně lze konstatovat, že koncem března 2009 veřejné aktivity Dělnické strany opět narůstaly. Kromě řady vlastních akcí zaštitila svým jménem i pár akcí pořádaných aktivisty Národního odporu či Autonomních nacionalistů. Úzká spolupráce těchto subjektů a jejich personální propojení v některých případech velmi komplikovaly rozlišení mezi „standardním předvolebním mítinkem“ politické strany a „neonacistickou demonstrací“.

Dne 4. dubna 2009 se v Přerově uskutečnil „Pochod proti rasismu“. Původně oznámila shromáždění v Přerově Dělnická strana, po stažení jejího oznámení byl svolavatelem této akce, člen předsednictva Dělnické strany. Na akci, kterou zaštiťovali Autonomní nacionalisté, se sešlo cca 700 neonacistů. Pozvánka byla zveřejněna i na webu www.odpor.org. Po oficiálním skončení pochodu došlo ke střetům s Policií ČR. Na akci byli přítomni někteří funkcionáři DS. Dělnická strana zveřejnila v Dělnických listech informaci o konání pochodu a rozhovor s „aktivistou národního socialismu“ nazvaný „Jedu do Přerova, protože nevěřím Systému“. Tento rozhovor byl převzat také na stránky www.odpor.org.⁸

Dělnická strana dále např. zorganizovala ve spolupráci s neonacisty z NO, prezentujícími se pod fiktivním označením „Svobodná mládež Brno“, prvomájové shromáždění s průvodem v Brně. Rozsahem největšího veřejného shromáždění se zúčastnilo přibližně 650 osob. S projevy zde vystoupili jak zástupci českých organizací Dělnická strana, Dělnická mládež a Resistance Women Unity (RWU), tak i německé Nationaldemokratische Partei Deutschlands (NPD) a Slovenské pospolitosti. Ačkoliv byla tato akce prezentována jako předvolební mítink DS, jednalo se v podstatě o modifikovanou podobu tradičního prvomájového pochodu neonacistů.

Ochranné sbory DS (OS DS) byly i v roce 2009 využívány v „problematických lokalitách“, především severočeského regionu, kde měly monitorovat situaci ve vztazích majoritního obyvatelstva a občanů z tzv. vyloučených komunit, převážně romské národnosti.

Již události na litvínovském sídlišti Janov na podzim roku 2008⁹ ukázaly, že za určitých okolností mohou neonacisté sympatie části veřejnosti získat. Její podpoře se těšili i v první polovině roku 2009, což se projevilo ve výsledcích červnových voleb do Evropského parlamentu (EP). V nich se ziskem 25 368 hlasů, což představovalo 1,07 %, zaznamenala relativní úspěch právě DS, která stála v pozadí janovských demonstrací. Pro

⁷ Toto periodikum bylo zaregistrováno u Ministerstva kultury pod evidenčním číslem E18918 dne 8. dubna 2009 dle zákona č. 46/2002 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon). Má vycházet čtvrtletně, uvedené obsahové zaměření je: orgány odborů, politických stran, spolků atd.

⁸ Viz Rozsudek NSS ve věci rozpuštění Dělnické strany ze dne 17. února 2010 Pst 1/2009 – 348: I. Návrh vlády včetně jeho doplnění, který obsahuje veškerou materii k Dělnické straně.

⁹Podrobnosti viz Strategie boje proti extremismu, Ministerstvo vnitra ČR, Praha 2009.

DS byly tyto volby úspěchem zejména proto, že se jí podařilo překročit hranici jednoho procenta, čímž získala nárok na státní příspěvek na volební náklady ve výši 761 040,- Kč.

V druhé polovině roku 2009 se DS zaměřila především na podzimní předčasné volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Po jejich zrušení se novým hlavním tématem stal předem avizovaný nový vládní návrh na rozpuštění DS, podaný k Nejvyššímu správnímu soudu v září 2009. Pro případ, že by soud napodruhé vládě vyhověl, počítali její představitelé s tím, že pro pokračování svých politických aktivit využijí **Dělnickou stranu sociální spravedlnosti (DSSS)**, která, jak potvrdil nejaktuálnější vývoj, měla sloužit jako záložní subjekt pro případ rozpuštění Dělnické strany.¹⁰

Zcela novou skutečností na neonacistické scéně bylo v roce 2009 užívání hesla „nacionální socialismus“, pozměněného pro české prostředí na „národní socialismus“. Cílem této jazykové úpravy byla možnost interpretovat tento pojem s odkazem na český národní socialismus a jeho představitele, mezi něž patřili např. Edvard Beneš či Milada Horáková. Toto heslo, ve spojení s aktivitami osob, které jej používaly a propagovaly, představuje reminiscenci na nacismus a období tzv. Třetí říše (1933-1945). Používaly ho jak Národní odpor, tak Dělnická strana na svých transparentech a ve svých webových prezentacích.

Významnou událostí pro celou českou krajně pravicovou scénu se měla stát dubnová návštěva amerického pravicového extremisty Davida Dukea.¹¹ Duke přijel do ČR propagovat svou knihu „Moje probuzení“, která byla vydána v češtině. Dukeova návštěva měla, mimo jiné, přispět ke zvýšení kreditu jejích organizátorů mezi domácími i zahraničními pravicovými extremisty. Očekávaný účel však splněn nebyl. Duke byl během svého pobytu v ČR dne 24. dubna 2009 zadržen policií a obviněn z trestného činu podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka, neboť ve své knize podle policie popírá holocaust, a následně byl vyhoštěn z České republiky.¹² Neonacisté tak získali pouze aktuální téma k protestům proti tzv. „Systému“.

Aktivity a vývoj neoficiální části neonacistické scény ve druhé polovině roku 2009 mnohem více ovlivnily policejní akce Power, Lotta, White Justice a další, při nichž bylo postupně zatčeno a obviněno i několik význačných neonacistů, včetně osob podezřelých ze žhářského útoku ve Vítkově. Tyto policejní akce vždy vyvolaly v první řadě vlnu spontánních demonstrací, ať už v Praze nebo v dalších městech po celé ČR, na nichž byl vyjadřován nesouhlas s postupem policie. Veřejné protesty ovšem postupně vyčerpaly svůj lidský i politický potenciál.

¹⁰Jedná se o přejmenovanou Demokratickou stranu sociální spravedlnosti, se kterou DS kandidovala ve volbách do krajských zastupitelstev na podzim 2008. Ke změně názvu strany došlo bezprostředně poté, co Ministerstvo vnitra ČR podalo 5. listopadu 2008 návrh na rozpuštění DS. Dne 20. února 2010 vyhlásil Tomáš Vandas na tiskové konferenci, že členové rozpuštěné DS budou kandidovat za Dělnickou stranu sociální spravedlnosti (DSSS) a že lze očekávat přechod členů DS do ní.

¹¹David Duke patří mezi nejznámější americké pravicové extremisty. Je pověstný svým antisemitismem a přesvědčením o nadřazenosti „bílé rasy“. Jeho aktivity se neomezují jen na USA, ale zasahují i do Evropy a oblasti Středního východu, částečně věnoval pozornost i Rusku a Ukrajině. K tomu viz http://www.adl.org/learn/ext_us/david_duke/default.asp?LEARN_Cat=Extremism&LEARN_SubCat=Extremism_in_America&xpicked=2&item=4. David Duke založil v r. 2000 European – American Unity and Rights Organisation (EURO). Provozuje webové stránky, které nejlépe dokládají jeho ideologické zaměření (www.davidduke.com).

¹²Obvodní státní zastupitelství pro Prahu 1 zastavilo dne 29. září 2009 trestní stíhání Davida Dukea viněného z trestného činu podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka s tím, že v průběhu přípravného řízení nebyl opatřen žádný důkaz, který by obviněného Dukea usvědčoval z podílu na předmětném skutku.

Dalším krokem bylo vytvoření několika nových subjektů a iniciativ, které se primárně zaměřily na podporu uvězněných extremistů. Paradoxně však jejich existence spíše přispěla k dalšímu tříštění sil neonacistického hnutí.

Podobný efekt měl samotný žhářský útok ve Vítkově – někteří jedinci útok schvalovali, jiní, umírněnější a politicky orientovanější, k němu měli kritický postoj, neboť měli obavy z jeho negativního dopadu na celkové vnímání neonacistického hnutí. Tyto obavy se naplnily po zadržení osob podezřelých ze spáchání útoku, když se ukázalo, že jsou jimi osoby spjaté s pravicově extremistickou scénou.

První reakce pravicových extremistů na policejní akce byly navenek spíše bojovné, současně je ale přiměly k větší ostražitosti a opatrnosti. Neonacisté rovněž začali promýšlet různé taktiky a strategie na zkomplikování práce represivních složek.

Výše uvedené policejní zásahy ovlivnily i další segmenty činnosti extremistických subjektů. Kromě toho, že obecně poklesla účast na veřejných akcích, urychlil a zintenzívnil trend, patrný již v roce 2008, spočívající v pořádání menších akcí s hudební produkcí pro malý počet účastníků. V druhé polovině roku 2009 navíc jejich počet klesl na minimum. Čeští pořadatelé nově organizovali koncerty pro české účastníky mimo území ČR, zejména v příhraničních oblastech Polska a Slovenska. Je pravděpodobné, že tato taktika bude pokračovat i nadále.

Žhářský útok ve Vítkově, střety pravicových extremistů s policií a informace o militantní skupině White Justice v průběhu roku 2009 signalizovaly zvýšenou radikálnost neonacistického hnutí, doprovázenou ochotou jeho stoupenců ke konfrontaci s představiteli státní moci. V rovině verbální se spíše spekulativně hovořilo o útocích na veřejné činitele, politiky, státní zástupce, apod., v rovině reálné docházelo ke skutečným fyzickým napadením. Cílem těchto útoků nebyli už jako dříve pouze ideoví odpůrci z řad levicových extremistů, ale i policisté zasahující na různých pravicově extremistických akcích. Je potřeba upozornit, že policisté dříve v takovém rozsahu typickými cíli útoků nebyli.

Rok 2009: Trendy na neonacistické scéně

Pokračování trendů zaznamenaných již v roce 2008:

- Přetrvávala snaha o vstup na politickou scénu.
- Na napojení Dělnické strany na neonacistickou scénu ukazovala skutečnost, že někteří představitelé buněk Národního odporu a další osoby, spjaté s neonacistickou scénou, byli představeni jako kandidáti DS ve volbách do Evropského parlamentu.
- Pokračovala úzká spolupráce mezi Dělnickou stranou a německou NPD.
- Pokračovalo migrování jednotlivých představitelů tohoto spektra v rámci několika organizací.
- Docházelo k pořádání tzv. spontánních demonstrací, přičemž počet akcí významně stoupl v důsledku uskutečněných tzv. realizací Policie ČR .
- Pokračovaly utajené akce jako jsou např. sportovní dny Národního odporu, ale i militantní výcvikové akce.
- Dále narůstala radikálnost exponentů této scény.
- Policie ČR zůstávala, jako představitelka tzv. „Systému“, jako protivník, proti němuž je třeba použít násilí a bojovat s ním.¹³

Zaznamenány byly rovněž nové trendy:

- Přesun pořádání koncertů White Power Music - WPM („hudba bílá síla“) do zahraničí.

¹³ Tento postoj se zřetelně projevil při událostech v Janově 2008.

- Používání hesla „nacionální socialismus“, které je v českém prostředí změněno na „národní socialismus“.
- Národní odpor upustil od své veřejné prezentace (s výjimkou svých internetových stránek) a začal užívat názvy jako např. Svobodný odpor, Odpor apod.
- Začaly být na Internetu využívány tzv. sociální sítě, především Facebook; rovněž byly využívány blogy.
- Novým prvkem byly snahy o provozování vlastního zpravodajství formou internetových rádií.

2.1.1.2. Krajně nacionalistické skupiny

Tradiční nacionalistické organizace v roce 2009 postupně ztrácely svůj již tak zanedbatelný význam.¹⁴ Nejviditelnějším subjektem nacionalistické části pravicově extremistického spektra byla i v roce 2009 **Národní strana (NS)**, přestože na sebe, až na výjimky, výrazně neupozornila.

Začátkem roku 2009 navázala na svoji aktivní činnost v předchozím roce, kdy se svojí vyhraněnou politikou vůči cizincům a dalším etnickým skupinám snažila ovlivnit širší veřejnost, především před volbami do Evropského parlamentu.

Po neúspěchu tzv. Národní gardy, která byla pouze virtuálním projektem,¹⁵ se i v r. 2009 snažila upoutat mediální zájem a zajistit si bezplatnou reklamu. S cílem získat mediální odezvu představila svoji studii s názvem „Konečné řešení otázky cikánské v českých zemích“, zabývající se otázkou romského etnika v České republice. Zvolila si k tomu citlivé místo – prezentace studie, kterou vydávala za seriózní vědeckou práci, se uskutečnila dne 5. dubna 2009 v Letech u Písku, na místě památníku romským obětem 2. světové války. *V současné době je tato publikace předmětem trestního stíhání konkrétních osob pro podezření ze spáchání trestného činu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo jednotlivci.*

Výraznější mediální zájem však upoutala až svým předvolebním klipem, který byl odvysílán Českou televizí a Českým rozhlasem v rámci poskytnutí veřejnoprávního prostoru při volební kampani do Evropského parlamentu. Tento klip byl ale vzápětí po uveřejnění z těchto médií stažen a v souvislosti s ním byla podána trestní oznámení. V červnových volbách do Evropského parlamentu Národní strana utrpěla fiasko, se ziskem cca 0,28 % hlasů zcela propadla.

V průběhu roku 2009 uspořádala tato politická strana i několik menších demonstrací, řádově v počtu do 20 osob, které se, mimo shora zmíněnou problematiku, zabývaly i problematikou „islamizace Evropy“. V roce 2009 zcela upustila od tzv. „spanilých jízd“ do problémových lokalit, v této oblasti byla zastíněna značným nárůstem aktivit Dělnické strany a jejích Ochranných sborů. Namísto protiromských aktivit, kterými se především profilovala, se v posledním období stále více zaměřovala na výpady proti muslimům a evropské integraci. Přesto se v druhé polovině roku 2009 Národní strana začala rozpadat. Viditelný byl úpadek její činnosti, její akceschopnost se snížila na minimum. Poté, co odstoupila z funkce předsedkyně strany Petra Edelmannová, rezignovali k 1. prosinci 2009 tři nejaktivnější členové Zemské rady. Webové stránky Národní strany byly zrušeny. Kromě trestních stíhání některých představitelů NS stojí za tímto úpadkem i finanční problémy strany.

¹⁴ V této souvislosti lze např. zmínit politickou stranu Národní sjednocení, anebo občanské sdružení Vlastenecká fronta

¹⁵ Na rozdíl např. od Maďarské gardy, která byla zřízena hnutím JOBBIK, v jehož čele stojí Gábor Vona.

Rok 2009 byl rokem negativních změn rovněž pro politickou stranu Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa (SPR-RSČ). Celá řada faktorů, mezi nimiž byly dvacetimiliónový dluh, pasivita vedení strany či postupný odchod některých členů do Dělnické strany, oslabila stranu natolik, že se nedá vyloučit ani její definitivní zánik. Ukázalo se, že SPR-RSČ politický kredit vyčerpala, a není tudíž pravděpodobné, že by svůj politický význam opět získala.

Činnost dalších českých nacionalisticky orientovaných subjektů nebyla v roce 2009 z bezpečnostního hlediska nijak významná. Jediným výraznějším impulsem k jejich aktivizaci bylo vyjádření nesouhlasu s Lisabonskou smlouvou.

2.1.1.3. Uplatňování státní moci na úseku práva sdružovacího

Dělnická strana

Od července 2009 Ministerstvo vnitra zpracovávalo návrh na rozpuštění Dělnické strany. Podklady pro přípravu návrhu byly získány jednak od Policie ČR, jednak z volně dostupných zdrojů (Internet, stranický tisk Dělnické strany atd.). Materiál byl průběžně doplňován o některé další, dílčí argumenty. Dne 16. září 2009 bylo přijato usnesení vlády České republiky č. 1211 o návrhu vlády Nejvyššímu správnímu soudu na rozpuštění Dělnické strany. Dne 23. září 2009 Nejvyšší správní soud obdržel návrh vlády České republiky na rozpuštění Dělnické strany. O dalším postupu soudu jednal dne 30. září 2009 senát příslušný pro řízení ve věcech politických stran. DS měla do 17. listopadu 2009 lhůtu k vyjádření se k návrhu na rozpuštění. Ve svém vyjádření zpochybnila některá tvrzení navrhovatele, zejména pak podíl na organizaci některých shromáždění, výklad programu, znalecký posudek a vazbu symboliky na nacismus. Ministerstvo vnitra zajistilo podklady k sepsání vyjádření k replice odpůrkyně, průběžně doplňovalo důkazní materiál a zajišťovalo koordinaci se svědky. Jako svědci byli navrženi jednak policisté zabývající se extremismem v rámci služby kriminální policie a vyšetřování a jednak přímo členové Dělnické strany. Jednání o rozpuštění politické strany Dělnická strana bylo NSS stanoveno na 11. – 14. ledna 2010. Samotné projednání návrhu na rozpuštění DS se soustředilo na programové cíle a stanovy DS, propojení s neonacistickými subjekty, a to jak personální, tak prostřednictvím organizování společných akcí. Vyslechnuti byli svědci a pracovník znaleckého ústavu, který zpracovával znalecký posudek.

Jednání o rozpuštění politické strany Dělnická strana proběhlo ve dnech 11. až 14. ledna 2010. Dne 17. února 2010 byla politická strana rozsudkem Nejvyššího správního soudu rozpuštěna. Dne 15. března 2010 podala proti rozsudku NSS dovolání k Ústavnímu soudu ČR.

Dělnická mládež

Ve spojitosti s činností registrovaných občanských sdružení se Ministerstvo vnitra začalo v závěru roku 2009 zabývat aktivitami občanského sdružení Dělnická mládež (DM), a to zejména ve vazbě na některé body jeho programu, veřejné projevy jeho představitelů a články zveřejněné na webu Dělnické mládeže nebo v periodiku Hlas mládeže.

Ministerstvo vnitra došlo k názoru, že některá ustanovení programu DM, prezentovaná na webových stránkách, podporují nerovné postavení menšin a s ohledem na to, že se nejedná o pouhá tvrzení jednotlivce, ale o program občanského sdružení, že mohou některé proklamace uvedené v programu podněcovat nesnášenlivost vůči jiným

národnostem resp. vyvolávat nesnášenlivost vůči cizincům, menšinám a osobám s jiným náboženským vyznáním (zejména Židům).¹⁶

Dělnická mládež se také hlásí k myšlenkám národního (nacionálního) socialismu. Přihlášení se k národnímu socialismu, jako hlavní myšlence sdružení, bylo v programu Dělnické mládeže zařazeno pod bod č.18 („*Víru v národní socialismus vidíme jako ústřední ideu, určující existenci a činy národa. Obojí bereme jako dar. Obecný zájem je pro nás kánonem, podle kterého se budeme řídit i v našich skutcích*“), což lze chápat, z hlediska symboliky, kterou užívají extremistická hnutí (kdy číslo 18 vlastně symbolizuje počáteční písmena jména Adolf Hitler), jako skrytý odkaz na sympatie s neonacistickým hnutím.

Celkovou orientaci tohoto občanského sdružení dokreslují veřejné projevy (na shromážděních, v tisku, na webových stránkách www.delnickamladez.cz) vrcholných členů Dělnické mládeže. Společným jmenovatelem těchto vystoupení je ničím neodůvodněné vytváření negativních pocitů, strachu a nenávisti vůči různým skupinám obyvatelstva, zavádějící a zkreslující paušalizování a snaha rozněcovat nenávist a nesnášenlivost.

Nelze opominout ani účast místopředsedkyně DM spolu s dalšími několika osobami z DS na neoznamené demonstraci proti romské kriminalitě organizované Slovenskou pospolitostí dne 8. srpna 2009 ve slovenské obci Šarišské Michaľany. Na nepovoleném shromáždění došlo k zásahu policie a bylo zadrženo 30 osob, včetně představitelky DM. Podle veřejně dostupných informací utrpělo zranění 7 lidí, z toho 5 policistů. Z dalších extremistických hnutí, která spolupracují s Dělnickou mládeží lze jmenovat zástupce německé politické strany NPD, polskou Falangu či rumunské hnutí Nová pravice.

Na základě všech těchto informací byla DM koncem roku 2009 zaslána výzva k tomu, aby se vyjádřila k námitkám Ministerstva vnitra. V souvislosti se zhodnocením roční existence DM došlo v prvním čtvrtletí roku 2010 k částečnému přepracování veřejných prezentací a dle veřejných vyjádření vedení DM se pracuje také na celkové úpravě programu DM.

2.1.2. Levicový extremismus

2.1.2.1. Anarchoautonomní hnutí

Nejvýznamnějšími subjekty české anarchoautonomní scény v roce 2009 zůstávaly neregistrované organizace **Československá anarchistická federace (ČSAF)** a **Antifašistická akce (AFA)**. Vedle těchto dvou organizací s celorepublikovou působností se v ČR nachází celá řada regionálních anarchisticky či antifašisticky orientovaných autonomních skupin. Značná personální provázanost se projevuje mj. tím, že mnozí členové výše uvedených organizací jsou současně členy nejrůznějších antiautoritářských iniciativ a kolektivů. Ke společné aktivizaci anarchoautonomního hnutí dochází v souvislosti s bojem proti tzv. „Systému“ a extremistům z ultrapravicového spektra.

¹⁶ Za problematické lze považovat zejména tyto body programu:

„1. Naše země patří pouze nám, ne přistěhovalcům a lidem odlišné národnosti. Vlastnit půdu a disponovat s ní mohou jen čeští občané. Pro přežití národa je nutné, aby se lidé chovali zodpovědně k dědictví, které pro nás naši předci vytvořili a uchovali.

5. Tvořivá práce musí být doménou. Imigrace dává zaměstnavatelům možnost zaměstnání levné pracovní síly, tím je náš dělník znevýhodněn a manuální práce ztrácí prestiž. Pokud má být národ jednotný, musí ho budovat domácí ruka.

11. Stát, jehož jediným zřizovatelem je národ a jeho příslušníci, musí být na mezinárodní úrovni absolutně suverénní a nezávislý.

14. Nacionalizace sdělovacích prostředků. Není přípustné, aby byla média v rukou cizinců.“

ČSAF působí v České republice (a na Slovensku) jako sekce Internacionály anarchistických federací, je organizována jako federace regionálních skupin. Považuje se za méně radikální.¹⁷ Sehrává roli iniciátora a kooperátora nejrůznějších akcí, jako byly např. v lednu 2009 akce „Proti agresi izraelské armády vůči Gaze“, „Demonstrace proti posilování policejních pravomocí“ v Pardubicích v únoru 2009 či zorganizování „Setkání u příležitosti 1. máje v Praze“ v květnu 2009“.

V **Antifašistické akci (AFA)** se sdružují nejradičálnější jedinci, kteří ostře vystupují na demonstracích. Ve svém programovém prohlášení se zavazují bojovat ideologicky, ale také násilnou formou proti fašismu, nacionalismu, ultrapravicí, rasismu a všem ostatním projevům útlaku na menšinách. Násilí je pro ně jediným správným prostředkem k dosažení jejich cílů. Odsuzují pacifismus, který je dle jejich názoru špatná a neefektivní taktika, která nikdy neměla žádné výsledky. AFA vydává časopis AFA – AKCE! a svými postoji prosazuje myšlenky mezinárodního hnutí ANTIFA. V minulosti organizovali výcvikové tábory tzv. AFA campy, na kterých probíhal výcvikový program členů v taktice pouličních bojů, předváděly se ukázky bojových umění a konaly se přednášky, jak se chovat při akci či na policejní stanici v případě předvedení apod. V roce 2009 se na území České republiky tzv. AFA camp nekonal.

Základní formou boje radikálních antifašistů proti příznivcům krajní pravice se stal monitoring činnosti pravicových extremistů a zveřejňování získaných informací na internetových stránkách Antifašistické akce. Při této činnosti se antifašisté zaměřovali na jednotlivé sympatizanty krajní pravice a jejich úlohu v neonacistickém hnutí.

Kromě toho antifašisté, stejně jako v předešlých letech, pokračovali v přímých fyzických útocích na své ideové odpůrce, zejména u příležitosti veřejných akcí krajní pravice ve větších městech. Levicoví extremisté při nich útočili jako první a jejich militantní akce byly zpravidla dobře naplánované a zorganizované. Spíše než na napadání shromáždění krajní pravice v jeho průběhu se zaměřovali na útoky proti malým, izolovaným skupinám jejich stoupenců po ukončení oficiálních akcí. Nově byly v roce 2009 zaznamenány i ojedinělé útoky antifašistů proti osobám z řad marxisticko-leninského spektra.

AFA se rovněž podílela na kampaních „GOOD NIGHT WHITE PRIDE a dále kampaň WE WILL ROCK YOU, WINSTON KIDS, LOVE FOOTBALL HATE RASISM, NEZAPOMENEME“.

Rok 2009: Trendy na anarchoautonomní scéně

- Zatímco v předchozích letech byla anarchistická ideologie výrazně upozaděna ve prospěch antifašismu, v roce 2009 byl částečně obnoven zájem o anarchistické myšlenky a snaha opětovně do hnutí vnést anarchismus jako ideový proud. To se projevilo především v činnosti Československé anarchistické federace či vznikem nových anarchistických organizací.

¹⁷ ČSAF deklaruje ve svém programovém manifestu decentralizaci správy, vytvoření autonomních regionů spojených ve volných federacích. Podporuje princip trvale udržitelného, ekologicky šetrného a racionálního způsobu života a omezení výroby na ekologicky únosnou míru. Vydává časopis Existence, A-kontra, Zdola, Žerme bohatých. Angažuje se v rámci aktivit mezinárodního Anarchistického černého kříže (ABC) a má za úkol chránit anarchisty před pronásledováním státní mocí a sbírat finanční prostředky pro zadržené a vězněné aktivisty. ČSAF se svými cíly a představami o uspořádání společnosti blíží ideologii anarchokomunismu a anarchosyndikalismu. Ve svém programu uvádějí – „podporujeme všechny rovnostářské snahy lidí vzít si zpět svá práva, bojovat proti sociálnímu útlaku, propouštění, útlaku žen, ničení životního prostředí. Stavíme se proti kapitalismu a státu, protože jsou založeny na třídním rozdělení společnosti“.

- Současně s tímto novým trendem se objevily snahy levicových aktivistů o revizi antiautoritářského hnutí, o jeho sjednocení a opětovnou aktivizaci.
- Anarchoautonomové usilují o nalezení nových strategií a mobilizačních témat, která by byla schopna oslovit širokou veřejnost.

2.1.2.2. Marxisticko-leninsky orientované skupiny (neobolševismus, trockismus)

Zatímco anarchoautonomní scéna zaznamenala v minulém roce určitý posun, druhá část levicově extremistického spektra neprošla žádnou výraznější změnou a rok 2009 pro ni nebyl nijak výjimečný, zůstávala marginální.

Členové a sympatizanti marxisticko – leninsky orientovaných skupin se průběžně věnovali tradičním aktivitám zaměřeným na propagaci a šíření zastávaných ideologických myšlenek (přednášky, vydávání vlastních časopisů, publikace na internetových stránkách). Některé z těchto skupin pořádaly demonstrace proti kapitalismu, NATO, EU, spolupracovaly s obdobnými organizacemi ze zahraničí.

Nejviditelnějším subjektem na této marginální české marxisticko-leninské scéně byl **Svaz mladých komunistů Československa (SMKČ)**, který pokračoval v činnosti rozpuštěného **Komunistického svazu mládeže (KSM)** a vystupoval jako jeho jediná nástupnická organizace. Přestože byl jediným skutečně fungujícím občanským sdružením zaregistrovaným po rozpuštění KSM a hlásícím se k jeho odkazu¹⁸, nebyl schopen získat potřebnou podporu veřejnosti. Potýkal se především s malou členskou základnou a značnou pasivitou jednotlivých členů.

Pro prezentaci na veřejnosti SMKČ většinou využíval akce obdobně smýšlejících tuzemských levicových subjektů. Vlastní veřejné akce organizovali členové SMKČ spíše výjimečně a v převážné většině ve spolupráci s jinými subjekty. Při své politické agitaci věnovali pozornost především aktuálním společenským tématům, kterými byly zejména izraelské útoky v Gaze, narůstající aktivity pravicových extremistů v České republice či celosvětová hospodářská a finanční krize. SMKČ se snažil i o komunikaci s obdobně orientovanými organizacemi a aktivisty v zahraničí, především ze Slovenska a Německa.

Klíčovým tématem i nadále zůstala propagace rozpuštěného KSM a „boj za obnovení jeho činnosti“. Dne 28. srpna 2009 rozhodl Nejvyšší správní soud ve věci kasační stížnosti KSM proti rozsudku Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta žaloba KSM proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, a rozsudek Městského soudu v Praze zrušil. Dne 27. ledna 2010 Městský soud v Praze zrušil rozhodnutí Ministerstva vnitra o rozpuštění KSM.¹⁹

Činnost nadále vyvíjely i trockistické neregistrované organizace. Až na výjimky se však tyto skupiny nijak výrazně neprojevovaly. Stejně jako SMKČ byly kvůli nedostatku členů odkázány na veřejná shromáždění a demonstrace jiných subjektů.

Aktivity ostatních marxisticko-leninsky orientovaných skupin nebyly v roce 2009 významné.

¹⁸Ostatní nástupnické organizace Komunistická mládež, Komunistické sdružení mladých, Komunistický svaz mladých, Mladí komunisté, Svaz mládeže a Svaz mladých komunistů, které byly založeny osobami z umírněného křídla rozpuštěného KSM, jsou neaktivní. Jejich zakladatelé nadále působili pod hlavičkou KSM, nicméně ve své činnosti se omezili na provoz internetových stránek bývalého KSM.

¹⁹Dne 13. března 2010 se v Praze uskutečnil mimořádný legalizační sjezd KSM, který oficiálně legalizoval KSM a jeho činnost..

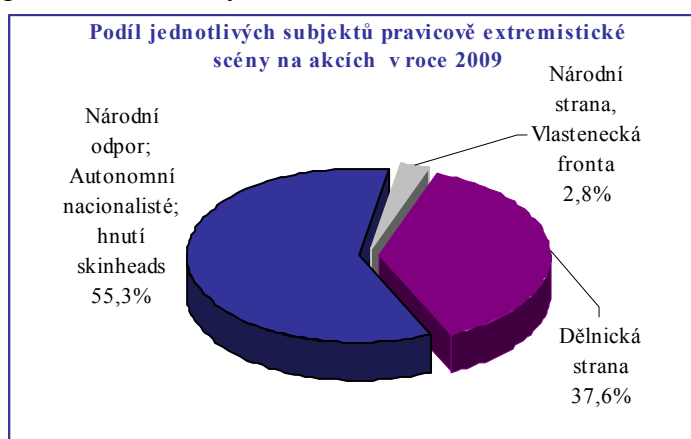
2.1.2.3. Uplatňování státní moci na úseku práva sdružovacího

Komunistický svaz mládeže

Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 28. srpna 2009 zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19. března 2008, kterým bylo potvrzeno dřívější rozhodnutí Ministerstva vnitra, jímž bylo rozpuštěno občanské sdružení Komunistický svaz mládeže.²⁰ Soud zopakoval podmínky nutné proto, aby mohlo být sdružení rozpuštěno, tedy zhodnocení toho, zda zásah: 1) byl stanoven na základě zákona, 2) sledoval legitimní zájem a 3) byl v demokratické společnosti nezbytný. Důvody pro ospravedlnění zásahu do svobody sdružovací musí být relevantní a dostatečné. Soud došel k závěru, že z rozhodnutí Ministerstva vnitra není zřejmé, zda se otázka nezbytnosti zásahu posuzovala. Závěr o nutnosti rozpuštění stěžovatele není možné podle Nejvyššího správního soudu usuzovat pouze z dokumentů zveřejněných na webových stránkách organizace.

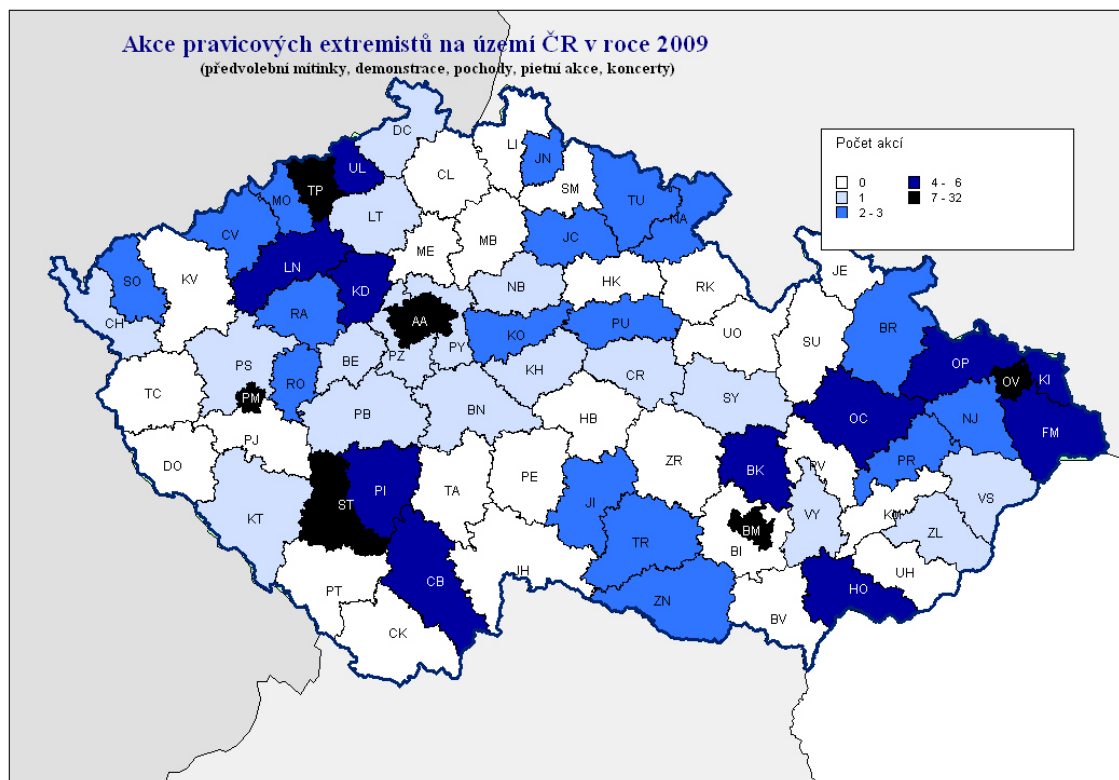
2.2. Problematika koncertů pravicově extremistických hudebních skupin a pravicově extremistických demonstrací

V období od 1. ledna do 31. prosince 2009 bylo zaznamenáno celkem 109 akcí pravicových extremistů a jejich příznivců (předvolební mítinky, demonstrace, pochody, pietní akce, koncerty). Dělnická strana (DS) se na nich podílela 37,6%, příznivci Autonomních nacionalistů (AN), Národního odporu (NO) a hnutí skinheads 55,3%. Aktivita krajně nacionalistických subjektů, politické strany Národní strana a občanského sdružení Vlastenecká fronta, byly marginální, celkem činily 2,8%.

Rozložení zaevidovaných pravicově extremistických akcí na území ČR ukazuje níže uvedená mapa. Vyplývá z ní, že nejzatíženějšími oblastmi byly okresy Teplice (Sčk), Strakonice (Jčk), hl. město Praha, města Plzeň (Zčk), Brno (Jmk) a Ostrava, kde pravicoví extremisté uskutečnili nejvíce akcí. Za nimi následovaly Kladno (Stčk), Písek, České Budějovice (Jčk), Ústí n/Labem, Louny, (Sčk), Hodonín, Blansko (Jmk), Olomouc, Opava, Frýdek-Místek a Karviná (Smk).

²⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. srpna 2009, č. j. As 29/2008-104 – rozpuštění občanského sdružení Komunistický svaz mládeže.

2.2.1. Problematika koncertů White Power Music (hudba „bílá síla“)

I nadále byly pořádány koncerty White Power Music, tedy koncerty hudby „bílá síla“. Pořadatelé těchto koncertů byly organizace Národní odpor, Autonomní nacionalisté a dále ženská odnož Národního odporu Resistance Women Unity (RWU). Koncerty sloužily především jako ideová základna pro šíření myšlenek neonacismu, jako prostředek k rekrutování nových osob a jako prostředek k radikalizaci stávajících neonacistů bojujících vůči současnému demokratickému systému. V neposlední řadě byly tyto koncerty prostředkem k získávání finančních zdrojů k financování dalších neonacistických aktivit. Byly při nich opětovně uplatňovány prvky utajené komunikace a konspirace před policií. Samotné místo konání koncertu bylo známo pouze úzké skupině osob – organizátorům. Vůči ostatním, tedy účastníkům i hudebníkům, byla uplatňována informační blokáda, jediným známým místem bylo místo srazu, které nikdy nekorespondovalo s místem pořádání koncertu. V důsledku toho se koncertů WPM zúčastňovalo méně osob než v minulosti (100 - 200). V roce 2009 došlo k uspořádání 18 koncertů WPM, tedy téměř o polovinu méně než v roce 2008 (34). 17 z nich však bylo uspořádáno v prvních pěti měsících roku 2009, z čehož je zřejmé, že aktivity neonacistických skupin začátkem roku nabývaly na své intenzitě. Po červnové celorepublikové akci policie proti pravicovým extremistům byl uspořádán již pouze jeden WPM koncert (25. července 2009 v Plzni), který Policie ČR po zahájení ihned přerušila. Do konce roku 2009 bylo naplánováno několik menších akcí, na kterých se měly představit hudební skupiny WPM, ale všechny proběhly bez živého vystoupení.

Při pořádání některých koncertů se nadále projevovala snaha o vyjádření co největší sounáležitosti k širšímu evropskému nebo světovému neonacistickému hnutí. Bylo to spjato nejenom s užíváním transparentů mezinárodních neonacistických organizací Blood and Honour a Combat 18, ale především s umístováním pozvánek na tyto koncerty na stránkách jejich organizací, účastí zahraničních neonacistických hudebních skupin, které

jsou jimi podporovány, ale i přímou účastí představitelů Blood and Honour na koncertech v ČR. Byly zaznamenány snahy o obnovení výše zmíněných organizací na území ČR²¹, které však nebyly úspěšné.

V souvislosti s postupem policie proti organizátorům neonacistických koncertů se objevil nový trend, a to pořádání těchto koncertů v zahraničí, na místech snadno dostupných pro české účastníky. Těmito místy se stalo Polsko a Slovenská republika (Krzanowice 24. leden 2009, Rajcza 28. únor 2009, Grodzany 30. květen 2009, Bratislava 13. červen 2009, Ustron 19. září 2009 a Visla 26. září 2009). Tyto koncerty, až na výjimky, organizovali přímo čeští neonacisté, v mnoha případech bez účasti místních neonacistů. Vzhledem k tomu, že tyto koncerty byly uspořádány bez vědomí a přítomnosti místní policie, byl jejich průběh mnohem radikálnější. Na posledních z nich byla vyhlášena veřejná sbírka na osoby obviněné z útoku na romskou rodinu ve Vítkově. Navíc byl jejich čin na těchto koncertech vyzdvihován.

V roce 2009 přetrvával značný zájem o účast na zahraničních koncertech WPM, tradičně konaných především v Itálii a Maďarsku. Účast na italských koncertech pořádaných neonacistickou organizací „Veneto fronte skinheds“ byla umocněna vystoupením české a slovenské hudební skupiny WPM: Vlajka a Juden Mord. Na těchto koncertech získala česká firma Hate Core Shop možnost distribuovat CD, DVD a oděvní svršky. Díky mezinárodní policejní spolupráci se podařilo této distribuci zabránit a značně omezit finanční tok, který měl směřovat do neonacistických organizací.

2.2.2. Demonstrace pravicových extremistů

Začátkem roku 2009 pokračoval trend nastolený již v průběhu roku 2008, kdy se konaly víceméně poklidné demonstrace, jejichž hlavním cílem byla snaha oslovit širokou veřejnost – potencionální voliče, většinou prostřednictvím sociálních námětů, anebo protimenšinových stanovisek s vědomím, že tento koncept byl úspěšný již v roce 2008.

Vztah pravicových extremistů k policii nedoznal změn, i nadále představovala pro pravicové extremisty zástupný symbol pro boj s tzv. „Systémem“. Rok 2009 přinesl užívání stále dokonalejších a sofistikovanějších zbraní, použitelných ve střetech s policií, včetně používání pyrotechnických systémů, které si v ničem nezadaly s nástražnými výbušnými systémy. Tyto skutečnosti plně platily pro první polovinu roku 2009, kdy jedna z největších konfrontačně připravených demonstrací byla uspořádána v dubnu v Přerově.

Pro druhou polovinu roku 2009 bylo charakteristické značné množství tzv. spontánních demonstrací, kdy relativně malý počet osob (20 - 100), během krátkého časového úseku, uspořádal na domluveném místě demonstraci za své propagované cíle a názory. Tyto demonstrace nejsou nikde ohlášeny, většinou neexistuje ani jejich oficiální pořadatel. V roce 2009 byly obsahem spontánních demonstrací protesty proti celorepublikovým akcím policie, při nichž byli zadrženi pravicoví extremisté a zabaveny při domovních prohlídkách důkazní materiály. Tyto tzv. policejní realizace zasáhly podstatnou měrou celé neonacistické hnutí a spontánní demonstrace byly jeho jediným prostředkem, jak protestovat proti policii a kritizovat její činnost a jak se veřejně snažit ospravedlnit činnost, kvůli které byly osoby zadrženy. Spontánní demonstrace se konaly na území celé České republiky. Svou četností a opakováním při dalších celorepublikových tzv. realizacích Policie ČR vedly v r. 2009 de facto k nárůstu počtu veřejných akcí konaných pravicovými extremisty.

²¹ Tyto snahy souvisely s nárůstem militantnosti. Některé osoby z řad neonacistů nebyly spokojeny s prováděnou taktikou „vstupu na politickou scénu“, neboť by spíše upřednostňovaly otevřený násilný boj. Jednalo se ale pouze o jednotlivce.

Policie ČR zaevidovala v roce 2009 uspořádání celkem 76 shromáždění, demonstrací, pochodů a jiných veřejných aktivit (r. 2008 – 39).²² Nejvýznamnější podíl na uspořádání těchto akcí měli příznivci neonacistické scény, pod tímto pojmem je však třeba chápat jak samotnou organizaci Národní odpor, Autonomní nacionalisty, Resistance Women Unity, tak ale i Dělnickou stranu, která se iniciativně podílela na pořádání mnoha neonacistických aktivit. Jednotliví představitelé buněk Národního odporu a další členové spojení s neonacistickou scénou se např. představili jako kandidáti Dělnické strany ve volbách do Evropského parlamentu.²³ V r. 2009 dále probíhala úzká spolupráce mezi Dělnickou stranou a německou NPD, DS se účastnila několika demonstrací v Německu a stejně tak zástupci NPD se účastnili akcí v České republice. Na akci „Svatováclavská demonstrace“, pořádané v září 2009 v Kladně společně DS a Autonomními nacionalisty, se v České republice poprvé objevili zástupci neonacistických organizací ze Švédska, kteří zde rovněž veřejně vystoupili.

Zcela marginální, ve srovnání s výše zmíněnými organizacemi, byly aktivity dalšího subjektu extremistické scény, a to Národní strany. Tato nacionalistická politická strana pokračovala především ve své snaze o mediální zviditelnění.

2.2.3 Ostatní akce

Pravicoví extremisté, kromě aktivit spjatých s koncerty WPM a veřejnými akcemi, organizovali další činnosti vedoucí k posílení jejich identity. Zcela nového rozměru nabyl projekt P.O.W. (Prisoners of War), kdy se snažili prostřednictvím finančních sbírek a různých výdělečných akcí podporovat „uvězněné kamarády“. Tato aktivita byla pro hnutí značně finančně náročná, a to vzhledem k množství osob, které byly ve výkonu trestu či vyšetřovány.

I v roce 2009 pokračovaly většinou utajené akce, jako např. sportovní dny Národního odporu, anebo různé militantní výcvikové akce.

2.3. Problematika Internetu

2.3.1. Fenomén Internet

Fenoménem, který ovlivňoval podobu a fungování extremistické scény i v roce 2009, byl internet. Jeho celospolečenský význam během několika let rapidně vzrostl a spolu s rostoucí dostupností a rychlostí internetového připojení se zvýšilo i jeho využívání extremisty. K oblíbenosti internetu přispívá především relativní anonymita prostředí. Čeští extremisté využívali internet k celé řadě činností, nejčastěji k prezentaci svých myšlenek, vzájemné komunikaci a prodeji zboží s extremistickou tematikou.

Internet se stal pro extremisty však především propagandistickou platformou číslo jedna. Jeho prostřednictvím se snažili působit na veřejnost a nabízet jí, nezávisle na oficiálním zpravodajství, vlastní pohled na různá témata. Současně ho, při dodržování určitých bezpečnostních zásad, velmi snadno mohou používat jako chráněný způsob komunikace, který je obtížně kontrolovatelný bezpečnostními složkami.

Specifickým případem využití internetu jsou sociální sítě. Dominantní roli hrál v r. 2009 zejména **Facebook**. S ním byl spojen i nový fenomén, spočívající v komunikaci mezi

²² Nejsou do nich zahrnuty předvolební mítinky pořádané Dělnickou stranou v souvislosti s volbami do Evropského parlamentu.

²³ Prolnutí mezi DS a neonacistickou scénou bylo důkazně podloženo v materiálu vypracovaném Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování, který byl jedním z podkladů k návrhu na rozpuštění Dělnické strany.

extremisty napojenými na různé skupiny či organizace, a osobami, které pouze zastávaly skrytější či otevřenější rasistické názory. Jako příklad lze uvést dvě skupiny z listopadu a prosince 2009. První skupina pod názvem „Za 1 fanouška... o 1 cikána méně! Pojďme vyčistit ČR!“ měla, než byl její provoz ukončen, přes 10 000 členů. Druhá - „Mrtvy cigan - Dobry Cigan“ - po dvou týdnech svého trvání získala okolo 2 000 členů. Ne všichni členové těchto skupin byli samozřejmě extremisté. Ukázalo se však, že relativní anonymita internetu umožnila mnoha „běžným“ občanům odblokovat jejich latentní rasismus a ventilovat jej navenek.

Novým prvkem v užívání internetu byly rovněž snahy o **provozování vlastního zpravodajství formou internetových rádií**. Při těchto projektech jsou moderátory vedeny diskuze, přinášeno zpravodajství a pouštěna hudba WPM různých hudebních skupin. Moderátory většinou bývají osoby důvěrně známé celému hnutí, což vede ke zvýšené sledovanosti rádia. Takovýmto projektem bylo např. rádio Autonom, které je v současné době nefunkční, neboť je předmětem trestního řízení.

K šíření rasové nenávisti, neonacismu, antisemitismu a různých nenávistných projevů byly zneužívány na Internetu rovněž **blogy**. Některé z nich jsou názorově nevyhraněné, tzn., že lze na nich najít vedle nezávadných diskusí a příspěvků nesnášenlivé příspěvky spočívající v prosazování ideologie nacionálního socialismu, nacionalismu, rasismu a xenofobie. Jistá neorganizovanost a nepřislušnost autora projevu ke konkrétní organizaci – anonymita je východiskem pro prezentaci velice radikálních, nesnášenlivých projevů. Mnohé z blogů umožňují stahování hudby neonacistických a skinheadských kapel. Vedle nich pak existují i blogy, které lze označit za organizované a jimiž je výhradně propagována ideologie nacionálního socialismu a antisemitismu.²⁴

2.3.2. Extremistické webové stránky

Nejaktivnější v prezentování svých názorů a stanovisek na webových stránkách byli aktivisté Národního odporu, Autonomních nacionalistů a Dělnické strany. Webové stránky nacionalistické Národní strany byly, po rezignaci předsedkyně Petry Edelmannové, postupně paralyzovány. Zmizely oficiální stránky Národní gardy, rubrika „Oficiální stanoviska“ skončila oznámením ze dne 1. prosince 2009 o rezignaci členů Zemské rady Michala Kubíka, Mgr. Jana Skácela a Bc. Jiřího Gaudina. Stejným datem končí i články zveřejňované na tomto webu, přestal být funkční odkaz na archiv atd.²⁵

Webové stránky Národního odporu průběžně informovaly o připravovaných akcích, jak svých, tak i Dělnické strany. Přinášely zprávy o akcích konaných doma i v zahraničí, včetně fotodokumentace. Byly zde umístěny odkazy na domácí (např. Altermédiá či Zvědavce) i zahraniční informační servery. Nalézt zde bylo možné rovněž úvahy a rady, jak se např. chovat při zadržení nebo při policejním výslechu apod., ke stažení byla připravena mobilizační videa. Pro příznivce byly připraveny webblogy jako např. „Radikální obrození, Nezaslepení, Vzduch. Odporuj.org!, Autonomní média, Planeta opic, Probuzení“ a další. V rubrice „Články odjinud“ přebíral např. texty zveřejněné na webových stránkách Dělnické strany („Vyhodili mě z armády, vstupuji do Dělnické strany“, anebo „DS oslavila vánoce s NPD v Sasku“ apod.). V reakci na policejní akce Power se ve zveřejňovaných příspěvcích výrazněji vymezoval proti vládní garnituře, policii, kterou označuje za politickou, sloužící režimu „vykazujícím totalitní prvky“. NO

²⁴ Viz Obecná charakteristika internetového prostoru z hlediska projevů nesnášenlivosti. Projekt Českého helsinského výboru – www.helcom.cz, rubrika Dokumenty.

²⁵ Lze předpokládat, že se tím také uzavírá téma Národní gardy, která byla nejen často medializována, ale byla i předmětem interpelací, přestože resort vnitra upozorňoval na imaginárnost a především nereálnost tohoto projektu vzhledem k omezeným možnostem Národní strany.

se stavěl do role „oběti“ a „jediné protirežimní opozice“. V této souvislosti lze zmínit články „Národní odpor překročil Rubikon“, v němž konstatuje: „Nájezdy zkorumpované státní moci nemohou v žádném případě znamenat konec odporu proti shnilému systému... Stali jsme se skutečnou národní alternativou režimu“ (7. listopad 2009) či článek „Terorismus versus aktivismus“ ze dne 11. listopadu 2009, k němuž se uvádí, že „...je napsán k druhému výročí režimní agrese vůči politické opozici v Praze, a je věnován skutečným politickým aktivistům a aktivistkám protirežimní opozice, kteří v současné době sedí za mřížemi jen za své politické přesvědčení a víru v lepší svět“. Dne 9. prosince 2009 na svém webu zveřejnil návod „Jak se chovat u policejního výslechu?“ Na svých stránkách informoval např. také o akcích a o situaci nacionalistů na Slovensku a uváděl zde jejich texty (10. října 2009: „Spomienka na obete bombardovania - Nové Zámky“).

Z levicově extremistického spektra lze zmínit webové stránky Československé anarchistické federace (ČSAF) a Antifašistické akce (AFA).

ČSAF se profilovala jako „svobodomyšlný kolektiv sdružující pracující, nezaměstnané a studenty na anarchistických zásadách“. Těmito zásadami rozumí federalismus, samosprávu a aktivitu zdola. K dispozici na jejích webových stránkách jsou publikace jako „ABC revolučního anarchisty“, „Nelidskost demokracie“, „Anarchistická organizace obrany“ či „Víc než odpor. Revoluční manifest pro třetí tisíciletí“. V preambuli této poslední zmíněné publikace se uvádí, že: „Tohoto světa lze dosáhnout jedině zničením kapitalismu a státu – prostřednictvím revoluce. Revoluční proces bude procesem určité destrukce, co je však důležitější, bude i tvůrčím procesem...musí být nadcházející léta charakterizována nejen nevyhnutelným třídním bojem, ale i vznikem jednotného a globálního revolučního hnutí“.

Antifašistická akce na svých webových stránkách uvádí, že „se zabývá propagačními, informačními a praktickými formami boje se všemi autoritářskými ideologiemi a skupinami usilujícími o jakékoli formy útlaku, v první řadě s neonacismem a ultrapravicí. AFA je otevřená každému, kdo se chce aktivně podílet na boji proti fašismu, nacismu a bolševismu ve všech jeho podobách a to i v době, kdy je antifašismus často posuzován jako extremismus. Stejně tak nás nenechává klidným současný systém přinášející čím dál větší kontrolu nad životy lidí, drancování přírody a prohlubování sociální a ekonomické nerovnosti na celém světě“. Nejskeptičtěji se vyjádřila k policejní akci „White Justice“ a reakci médií.. V článku „White Justice – pravda versus fikce“ označila kauzu za zmanipulovanou a podle AFA jejím cílem bylo ze strany policie a státu „...vytvoření podpory pro rozšíření vlastních i dalších represivních kroků...“. Na webových stránkách zveřejňovala poznatky k neonacistické scéně a jejím aktérům. K otázce státu se na svých stránkách vyjadřuje následovně: „... stát za nás dané problémy nevyřeší a právě naopak, stát společenské problémy více prohlubuje. Myslíme si, že stát (jako takový – subjekt) není ničím historicky dán a není ho potřeba. Fašistické nebo polofašistické politické strany typu ODS se nám ho snaží vnutit. Stát vznikl s příchodem třídní společnosti v čisté podobě s rozvojem kapitalismu z důvodu rostoucích protikladů ve společnosti, která už není schopna zvládat imanentní rozpory. Vznikla úzká vládnoucí třída, která se postavila nad společnost. Stát je tedy určitý produkt, který vyvstal z třídních (hospodářských) rozporů. Stát a represivní složky státu (policie) tedy ze své podstaty nemůžou vyřešit společenské problémy, které jsou třídního rázu, ale slouží pouze k jejich potlačení a tímto stoupá stále větší napětí, které se následně objevuje ve společnosti. Asi každý z vás si všiml strmého nárůstu sledovacích a monitorovacích zařízení v ulicích měst. Zároveň se zvyšuje počet odposlouchávaných hovorů, nemluvě o vybavování továren a pracovišť kamerami. Tyto trendy jsou zase jenom důsledky rozporů, který s sebou přináší stát.“

2.4. Trestná činnost s extremistickým podtextem v roce 2009

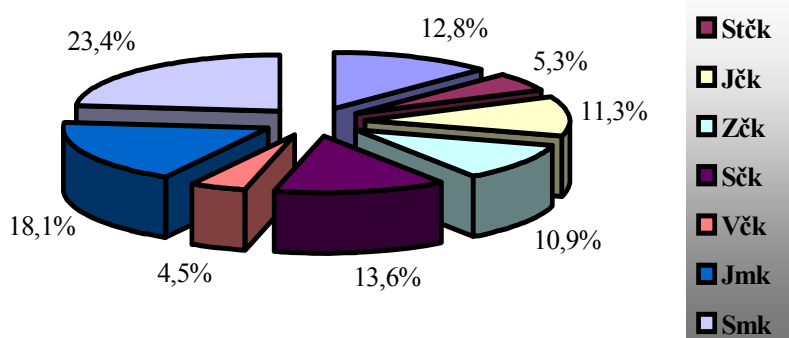
2.4.1. Situace v ČR a v jednotlivých krajích²⁶

2.4.1.1. Celková situace

Z celkového počtu 332 829 zjištěných trestných činů na území České republiky bylo zaevidováno 265 trestných činů s extremistickým podtextem, tj. 0,07 % z celkového objemu zjištěné kriminality (0,06 % ve stejném období r. 2008).

V roce 2009:

- Pokračoval trend nárůstu zjištěných trestných činů s extremistickým podtextem, zaznamenaný již v r. 2008. Ve srovnání s rokem 2008, došlo k nárůstu o cca 22 %, + 48 tr. činů.²⁷
- Objasněno bylo 186 trestných činů, tj. 70,2 % (126 trestných činů v r. 2008, což činilo 58,1 %).
- Za spáchání výše uvedených trestných činů bylo stíháno 293 osob (+98 osob, 195 osob v r. 2008).

Celkový počet trestných činů s extremistickým podtextem zaevidovaných na území ČR v letech 2006 až 2009

(dle Evidenčně statistického systému kriminality Policejního prezidia ČR – ESSK)

ROK	Zaevidováno TČ	Podíl na celkové kriminalitě (%)	Objasněno TČ	Stíháno osob
2006	248	0,07	196	242
2007	196	0,05	119	181
2008	217	0,06	126	195
2009	265	0,07	186	293

²⁶Základní členění policejních statistik (ESSK) - 7 krajů a hl. město Praha, je v souladu se členěním dle zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu ve znění pozdějších předpisů. Od 1.1.2010 je členění policejních statistik totožné s VÚSC – 14 krajů.

²⁷ V r. 2008 byl zaevidován nárůst zjištěných trestných činů s extremistickým podtextem o 21 tr. činů (+ 10,7%; 217 tr.č. - 2008, 196 tr.č. - 2007). K poklesu tohoto druhu trestné činnosti došlo naposledy v r. 2007, kdy činil 21 % (ve srovnání s r. 2006).

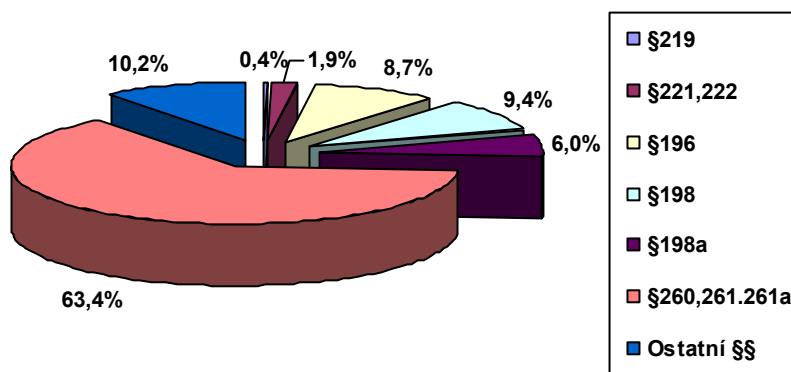
KRAJE ²⁸	1.1. – 31.12.2009 (zaevidované TČ)	1.1. – 31.12.2008 (zaevidované TČ)	ROZDÍL
Hl. město Praha	34	35	-1
Středočeský	14	29	-15
Jihočeský	30	12	18
Západočeský	29	11	18
Severočeský	36	35	1
Východočeský	12	17	-5
Jihomoravský	48	43	5
Severomoravský	62	35	27
ČESKÁ REPUBLIKA	265	217	48

- Nejvíce těchto trestných činů bylo zaevidováno v krajích Severomoravském 23,4 % (62 tr.č.), Jihomoravském 18,1 % (48 tr.č.), Severočeském 13,6 % (36 tr.č.) a hl. městě Praze 12,8 % (34 tr.č.).
- Nejvyšší nárůst zaevidovaných trestných činů byl zaznamenán v kraji Severomoravském, kde činil 77 % (+ 27 tr. činů), Západočeském (o 163%, +18 tr.činů) a Jihočeském (o 150%, +18 tr.činů).
- Nejnížší počet těchto trestných činů byl zaevidován v krajích Středočeském a Východočeském.
- Nejmarkantnější pokles zaevidovaných tr. činů byl zaznamenán ve Středočeském kraji, kde činil 51,7 % (-15 tr.č.).

2.4.1.2. Skladba trestných činů

V roce 2009, jak ve srovnání s rokem 2008, tak i s roky předchozími, nedošlo ve skladbě trestných činů s extremistickým podtextem k podstatnějším změnám, nadále v ní:

- **výrazně převažovaly tr. činy dle § 260, § 261, § 261a tr.z.** (podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka) – **168 (63,4 %)**, z nichž bylo objasněno 122 tr. činů (72,6 %). **Bylo za ně stíháno 194 osob (tj. 66,2 % z celkového počtu osob stíhaných za tr. činy s extremistickým podtextem).**
- Mnohem nižší byl podíl zjištěných tr. činů dle § 198 tr.z. (hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení) – **25 (9,4 %)**, za něž bylo stíháno **20 osob**, a dle § 196 tr.z. (násilí proti skupině obyvatelů a

²⁸ Statistické hodnoty za roky 2009 a 2008 nejsou srovnatelné u krajů Jihočeského, Severočeského, Východočeského a Jihomoravského, neboť zde došlo k přesunu okresů mezi kraji.

- jednotlivci) – **23 (8,7%)**, za něž bylo stíháno **32 osob**.
- Podle ESKK²⁹, za statistické období leden – prosinec 2009, bylo dále zaevidováno **5 tr.činů dle §§ 221, 222 tr.z.** (úmyslné ublížení na zdraví), za něž bylo stíháno **11 osob, 16 tr. činů dle § 198a** (podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod), za něž bylo stíháno **13 osob**, a jeden **restný čin vraždy dle § 219g ve stádiu pokusu**.
 - Ve spojitosti s extremismem nedošlo k páčání teroristické trestné činnosti.**

Přehled extremistických trestných činů, u nichž byl veden útok na národ, národnost nebo rasu či pro příslušnost k nim, anebo hlásáním národnostní nebo rasové zášti - celkový nápad v letech 2007 a 2009 podle skutkových podstat

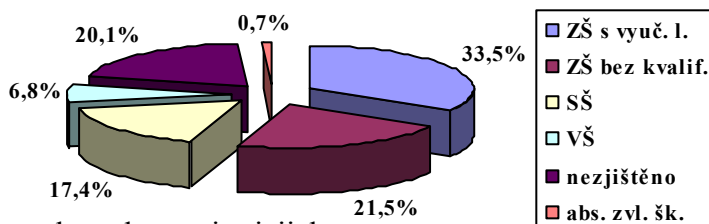
(dle Evidenčně statistického systému kriminality Policejního prezidia ČR – ESKK)

Rok/§	196 odst.2	198	198a	219 odst.2g	221 odst.2b	222 odst.2b	235 odst.2f	257 odst.2b	260	261	261a
2007	18	28	13	1	7	4	0	2	47	63	2
2008	25	41	11	1	4	2	2	1	42	68	1
2009	23	25	16	1	2	2	1	6	92	72	4

Ve způsobu ukončení fáze trestního řízení, vymezené policejním vyšetřováním trestných činů s rasovým či jiným extremistickým podtextem a jejich pachatelů, převažoval návrh na podání obžaloby – 129 pachatelů (44 %), ve zkráceném přípravném řízení ve smyslu § 179c odst.1 tr. řádu bylo řešeno 44 pachatelů (15 %), v šetření zůstávalo 94 pachatelů (32,1%), k odložení dle § 159a odst.2 a § 159a odst. 3 tr. řádu došlo u 3 pachatelů (1 %). Podmíněně zastaveno dle § 307 a § 309 tr. řádu bylo stíháno 3 pachatelů (1 %). V řízení proti mladistvým dle § 166 odst. 3 byli stíháni 2 pachatelé (0,7 %). U devíti pachatelů byl podán návrh na zahájení řízení soudu pro mládež dle zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže (3,1 %). U tří pachatelů byl ve zkráceném přípravném řízení podán státním zástupcem návrh dle § 179 g odst. 1 tr. řádu na podmíněný odklad (1 %). U 1 pachatele – cizince byla věc předána k postihu v domovském státě (0,3 %).

2.4.1.3. Pachatelé

Skladba pachatelů trestné činnosti s extremistickým podtextem byla v r. 2009 obdobná jako v r. 2008 a v letech předchozích. Byli mezi nimi jak aktivisté a sympatizanti

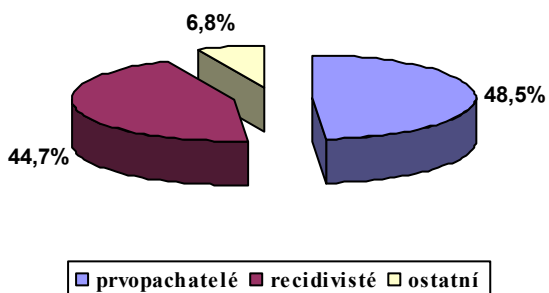
nedoznala ani jejich

mezi nimi převažovali absolventi základní školy s výučním listem – 98 osob (33,5 %) a absolventi základní školy bez kvalifikace – 63 osob (21,5 %). Došlo však **k nárůstu počtu pachatelů se středoškolským vzděláním o 183 %** (2009: 51 osob; 2008: 18 osob) a se **vzděláním vysokoškolským o 133 %** (2009: 20 osob; 2008: 6 osob).³⁰ Pachatelů – dětí a cizinců, u nichž nebylo vzdělání zjištěno, bylo 49 (16,7 %). Mezi pachatelů byli rovněž 2 absolventi zvláštní školy (0,7 %). U 10 osob nebylo vzdělání uvedeno (3,4%).

pravicově extremistických hnutí, tak příslušníci majoritního obyvatelstva bez zjevné vazby na pravicově extremistické subjekty, v některých případech byli pachatelé Romové. Velkých změn vzdělanostní struktura. Výrazně

²⁹ ESKK = Evidenčně statistický systém kriminality Policejního prezidia ČR

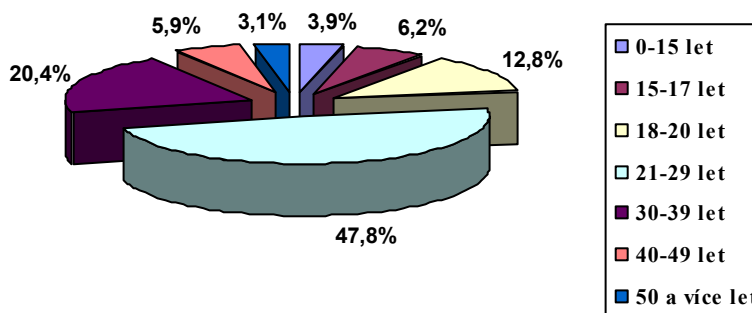
³⁰ Podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) jsou v souladu s novou terminologií absolventi základní školy s výučním listem *absolventy střední školy s výučním listem* a pachatelé se středoškolským vzděláním *pachatelé se středním vzděláním*

Prvopachatelů bylo 142 (48,5 %) a recidivistů 131 (44,7 %).

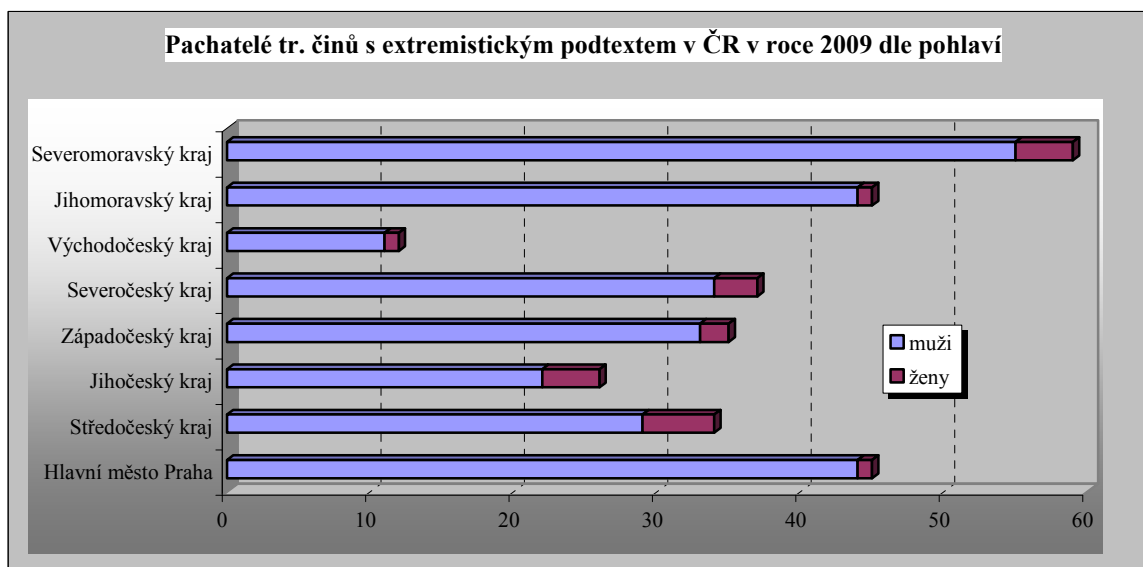
Přespříliš nezměněna zůstala i věková skladba pachatelů. I v r. 2009, stejně jako v r. 2008, mezi nimi převažovaly osoby ve věku 21 – 29 let (138, tj. 47,1 %), 30 – 39 let (59, tj. 20,1 %), 18 – 20 let (37,

tj. 12,6 %), 15 – 17 let (18, tj. 6,1 %) a 40 – 49 let (17, tj. 5,8 %). Nejméně pachatelů bylo mezi osobami ve věkových kategoriích do 15 let (11, tj. 3,8 %), 50 - 59 let (8, tj. 2,7 %) a nad 60 let (1, tj. 0,3 %).

Pod vlivem alkoholu spáchalo trestný čin 44 osob, tj. 22,6 % z celkového počtu pachatelů.

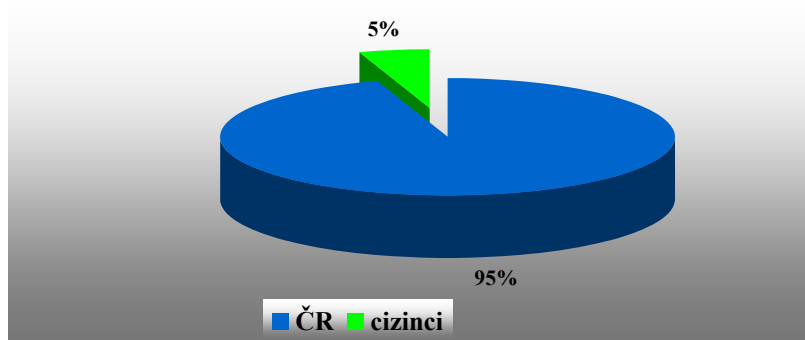
Ve skladbě pachatelů objasněných trestných činů převažovali muži (272, tj. 93,2 %), žen bylo 21 (tj. 6,8 %), jak ukazuje níže uvedený graf.

s maturitní zkouškou (viz § 58 cit. zákona č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání).

Pachatelů – cizinců bylo 15, tj. 5,1 %. Jednalo se občany Slovenska (5), Polska (4), Srbska (1) a Spolkové republiky Německo (5).

Podíl cizinců na zaevidované trestné činnosti s extremistickým podtextem v r. 2009

2.4.1.4. Trestná činnost policistů s extremistickým podtextem³¹

V roce 2009 byla trestné činnosti policistů s extremistickým podtextem věnována zvýšená pozornost. V rámci celého území ČR bylo provedeno 8 kontrolních akcí, zda se extremistických shromáždění nebo jiných extremistických akcí aktivně, anebo jako sympatizanti, nezúčastňují i příslušníci Policie ČR. Účast policistů nebyla zjištěna.

Dále bylo prověřeno „použití fyzického násilí“ a „použití donucovacích prostředků“ za období let 2007 až 2008 a za 1. čtvrtletí roku 2009 příslušníky všech útvarů v rámci Policie ČR. Nebylo zjištěno, že by se u některé součásti Policie ČR či u jednotlivých policistů vyskytovaly opakované případy použití fyzického násilí nebo použití donucovacích prostředků v souvislosti s extremistickým podtextem.

V souvislosti s podezřením na trestnou činnost policistů s extremistickým podtextem prověřovala Inspekce Policie České republiky **6 případů**. Dva z nich zůstávají v šetření, jeden byl postoupen ke kázeňskému řešení dle části dvanácté, hlavy IV zákona č. 361/2003 Sb., a u třech nebylo prvotní podezření prokázáno a byly uloženy. Jednalo se o následující případy:

- Policista, služebně zařazený na Vyšší policejní škole a střední policejní škole MV v Praze, prověřován ve smyslu § 158 odst. 1 tr. řádu pro podezření, že se zúčastňuje extremistických shromáždění a za úplatu poskytuje vedoucím představitelům extremistických skupin osobní ochranu. Prvotní podezření nebylo prokázáno a věc byla uložena.
- 14 policistů, služebně zařazení na ÚO SKPV Městské ředitelství Brno-město, prověřováno ve smyslu § 158 odst. 3 tr. řádu pro podezření ze spáchání trestného činu podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod občanů podle § 261 trestního zákona, kterého se měli dopustit tím, že při oslavě narozenin

³¹ Trestnou činností policistů se zabývá Inspekce Policie ČR (dříve Inspekce ministra vnitra). Ne vždy musí chování policisty, mající extremistický podtext, vyústit ve spáchání trestného činu šetřeného Inspekcí Policie ČR.

jednoho ze zúčastněných měli veřejně projevovat sympatie k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka, prozpěvovat rasistické písně a nejméně jedna zúčastněná osoba měla i hajlovat. Po prověření byla věc podle § 159a odst. 1 písm. b) trestního řádu odevzdána ke kázeňskému řešení dle části dvanácté, hlavy IV zákona č. 361/2003 Sb., v platném znění.

- Policista, služebně zařazený na Dálničním oddělení PČR Velký Beranov byl prověřován ve smyslu § 158 odst. 1 tr. řádu pro podezření z propagace nacistických symbolů. Prvotní podezření nebylo prokázáno a věc byla uložena.
- Policista, služebně zařazený v Dopravním inspektorátu Chomutov, byl na základě anonymního podání prověřován ve smyslu § 158 odst. 1 tr. řádu pro podezření, že sympatizuje s extremistickým hnutím. Prvotní podezření nebylo prokázáno a věc byla uložena.
- 6 policistů, služebně zařazených na ÚO Vnější služby Městského ředitelství Brno-město, je prověřováno pro podezření ve smyslu § 158 odst. 3 tr. řádu ze spáchání trestného činu podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod občanů podle § 260 odst. 1 trestního zákona. Věc je stále v šetření.
- Policista, služebně zařazen na ÚO vnější služby Nový Jičín, je prověřován ve smyslu § 158 odst. 3 tr. řádu pro podezření ze spáchání trestného činu násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 196 odst. 2 tr. zákona. Věc je stále v šetření.

2.4.1.5. Trestná činnost příslušníků Armády ČR s extremistickým podtextem

V roce 2009 šetřila Vojenská policie celkem **10 případů**, které souvisely s podezřením ze spáchání protiprávního jednání ve spojitosti s extremismem. Podezřelých bylo celkem 12 vojáků v činné službě.

Na základě informací uveřejněných v médiích bylo zahájeno šetření případu dvou vojáků, kteří v zahraniční operaci v Afghánistánu nosili na přilbách nacistické symboly. Vzhledem k ukončení věcné působnosti Vojenské policie po zániku služebního poměru těchto vojáků byl případ předán k dalšímu šetření Policii ČR pro podezření ze spáchání tr. činu podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 260 odst. 1 tr. zákona.

V návaznosti na zadokumentované skutečnosti a v rámci přijatých opatření Vojenská policie, ve spolupráci s velitelskými orgány a orgány Policie ČR se zabývala dalšími případy protiprávního jednání, kdy ustanovila 5 vojáků, kteří měli na svých tělech vytetováni symboly a obrázky s tematikou německé armády za 2. světové války apod., anebo se účastnili akcí organizovaných přívrženci pravicového extremismu. Kromě jednoho jsou tyto případy nyní v šetření Vojenské policie, kdy je především zjišťováno, zda se jedná o projevy sympatií nebo podporu a propagaci hnutí směřujících k potlačování práv a svobod člověka, či nikoliv. V jednom případě byly prokázány veřejné projevy sympatií k nacistickému režimu a po vypracování znaleckého posudku byl případ předán Policii ČR s návrhem na zahájení trestního stíhání pro podezření ze spáchání trestného činu podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 261 tr. zákona.

Dále Vojenská policie prošetřovala případy „hajlování“ v rámci komunikace vojáků s kolegy a podřízenými. U jednoho případu šetřeného jako poznatek nebylo toto jednání

potvrzeno, jeden případ byl předán SKPV PČR k zahájení trestního stíhání pro podezření ze spáchání tr. činu podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 260 odst. 1 tr. zákona a jeden případ zůstává nadále v šetření jako poznatek.

Vojenská policie prověřuje či prověřovala rovněž tři případy, kdy vojáci měli projevovat sympatie k hnutím směřujícím k potlačení práv a svobod člověka vyvěšováním či nošením symbolů, které používají tato hnutí. Jednalo se o vyvěšení vlajky, šíření literatury či již výše zmiňované nošení symbolů jednotek SS. Ve dvou případech se toto jednání nepotvrdilo a třetí medializovaný případ je popsán výše.

Všechny šetřené případy prověřuje Vojenská policie v součinnosti s ÚOOZ Policie ČR a informace předává i Vojenskému zpravodajství. O výsledcích šetření jsou informovány velitelské orgány, které pak mohou přijímat vlastní opatření v oblasti personální a realizovat další preventivní opatření.

Závěrem lze tedy shrnout, že Vojenská policie prověřovala a zadokumentovala dvě podezření ze spáchání trestného činu podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 260 odst. 1 tr. zákona a jedno podezření ze spáchání trestného činu podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 261 tr. zákona.

Ostatních sedm případů bylo prověřováno jako poznatek, z nichž čtyři případy nebyly šetřením potvrzeny a tři případy zůstávají rozpracovány s tím, že v jednom z nich je předpoklad zahájení úkonů trestního řízení.

Mimo šetření Vojenské policie, ale ve spojitosti s činností pravicových extremistů v Armádě ČR byl šetřen Policií ČR ÚOOZ SKPV případ jednoho vojáka z povolání.

V roce 2009 nebyly Vojenskou policií zaznamenány v resortu obrany poznatky či aktivity směřující k rasismu, antisemitismu, xenofobii, islámofobii či zneužívání počítačové sítě Internet k šíření nenávisti a extremistických ideologií.

2.4.1.6. Soudní statistiky

V roce 2009 bylo soudy ČR celkem pravomocně odsouzeno 73 752 osob (2008: 75 751 osob; 2007:75 728 osob), což představuje oproti roku 2008 snížení o 1999 osob, tj. cca o 2,6 %. Z tohoto počtu **bylo odsouzeno 103 osob za celkem 257 trestných činů s rasovým podtextem**. Tento počet představuje pouze 0,14 % z celkového počtu pravomocně odsouzených. Ve srovnání s rokem 2008 tak lze zaznamenat nárůst počtu pravomocně odsouzených za trestný čin spáchaný s rasovým podtextem, když v předchozím roce bylo za tyto delikty odsouzeno 97 osob (v r. 2007 pak celkem 72 osob). V důsledku tohoto nárůstu se zvýšil i podíl takovýchto trestných činů ze 192 v r. 2008 na uvedených 257 v r. 2009. Nárůst počtu trestných činů s rasovým podtextem v r. 2009 však nemusí být signálem obratu v kvantitě těchto deliktů. Z hlediska Ministerstva spravedlnosti se jedná o relativně malý soubor dat, na jehož základě nelze stanovit vývojový trend, na tendenci by mohlo být usuzováno až po více letech. Navíc není možné přehlédnout fakt, že učinění závěru o tom, zda bude určitý delikt považován za delikt s rasovým podtextem, závisí na individuálních úvahách soudce v konkrétních případech, kdy jsou posuzovány někdy značně odlišné okolnosti případu.

Nejčastěji byli pachatelé odsouzeni za níže uvedené trestné činy:

Trestný čin	Ustanovení tr. zákona	Počet osob		Počet osob
		2009/2008	2007	2007
Podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práva svobod člověka	§ 260, § 261	40	47	24
Hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení	§ 198	20	15	13
Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci	§ 196	30	14	14
Výtržnictví	§ 202	60	8	4
Ublížení na zdraví	§ 221	7	6	6
Útok na veřejného činitele	§ 155	2	0	0
Vydírání	§ 235	1	0	1
„Nebezpečné vyhrožování“	§ 197a	4	0	1
Podněcování nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod	§ 198a	1	0	0
Ublížení na zdraví – těžká újma	§ 222	4	1	1
Krádež	§ 247	2	0	1

Nejčastěji byli pachatelé odsouzeni pro trestné činy dle § 202 (výtržnictví spáchané s rasovým podtextem) - 60 osob, + 52), dle § 260, 261 (podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka) - 40 osob, +7, dle § 196 (násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci) – 30 osob, + 16 a dle § 198 (hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení) tr. zákona – 20 osob, +5.

Pro trestný čin ublížení na zdraví dle § 221 tr. zákona bylo odsouzeno 7 osob (+1, r.2008 – 6 osob); pouze 4 osoby byly odsouzeny pro rasově motivovaný trestný čin ublížení na zdraví, při němž byla způsobena těžká újma dle § 222 tr. zákona (+3, r. 2008 – 1 osoba).

Za uvedené trestné činy s rasovým podtextem byl 8 osobám uložen nepodmíněný trest odnětí svobody, tj. 7,8 % z odsouzených osob. Z těchto odsouzených bylo soudy 5 osob označeno jako recidivisté. Všem vězením potrestaným pachatelům soudy uložily trest v trvání 1 roku až 5 let. Trest odnětí svobody s podmíněným odkladem jeho výkonu, soudy v roce 2009 pravomocně uložily 58 osobám, tj. 56,3 % z odsouzených osob za tento druh trestných činů. Ve srovnání s rokem předchozím, užily soudy ve stejné míře jiný alternativní trest, a to trest obecně prospěšných prací. V roce 2009 soudy uložily za rasistické delikty tento trest celkem 29 odsouzeným, což je 28,2 % (v roce 2008 soudy za rasistické delikty uložily obecně prospěšné práce celkem 29 odsouzeným, což činilo 29,9 %).

Z celkového počtu odsouzených nebylo 48 osob (46,6 %) doposud soudně trestáno. Odsouzeno bylo pouze 7 mladistvých osob, tj. 6,8 % z celkového počtu osob odsouzených za trestné činy s rasovým podtextem. Odsouzeny byly pouze 4 ženy (3,9 %).

2.4.1.7. Probační a mediační služba ČR (PMS ČR)

Případy evidované PMS ČR v oblasti kriminality spojené s extremistickými projevy chování

Vývoj a charakteristika

Z přehledu počtu případů, které PMS ČR od svého vzniku v roce 2001 řešila v souvislosti s kriminalitou spojenou extremistickými projevy chování, vyplývá, že podíl těchto případů je dlouhodobě na nízké úrovni – blíže viz tabulka.

V roce 2002 to bylo 69 případů (tj. 0,4 % z celkového počtu nově evidovaných případů v daném roce), v roce 2003 to bylo 102 případů (tj. 0,4 %) a v roce 2004 to bylo celkem 87 případů (tj. 0,3 %). Od roku 2005 se procento těchto případů snížilo z 0,3 % na 0,2 % - v roce 2005 celkem 79 případů (0,3 %), v roce 2006 celkem 46 případů (tj. 0,2 %), v roce 2007 se jednalo o 55 případů (tj. 0,2 %) a v roce 2008 – 39 případů (tj. 0,2 %).

Z hlediska trestně právní kvalifikace se většina případů projednávaných PMS v této souvislosti týkala trestného činu podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka dle § 260, 261 tr. zákona a tzv. jiných trestných činů s extremistickým podtextem. Z dalších skutků, které se staly předmětem trestního stíhání, se jednalo o výhrůžky násilím a zabitím, o slovní a fyzické útoky pachatelů proti příslušníkům jiných etnik (dle § 196, 197a, 198 tr. zákona).

Opatření PMS ČR

Ředitelství PMS v souladu se svými vytyčenými úkoly pro rok 2009 průběžně sledovalo situaci v oblasti probačních a mediačních činností poskytovaných v případech extremisticky motivovaných trestných činů, včetně využívání alternativních postupů a trestů pro tyto pachatele.

Z průběžných informací z praxe probačních úředníků a asistentů vyplývá, že pracovníci PMS s pachateli a oběťmi extremisticky motivovaných trestných činů pracují jednak v průběhu přípravného řízení (nejčastěji v rámci zpracování zprávy před rozhodnutím nebo v rámci institutu náhrady vazby dohledem), a dále v průběhu vykonávacího řízení v rámci výkonu trestu obecně prospěšných prací, výkonu uloženého dohledu a v případě mladistvých pachatelů i v rámci výchovných opatření.

Žádný ze stávajících probačních resocializačních programů pro dospělé pachatele, ani žádný z řádně akreditovaných probačních programů pro mladistvé pachatele není v současné době zaměřen na vyvolání změny chování pachatelů, jež se dopustili trestného činu/provinění spojeného s extremistickými projevy chování. Většina z těchto programů dokonce tento typ trestného činu/provinění považuje za kontraindikaci pro zařazení pachatele do svého programu. Pouze některé z těchto programů vycházejí při své práci s pachateli z kognitivně behaviorálního přístupu a ve svém programu usilují o vyvolání změny delikventního chování pachatele. Příkladem probačního programu, který se v praxi PMS ČR prozatím osvědčuje, je motivační „Učební program pro mladistvé pachatele“. Tento probační program pro mladistvé byl realizován v některých soudních okresech ČR i v roce 2009.

Efektivita výchovných a sociálních intervencí směřující k zamezení opakování trestné činnosti spojenými s extremistickými projevy chování, a to zejména u osob mladistvých nebo osob blízkých věku mladistvých či mladých dospělých, je podle dostupných zahraničních zkušeností výrazně ovlivněna úzkou součinností policie, státních zástupců, soudců, probačních pracovníků a poskytovatelů sociálních a dalších služeb. Jednou z možných cest řešení je realizace konkrétních projektů, v rámci kterých by byla detailně mapována daná lokalita z pohledu převládajícího typu trestné činnosti spojené s extremistickými projevy chování a typu pachatelů, kteří se těchto trestných činů dopouští.

Na základě toho by pak mohla být zvolena strategie možného řešení kriminality výše uvedeného typu v dané lokalitě. V případech pachatelů - mladistvých je možné tento postup v praxi uskutečnit v rámci již existujících tzv. „týmů pro mládež“. Tyto týmy jsou PMS ČR rozvíjeny ve spolupráci s MV ČR, odborem prevence kriminality již od roku 2005. Podle dostupných informací z praxe tato problematika nebyla v roce 2009 v těchto týmech nijak zahrnuta a cíleně řešena, a to z důvodu nízkého počtu případů, které byly v této souvislosti PMS ČR v jednotlivých soudních okresech řešeny.

V druhé polovině roku 2009 začala v rámci PMS ČR probíhat příprava na zavedení nového alternativního trestu zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce (s účinností od 1.1.2010). Příprava zahrnovala vytvoření metodického postupu probačních úředníků a asistentů v souvislosti s tímto trestem, a to s důrazem na úzkou spolupráci PMS ČR s orgány Policie ČR, státními zástupci a soudci. Tato spolupráce je z pohledu PMS ČR vnímána jako předpoklad dobře fungující praxe v oblasti zajištění výkonu této nové trestně právní sankce. I když předpokládáme, že větší část odsouzených k tomuto trestu bude tvořena pachatelé násilí a výtržností spáchaných při sportovních (nejčastěji fotbalových) zápasech, zákonodárci v ustanovení § 77 tr. zákona počítali s možností uložení tohoto zákazu vstupu pachatelům i ve vztahu ke „kulturní a jiné společenské akci“. Lze tedy usoudit, že by se případně mohlo jednat i o pachatele trestných činů spáchaných v souvislosti s akcemi, na kterých dochází k chování zahrnující např. extremistické projevy.

V souvislosti s přípravou na zavedení výše uvedeného nového alternativního trestu do praxe Ředitelství PMS ČR ve spolupráci s Policejním prezidiem ČR v průběhu roku 2009 dojednávalo možnosti spolupráce při zajištění výkonu tohoto trestu (součástí výkonu kontroly tohoto trestu může být probačním úředníkem stanovená povinnost, aby se odsouzený dostavoval v době bezprostředně související se zakázanou akcí na určený útvar Policie ČR). Výsledkem jednání bylo vytvoření metodického standardu PMS pro postup probačních úředníků a asistentů v případech zajištění výkonu tohoto trestu, který zahrnuje spolupráci probačních úředníků a asistentů jak s pracovníky Služby kriminální policie a vyšetřování (specialisty na řešení kriminality spojené s diváckým násilím a extremistickými projevy chování), tak i s pracovníky služby pořádkové policie. V této souvislosti byla také zpracována Metodická příručka č. 1/2009, kterou dne 22. prosince 2009 vydal ředitel ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR. Na přípravě této příručky spolupracovalo i Ředitelství PMS ČR.

Jako součást přípravy na praxi zavedení výše uvedeného trestu PMS ČR ve všech soudních krajích ČR na konci roku 2009, ve spolupráci s krajskými soudy, organizovala vzdělávací semináře, na kterých probační úředníci a asistenti, státní zástupci, soudci a pracovníci orgánů Policie ČR diskutovali nad možnostmi vzájemné spolupráce při ukládání a zajištění výkonu trestu zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce a trestu domácího vězení. Semináře byly ze strany účastníků hodnoceny jako užitečná součást společné přípravy na nadcházející praxi související s novým trestním zákoníkem.

2.4.1.8. Statistiky Nejvyššího státního zastupitelství³²

Pokud jde o trestné činy spáchané z rasových, národnostních nebo jiných nenávistných pohnutek, vypovídá o nich níže uvedená tabulka.

³² Statistika Nejvyššího státního zastupitelství, stejně jako statistiky soudní, má jiný horizont vykazování než statistika policejní. Není pro ni rozhodná doba, kdy se skutek stal, ale kdy státní zástupce zpracoval obžalobu, rozhodl o zastavení věci apod.

Tabulka č.1: Trestné činy spáchané z rasových, národnostních nebo jinak nenávistných pohnutek v letech 2007 – 2009

Trestné činy rasově či jinak nenávistně motivované	Stíháno celkem osob	Obžalováno celkem osob
2007	204 (+36 ZPŘT)	197 (+36 ZPŘT)*
2008	215 (+41 ZPŘT)	198(+40 ZPŘT)
2009	188 (+ 34 ZPŘT)	177 (+ 32 ZPŘT)

Tabulka č. 2:

Celkový počet stíhaných, obžalovaných a odsouzených osob v ČR v letech 2007– 2009

Rok	Stíháno	obžalováno	odsouzeno	ZPŘT
2007	78 545	67 186	75 728	35 268
2008	73 722	63 078	75 761	36 685
2009	57 514	49 459	73 787	55 701

Tabulka č. 2 umožňuje srovnat sledované hodnoty, obsažené v tabulce č. 1, z hlediska celkového počtu osob stíhaných, obžalovaných a osob, ohledně nichž bylo konáno zkrácené přípravné řízení, i osob, na něž byl podán návrh na potrestání za rok 2007 a za rok 2008.

Celkové statistické údaje za rok 2009 signalizují mírný pokles o cca 6 % u těchto trestných činů. Nejvíce se na tomto stavu podílel pokles u § 198 a § 222 odst. 2 písm.b) tr. zákona, který činí téměř 50 %, resp. 45 %. Pokles byl zaznamenán rovněž u trestného činu dle § 261 a) tr. zákona. Na druhé straně byly však zaznamenány největší nárůsty u tr. činu dle § 196 odst. 3 a dle § 221 odst. 2 písm. b) tr. zákona. U statistických údajů, které vykazují v procentuálním vyjádření takovýto největší vzestup (tr. činu dle § 196 odst.3 tr.zákona – 600 % a dle § 235 odst. 2 písm. f) tr. zákona – 100%) je třeba brát v potaz jejich malý, anebo dokonce nulový výskyt v předchozích letech.³³

V r. 2009 státní zastupitelství postupovala při vyřizování věcí tohoto druhu podle **čl. 72 pokynu obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně č. 1 ze dne 29. ledna 2008 o trestním řízení.**³⁴ Přes skutečnost malého procentuálního podílu těchto trestných činů v rámci celkového nápadu trestné činnosti, jsou postupy státních zástupců v těchto případech považovány za jednu z priorit státního zastupitelství.

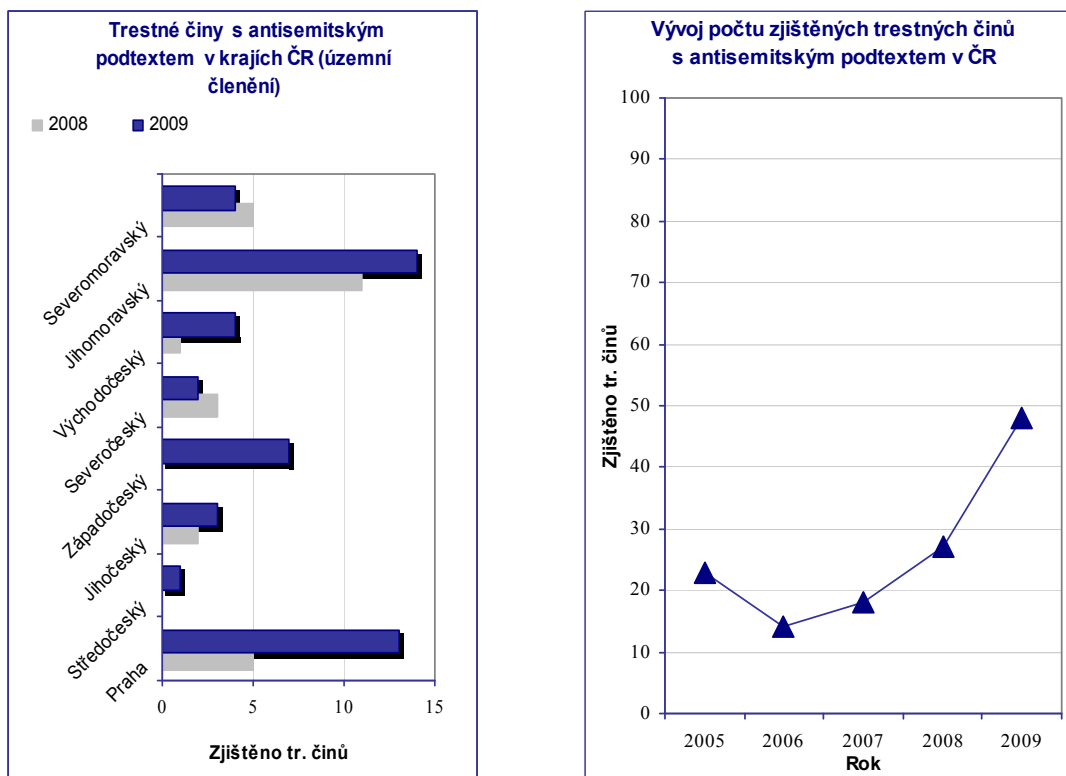
V roce 2009 byl zpracován metodický návod pro státní zástupce k postihu trestných činů s extremistickým podtextem. Jedná se o ucelený materiál postihující fenomén extremismu z pohledu státního zástupce. Materiál obsahuje obecný úvod, zabývá se teoretickými souvislostmi, nevyjímáje vymezení pojmů a seznamuje s aktuální situací

³³ Viz Tabulková část: Tabulka č. 5: Přehled o stíhaných a obžalovaných osobách pro trestné činy spáchané z rasových, národnostních a jiných nenávistných pohnutek (Zdroj: Nejvyšší státní zastupitelství, Brno).

³⁴ Dne 1. ledna 2010 nabyl účinnosti nový pokyn obecné povahy č. 8/2009, o trestním řízení, který tuto problematiku řeší v čl. 73 a který již v plné míře reaguje na to, že od 1.1.2010 je účinný nový trestní zákoník č. 40/2009 Sb., a doprovodná novela trestního řádu č. 41/2009 Sb.

v oblasti extremismu v České republice. Metodický návod dále zahrnuje část hmotněprávní a procesní. Jeho cílem je přispět ke správné aplikaci právních norem na konkrétně zjištěný skutkový stav.

2.4.2. Trestná činnost s antisemitským podtextem³⁵

V období od 1. ledna do 31. prosince 2009 bylo zaregistrováno 48 trestných činů s antisemitským podtextem, což představuje, ve srovnání s r. 2008, **nárůst o cca 78%** (v r. 2008 – 27 tr. činů).

Z celkového objemu trestné činnosti s extremistickým podtextem činily tyto trestné činy **18,1%**. Ve skladbě trestné činnosti s antisemitským podtextem však nedošlo k výrazným změnám – stejně jako v předchozích letech **převažovaly trestné činy dle §§ 260, 261 tr. zákona** (podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka). Jejich podíl na zaevidované trestné činnosti s antisemitským podtextem činil 67,5%.

Nejvíce těchto trestných činů, jak lze vidět na výše uvedeném grafu „Trestné činy s antisemitským podtextem v krajích ČR“, bylo zaznamenáno na území **hl. města Prahy a Jihomoravského kraje**. Vývojový trend tohoto druhu trestné činnosti zobrazuje graf „Vývoj počtu zjištěných trestných činů s antisemitským podtextem v ČR“, který vykazuje stoupající tendenci.

³⁵V rámci nestandardních statistických výstupů jsou rovněž Policejním prezidiem ČR zpracovávány od r. 2005 statistiky k zjištěným trestným činům s antisemitským podtextem. To umožňuje sledovat tuto kriminalitu v delší časové řadě.

2.5. Bezpečnostní rizika

Ve spojitosti s pravicově extremistickou scénou, resp. jejím neonacistickým spektrem, potvrdil vývoj v r. 2009 platnost bezpečnostních rizik stanovených v roce 2008. Plně se zviditelnila propojenost Dělnické strany s neonacistickým Národním odporem a Autonomními nacionalisty.

Lze předpokládat, že:

- bude pokračovat radikalizace, provázená násilím a připraveností ke konfrontaci s policií jako představitelkou tzv. „Systému“,
- nadále bude vyvíjeno úsilí o vstup do politiky,
- bude pokračovat využívání „menšinové karty“ (Romové, imigranti) a otevírání sociálních témat.

Jako hlavní možná bezpečnostní rizika lze vnímat:

- pokračující radikalizaci, zvyšující se používání násilí,
- snahy o přímou infiltraci, anebo nepřímou infiltraci do bezpečnostních složek, a to prostřednictvím např. sympatizantů,
- zneužití ekonomické a sociální situace v kombinaci s protiromskou a protiimigrantskou kartou ke zvýšené akceptaci majoritní společností.

Ve spojitosti s anarchoautonomní scénou lze v budoucnosti počítat jak s nárůstem anarchistických uskupení založených na stejných či obdobných principech anarchistické ideologie, tak s nárůstem ekologických skupin či hnutí. V této souvislosti je třeba brát obecně v potaz následující skutečnost:

- Jednání, vystupování a směřování anarchistických skupin a neformálních uskupení má kolísavě agresivní tendenci, nepravidelně dochází k násilným projevům a ke střetům s příznivci jiných ideových hnutí a s příslušníky bezpečnostních složek.

2.6. Změny v možných právních postupech

2.6.1. Správní právo

2.6.1.1. Novela zákona o právu shromažďovacím

Dne 22. července 2009 byla přijata pod číslem 294/2009 Sb. novela zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů. Novela nabyla účinnosti dne 19. září. 2009. Cílem novely bylo prodloužit lhůtu, v rámci níž může úřad posoudit, zda oznámení splňuje všechny zákonem stanovené náležitosti. Lhůta byla prodloužena ze tří dnů na tři pracovní dny.³⁶ Znění ustanovení § 11 odst. 1 je tedy nyní následující:

O zákazu shromáždění (§ 10) nebo době jeho ukončení (§ 9) rozhodne úřad bezodkladně, nejpozději však do tří pracovních dnů od okamžiku, kdy obdržel platné oznámení.

³⁶ Novelu připravil ministr vlády pro lidská práva ve spolupráci s Ministerstvem vnitra.

V souvislosti s počítáním lhůt je třeba upozornit na § 17 shromažďovacího zákona, který stanoví, že „*Je-li v tomto zákonu lhůta určena počtem dnů, rozumí se jedním dnem doba 24 hodin od události, k níž se lhůta váže.*“

2.6.1.2. Novela zákona o přestupcích

V důsledku novely zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“) a zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o právu shromažďovacím“), provedené zákonem č. 274/2008 Sb., došlo s účinností od 1. ledna 2009 ke zvýšení pokut u přestupků proti veřejnému pořádku a pokut u přestupků proti právu shromažďovacímu. Např. u přestupků proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. a), b) a c) zákona o přestupcích se zvýšila sazba pokut z 1.000,- Kč na 5.000,- Kč; u přestupku proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích se zvýšila sazba pokuty z 1.000,- Kč na 20.000,- Kč. Rovněž u přestupku proti právu shromažďovacímu došlo ke zvýšení sazby pokuty z 1.000,- Kč na 5.000,- Kč a zvýšeny byly i pokuty u ostatních přestupků proti právu shromažďovacímu.

2.6.1.3. Významná soudní rozhodnutí

Potvrzení rozpuštění shromáždění

Dne 26. března 2009 vydal Městský soud v Praze rozsudek (sp. zn. 11 C 146/2008), kterým potvrdil, že rozpuštění shromáždění Národní strany konané dne 22. března 2008 před Domem národnostních menšin v Praze, bylo v souladu se zákonem. Toto rozhodnutí nebylo napadeno žádným dalším opravným prostředkem. Rozhodnutí je důležité tím, že se v něm soud obsáhle vyjádřil k povaze rozpuštění shromáždění na místě, k odůvodnění sdělení o rozpuštění shromáždění a k informacím, z jakých správní orgán může dovozovat skutečný účel shromáždění. Soud se rovněž vyjádřil k námitce nedotknutelnosti shromažďovacího práva jako základního lidského práva když konstatoval, že každý, kdo chce realizovat právo shromažďovací, musí respektovat základní principy a svobody dalších subjektů.

Rozsudky vydané Nejvyšším správním soudem

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2009, č. j. 8 As 7/2008 – 116

Nejvyšší správní soud (NSS) rozhodl dne 31. srpna 2009 o kasační stížnosti občanského sdružení Mladí národní demokraté. Magistrát hl. m. Prahy zakázal konání shromáždění z důvodu směřování účelu shromáždění k výzvě k rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti občanů pro jejich národnost, původ a náboženské vyznání. Toto rozhodnutí následně potvrdil i Městský soud v Praze. NSS však ve výše uvedeném rozhodnutí mimo jiné konstatoval, že Magistrát neměl dostatečné důkazy, které by vedly k závěru, že účel shromáždění je jiný než fiktivní.

Nejvyšší správní soud se v rozsudku vyjádřil jak k možnosti úřadu zkoumat jiný než oznámený účel shromáždění, tak k důkazům, které může při prokazování závadného účelu úřad využít. Soud v bodu 36 odůvodnění konstatoval, že „*Zákonodárce zjevně zamýšlel umožnit správnímu orgánu zákaz shromáždění, pokud by jeho účel vedl k tomuto předvídanému následku.*“ Soud rovněž uvedl, že „*Je-li oznámený účel fingovaný, neohrožuje práva a právem chráněné zájmy, jejichž ochrana legitimizuje zákaz*

shromáždění - právě proto, že není skutečný. V takovém případě může tyto zájmy ohrozit jen skutečný, reálně existující účel, za kterým je shromáždění svoláno. “

Důkazy, téměř vždy nepřímé, které vedou úřad k závěru, že skutečný účel shromáždění je jiný, než oznámený, a že tento účel je v rozporu se zákonem, musí vždy tvořit logickou, uzavřenou a ničím nenarušenou soustavu důkazů, které na sebe navazují a vzájemně se doplňují, nejsou vyvráceny jinými důkazy svědčícími o opaku, a jsou v takovém vztahu k dokazované skutečnosti, že z nich je možno dovodit právě jen jediný závěr.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. února 2010, č.j. Pst 1/2009 – 348: rozpuštění politické strany Dělnická strana

Dne 17. února 2010 rozsudkem č. j. Pst 1/2009 – 348 Nejvyšší správní soud rozhodl o rozpuštění Dělnické strany. NSS postupoval při posuzování Dělnické strany v souladu s předchozí judikaturou, zkoumal tedy naplnění čtyř podmínek nutných pro rozpuštění politické strany, a to:

- zjištěné chování politické strany je protiprávní,
- je této straně přičitatelné,
- představuje dostatečně bezprostřední hrozbu pro demokratický právní stát,
- zamýšlený zásah je přiměřený sledovanému cíli, tzn. není narušena proporcionalita mezi omezením práva sdružovat se v politických stranách a zájmem společnosti na ochraně jiných hodnot.

K bodu 1 soud konstatoval, že skutečný program DS, projevy představitelů a členů DS a projevy, jimž tato strana poskytuje prostor na shromážděních a ve stranickém tisku, směřují k vyvolávání rasové, etnické a sociální nesnášenlivosti a ve svém důsledku k omezení základních práv a svobod určitých obyvatel ČR. DS směřovala k potlačení rovnoprávnosti občanů a to zejména na základě národnostního klíče nebo sexuální orientace. Dále DS podle NSS programovou podobností využívanou symbolikou navazuje na německý nacionální socialismus, tj. totalitní ideologii, neslučitelnou s demokracií a základními lidskými právy a svobodami.

V otázce přičitatelnosti soud došel k závěru, že byla v řízení prokázána přičitatelnost protiprávního jednání Dělnické straně.

V přezkumu bezprostředního rizika ohrožení demokracie soud došel k závěru, že DS je také provázána v podstatě se všemi významnými neonacistickými hnutími v ČR, kterým vytváří politickou platformu pro legitimizaci jejich světonázoru a jejichž významným členům poskytuje prostor ve svých stranických strukturách a na kandidátních listinách. DS se nezříká při prosazování svých cílů násilí, které naopak cíleně vyvolává a zároveň veřejně schvaluje a oslavuje násilí páchané svými členy a sympatizanty. DS je schopna prostřednictvím s ní spřízněných neonacistických hnutí motivovat nezanedbatelné síly k násilí proti určitým reálně ohroženým skupinám obyvatel. DS v současnosti představuje prakticky monopolní vysoce organizovanou politickou platformu pro všechny významné pravicové extremistické subjekty působící v ČR. Dochází k zakázanému prolnutí politiky a násilí, a to s již zmíněnou mimořádnou mírou organizovanosti. DS se do značné míry stala prostředkem pro realizaci politických cílů pravicově extremistických skupin.

Závěrem soud konstatoval, že DS představuje schopnosti a prozatím na lokální úrovni projevenou snahou o destabilizaci poměrů a eskalaci násilí bezprostřední riziko ohrožení demokracie. Soud konečně zkoumal nutnost proporcionality zásahu, přičemž došel k závěru, že rozpuštění DS je na místě. Zároveň NSS konstatoval, že pouhý individuální postih jednotlivých členů DS nebo jejich sympatizantů by nebyl efektivní z důvodu charakteru a podstaty jednání vytykaného DS. NSS však konstatoval, že je nutné jednoznačně pojmenovat hodnoty reprezentované DS a označit je za neslučitelné

s hodnotami českého právního řádu. Rozpuštění DS tedy nastavuje hranice chování i pro další subjekty, včetně toho v němž případně budou působit členové DS. NSS ve svém rozhodování vážil svobodu projevu a sdružování proti sociálnímu smíru demokratického právního státu, reprezentovanému vládou většiny a ochranou základních lidských práv a svobod. Konstatoval při tom, že ze strany DS se vzhledem k jejím cílům jednalo o zneužití práva ve smyslu článku 17 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. NSS připomněl, že vůle většiny představující z vůli menšině se nakonec obrací proti všem. Rovněž uzavřel, že možnost „nápravy“ DS je vzhledem k podstatě její protiprávnosti prakticky vyloučena a vedla by k popření samotných důvodů její existence.

Dělnická strana se dne 15. března 2010 ve věci rozpuštění NSS obrátila na Ústavní soud.

2.6.2. Trestní právo

2.6.2.1. Právní předpisy

Dne 1. ledna 2010 nabyl účinnosti nový trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějšího předpisu). Nový zákoník ve značné míře přebírá předchozí právní úpravu, přičemž dochází k dílčím zpřesněním textu zákona. Systematicky jsou tzv. extremistické trestné činy řazeny v hlavě X – trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, díl 5 - trestné činy narušující občanské soužití, kde jsou upraveny mj. trestné činy násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§ 352), hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob (§ 355), podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (§ 356), a dále pak v hlavě XIII – trestné činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy, díl 1 – trestné činy proti lidskosti, kde jsou obsaženy mj. skutkové podstaty trestných činů založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka (§ 403), projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka (§ 404), popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia (§ 405).

Z významnějších změn lze upozornit na změnu dikce skutkové podstaty trestného činu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (§ 356 trestního zákoníku), kde došlo k úpravě odstavce 3 písm. b), v němž je aktivní účast nebo činnost skupin, organizací nebo sdružení, které hlásají diskriminaci, násilí nebo rasovou, etnickou, třídní, náboženskou nebo jinou nenávist okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby a nikoli samostatnou skutkovou podstatou, jako tomu bylo ve „starém“ trestním zákoně.

Skutková podstata § 403 nyní zahrnuje i založení hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka, vyšší trestní sazba se pak vztahuje na spáchání činu veřejně přístupnou počítačovou sítí.

Odlišná je dále úprava promlčení (§ 35 trestního zákoníku), neboť na rozdíl od předchozí úpravy jsou výjimky z dosahu vyloučení z promlčení nyní stanoveny právě i ohledně trestných činů podle § 403 a 405 trestního zákoníku.

2.7. Nejzávažnější projevy extremismu ve středoevropském geopolitickém regionu³⁷

2.7.1. Situace po volbách do Evropského parlamentu

Červnové volby 2009 do Evropského parlamentu provázela nízká volební účast. V mnoha zemích ale posílily krajně pravicové strany a populisté. Potvrdilo se tak, že přibýlo jejich sympatizantů z řad unijních voličů. Tradičně bude v Evropském parlamentu reprezentovaná Le Penova Národní fronta (FN). Poprvé se do Evropského parlamentu dostala xenofobní Britská národní strana, která se prozatím prosazovala jen v místních volbách. Jedním ze sloganů Griffinovy kampaně např. bylo: „Ne všichni imigranti jsou teroristé, ale všichni teroristé jsou imigranti, nebo jejich přímí potomci“. Po volbách Griffin prohlásil, že Velká Británie je „křesťanskou zemí a islám není vítán, protože islám a křesťanství, islám a demokracie, islám a práva žen nejdou dohromady“. Úspěch slavila nizozemská, silně protiislámská Strana pro svobodu (PVV) Gerta Wilderse se ziskem téměř 17 % hlasů, rakouská Strana svobodných (FPÖ) se sloganem „Západ v rukách křesťanů“ získala 12,7 % hlasů. Za velkého vítěze eurovoleb označují analytici Ligu severu (LN), kterou podpořilo přes 10 % italských voličů, překvapením byly výsledky finské nacionalistické formace Práví Finové. Do Evropského parlamentu rovněž zasednou jak maďarští, tak rumunští a bulharští extremisté. Maďarský Jobbik, který se stal třetí nejsilnější stranou v zemi, se profiluje silně antiromsky a antiislámsky, Strana Velkého Rumunska šla do voleb s heslem „Křesťané a vlastenci zbaví zemi zlodějů“, bulharská Ataka vsadila na protitureckou kartu „Ne Turecku v Evropě“.

Z hlediska některých komentátorů se postavení krajně pravicových politických stran v jednotlivých zemích liší a není snadné je „vyloučit ze slušné společnosti“, tak jako např. ve Velké Británii. V tomto směru bývají zmiňovány italská Liga severu (LN), která se spolupodílí na vládě a zastává významné parlamentní funkce, nizozemská Strana pro svobodu (PVV), která se stala druhou nejpopulárnější stranou v zemi, anebo polská strana Právo a spravedlnost (P i S) či Slovenská národná strana (SNS), obě pohybující se na oficiální politické scéně a mající tomu odpovídající postavení.

Tyto politické strany nebudou mít, podle analytiků, dostatek hlasů, aby mohly mít reálný vliv na chod Evropského parlamentu. Podle předběžných propočtů v něm nově zasedne 35 europoslanců s extremistickými postoji.

Hnutí za lepší Maďarsko (JOBBIK) založilo v Budapešti dne 24. října 2009 spolu se čtyřmi dalšími nacionalistickými stranami z Itálie, Francie, Belgie a Švédska Spolek evropských národních hnutí (The Alliance of European National Movements –AENM).

2.7.2. Pravicově extremistická scéna

Na Slovensku rozehnala policie demonstraci několika stovek lidí, kteří se sešli dne 14. března 2009 před prezidentským palácem u příležitosti 70. výročí tzv. „Slovenského štátu“. Řečníci velebili Jozefa Tisa a kritizovali současnou vládu. Poté, když začali řečníci a demonstranti skandovat tradiční pozdrav z doby fašistického slovenského státu „Na stráž“, bratislavská samospráva se rozhodla shromáždění extremistů rozpustit. Policie zadržela na místě několik lidí, včetně bývalého šéfa extremistického sdružení Slovenská pospolitost' Mariána Kotleby. Shromáždění se rovněž zúčastnili příslušníci podobných českých a polských organizací.

³⁷ Tato kapitola vychází z podkladů Úřadu pro zahraniční styky a informace a veřejně přístupných zdrojů.

Slovenský parlament prolomil dne 16. června 2009 prezidentské veto a znovu schválil novelu trestního zákona, zostřující postihy za projevy extremismu.³⁸ Nejvyšší soud SR dne 1. července 2009 zrušil rozhodnutí ministerstva vnitra o rozpuštění subjektu Slovenská pospolitosť kvůli formálním nedostatkům a případ vrátil k opětovnému projednání. Slovenská pospolitosť může pokračovat v činnosti.

Na Slovensku byly rovněž zaznamenány protiromské aktivity. Dne 4. srpna 2009 vyhlásila Slovenská pospolitosť tzv. „Národní mobilizaci proti cikánské kriminalitě“. Údajně tím reagovala na brutální napadení důchodce dvěma Romy v Šárišských Michaľanech; ve dnech 8. až 9. srpna v této obci zorganizovala demonstraci za účasti cca 200 až 400 osob, kterou slovenská policie rozehnala. Na to reagovalo nacionalistické sdružení Nové Slobodné Slovensko (NSS) svoláním protiromského shromáždění v Prešově, kterého se dne 14. srpna 2009 zúčastnilo cca 600 osob. Z toho bylo cca 300 sympatizantů NSS, které podpořil účastí přibližně stejný počet místních obyvatel. Nové Slobodné Slovensko dále dne 25. srpna 2009 vydalo v předstihu **17 bodové tzv. „Memorandum prvej ponovembrovej generácie slovenskej mládeže“** k nadcházejícímu 20. výročí „sametové revoluce“ (17.11.1989), v němž revoluci odsuzuje jako „akt předání moci jiné skupině tzv. komunistických elit“.³⁹ V den výročí 17. listopadu 2009 zorganizovala Slovenská pospolitosť v Bratislavě Pochod za svobodu. V závěrečných projevech řečníci kritizovali polistopadové poměry.

Pro **Maďarsko** byl v roce 2009 příznačný vzrůstající vliv extremistické pravice, provázený silným protiromským akcentem kulminujícím brutálními vraždami Romů.

Pravicově extremistická politická strana Hnutí za lepší Maďarsko (JOBBIK) upevnila své pozice, když ve volbách do Evropského parlamentu získala cca 15 % hlasů a tedy 3 poslanecké mandáty. V centru dění zůstávalo po celý rok sdružení Maďarská garda, založené předsedou JOBBIKU Gáborem Vonou, a rozpuštěné budapeštským soudem první instance v prosinci 2008 po pochodu členů gardy proti Romům v Tatárszentgyörgyi.

Dne 17. ledna 2009 na protestním shromáždění před budovou parlamentu v Budapešti vyhlásil Gábor Vona, že rozpuštění Maďarské gardy nic neznamená, neboť tato polovojenská organizace bude ve své činnosti pokračovat. Demonstrace se zúčastnilo cca 1000 osob, z toho 300 gardistů v uniformách. Dne 2. července 2009 odvolací soud potvrdil verdikt z prosince 2008 o rozpuštění sdružení Maďarská garda. Navíc rozšířil jeho účinnost i na Hnutí Maďarská garda s odůvodněním, že je součástí rozpuštěného sdružení, neboť je jeho organizační složkou. Gábor Vona rozsudek odmítl a prohlásil, že bez ohledu na rozpuštění gardy, budou její členové pokračovat ve své činnosti. O platnosti rozsudku odvolacího soudu v Budapešti rozhodl Nejvyšší soud Maďarské republiky dne 15. prosince 2009.⁴⁰

V souvislosti s případem ubodání házenkáře Veszprému a rumunského reprezentanta na diskotéce (8. února 2009), údajně Romy, obvinili představitelé JOBBIKU vládu z benevolence k tzv. „cikánské kriminalitě“ a připojili se dne 9. února 2009 k více

³⁸ Novela, která začala platit od 1. září 2009 umožňuje vyměřit vyšší tresty např. za podněcování k národnostní, rasové a etnické nenávisti. Za přitěžující okolnost bude považováno členství v extremistické organizaci.

³⁹ Memorandum obsahuje zásadní útoky proti demokratickému zřízení, obhajuje fašistický Slovenský štát, odmítá slovenské členství v NATO a požaduje, aby z něj Slovensko vystoupilo. Staví se proti státu Izrael a vyjadřuje podporu všem skupinám Palestinců a konečně vyzývá k tzv. „provedení skutečné revoluce na Slovensku“.

⁴⁰ Kauza rozpuštění sdružení i hnutí s názvem Maďarská garda bude s největší pravděpodobností pokračovat i v roce 2010. Gábor Vona spolu s právníkem zastupujícím rozpuštěné subjekty zvažují možnost obrátit se na Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku.

než dvoutisícové spontánní demonstraci. Po této události následovaly brutální vraždy Romů:

- Dne 23. února 2009 v noci zapálili neznámí pachatelé v obci Tatárszentgyörgyi dům obývaný Romy. Dva z nich, otce (27 let) a syna (5 let) zastřelili, když se snažili z hořícího domu uniknout.
- K dalšímu útoku na dům obývaný romskou rodinou došlo v obci Táska. V noci 5. května 2009 neznámý pachatel střílel na dům z automatické zbraně z rychle projíždějícího auta, ke zraněním osob nedošlo.
- Dne 3. srpna 2009 byla v obci Kisléta zastřelena Romka (45 let) a její dcera (13 let) těžce zraněna, poté, co neznámí útočníci vnikli do jejich domu.

Ve dnech 14. až 16. listopadu 2009 došlo k rozsáhlým násilnostem mezi Romy a členy Maďarské gardy ve městě Sajóbáony. Incident odstartovala nepovolená demonstrace stoupenců JOBBIK-u a Maďarské gardy. Do vzájemných střetů se na každé straně zapojilo cca 100 osob, maďarská policie uzavřela město. Následně byl v Budapešti zakázán pochod Maďarské gardy k 90. výročí vstupu admirála Hórthyho do hlavního města.

V **Polsku** úřady sledovaly veřejná vystoupení pravicově extremistických organizací a jakékoliv porušení práva s důrazem na projevy národnostní, rasové a náboženské nesnášenlivosti bylo vyšetřováno.

Pravicově extremistické organizace sice pokračovaly ve své činnosti, ale činily tak za dohledu státního aparátu. V r. 2009 nedošlo k vážnějším excesům a střetům se státní mocí. Státní orgány stíhaly všechny projevy rasismu a antisemitismu. V roce 2009 došlo k několika soudním procesům, vztahujícím se k napadení osob tmavé pleti z rasistických důvodů. Udělené tresty se pohybovaly v horní hranici trestní sazby.

Mezi hlavní extremistické organizace v Polsku patřily:

ONR – Obóz Narodowo – Radykalny;
NOP – Narodowe Odrodzenie Polski;
LPR – Liga Polskich Rodzin;
MW – Młodzież Wszechpolska;
Obóz Wielkiej Polski;
Záduha;
Białe Orły.

Dále v Polsku existuje několik desítek různých menších organizací, tzv. autonomních nacionalistů. Na jejich webových stránkách jsou linky na obdobné evropské organizace, včetně organizací působících v České republice. Na místní scéně se také stále vytváří a zanikají různé bojůvky neonacistických skupin skinheads, které pojí ideologie národního socialismu a silný antisemitismus. Jako ukázkou šíření antisemitismu pomocí internetu je možno uvést např. web www.polonica.net.

Vzhledem k minimálnímu počtu Romů v Polsku zde k ideologicky cíleně protiromským vystoupením nedochází.

Projevy antisemitismu se často objevovaly ve vysílání Radia Maryja, řízeného „otcem Rydzykem“, jehož provozovatelem je řád redemptoristů. Tato stanice kolem sebe shromáždila tvrdé katolické jádro. Byla veřejně napomenuta za šíření antisemitismu Radou pro etiku médií.

V rámci příprav na fotbalové mistrovství Evropy v roce 2012 bylo ve Varšavě založeno „Centrum monitorování rasismu ve východní Evropě“ sponzorované UEFA. V souvislosti s fotbalovými utkáními dochází v Polsku k častým veřejným projevům antisemitismu.

V r. 2009 se pravicoví extremisté prezentovali navenek především svými postoji proti rostoucí homosexualitě v zemi a vystupovali proti Lisabonské smlouvě.

Např. dne 16. května 2009 policie v Krakově zabránila střetu ultrapravicových radikálů s účastníky pochodu, který na obranu svých práv zorganizovalo cca 500 polských homosexuálů. Jejich vstupu na krakovské hlavní náměstí chtěli zabránit členové ultrakatolického a nacionalistického sdružení Všepolská mládež (Młodzież Wszechpolska - MW) a neonacisté z Národního obrození Polska (Narodowe Odrodzenie Polski – NOP). V říjnu 2009 uspořádalo NOP za účasti cca 300 osob proti homosexualitě v Polsku dvě povolené demonstrace ve Vratislavi, při nichž došlo ke střetům mezi NOP a policií.

Národně radikální tábor (Obóz Narodowo – Radykalny - ONR) u příležitosti státního svátku získání nezávislosti (11.listopad) uspořádal ve Varšavě demonstraci za účasti cca 500 osob, která byla rovněž zaměřena proti podpisu Lisabonské smlouvy a proti Evropské unii. Internetový portál polských neonacistů uveřejnil dne 30. listopadu 2009 společné prohlášení NOP a politické strany Svoboda a zákonnost (Wolność i Praworzadność – WiP) k přijetí Lisabonské smlouvy polskou vládou. Podle tohoto prohlášení přijetím smlouvy zanikne i tzv. „ohraničená svoboda Polska“. Předseda strany WiP se téhož dne večer zúčastnil před varšavskou univerzitou spálení vlajky Evropské unie. Dne 1. prosince 2009 se v Krakově sešlo cca 100 příslušníků neofašistické organizace ONR Falanga z tzv. Malopolské oblasti Falangy. Odsoudili podpis Lisabonské smlouvy s tím, že se jedná o ztrátu polské svobody a nezávislosti a nástup „ultralevicových experimentů“ a na závěr spálili vlajku Evropské unie.

Aktivita pravicově extremistické scény v **Rakousku** nepředstavovala ohrožení demokratického pořádku. V mezinárodním srovnání se pravicový extremismus pohyboval v r. 2009 na srovnatelně nízké úrovni, co se týká počtu pravicově extremistických struktur, počtu členů scény, počtu a charakteru akcí. U nahlášených trestných činů motivovaných pravicovým extremismem se většinou jednalo o verbální delikty, poškození majetku polepením letáky či posprejováním (např. hesla na zdi koncentračního tábora Mauthausen, hitlerovský pozdrav mladíků a rasistické výkřiky při oslavách konce války v koncentračním táboře Ebensee) a agitace formou sms, e-mailu nebo klasické pošty. Ideologicky motivovaný pravicový extremismus organizovaný ve formě stran nebo spolků omezil své aktivity převážně na okruh stejně smýšlejících osob. Velká internetová kampaň se začátkem r. 2009 rozpoutala kolem soudního procesu za ožívování nacismu proti popírači holocaustu Gerdu Honsikovi (67 let). Soud ve Vídni ho odsoudil k pěti letům vězení za propagaci a šíření nacismu.⁴¹

Z neonacistických organizací byly neaktivnější Svaz svobodné mládeže (Bund freier Jugend, BFJ) a Pracovní společenství pro demokratickou politiku (Arbeitsgemeinschaft für demokratische Politik, AFP). V březnu 2009 vznikla anonymní webová stránka www.alpen-donau.info, umístěná na serveru v USA, avšak redigovaná z Vídně a Vídeňského Nového Města, jako nový projekt rakouské neonacistické scény. Rakouští neonacisté udržovali nejživější kontakty s německou a jihotyrolskou neonacistickou komunitou. Zmínit je třeba účast rakouských neonacistů na brněnském pochodu českého Národního odporu dne 1. května 2009, kde měla být „uzavřena smlouva o překonání historického nepřátelství mezi Němci a Čechy“.

Na jaře 2009 se zaktivizovala v Horních Rakousích extrémně pravicová Národní lidová strana (Nationale Volkspartei, NVP). Část jejího programu měla být doslova

⁴¹ Gert Honsik byl již odsouzen k 18měsíčnímu trestu vězení kvůli zveřejnění pronacistických publikací. Po vynesení rozsudku uprchl do Španělska, kde si upevnil pověst vůdčího publicisty ultrapravicové scény a pokračoval tam ve vydávání časopisu Halt v němž šířil nacistické myšlenky. Ve Španělsku byl zatčen a vydán do Rakouska.

převzata z „Učebního plánu světonázorové výchovy SS a policie“. Několik mítinků strany bylo úřady zakázáno. NVP neúspěšně usilovala o možnost kandidovat v zářijových hornorakouských zemských volbách.

Dlouhodobou tendencí je latentní propojování pravicově extremistické scény s parlamentní politickou stranou FPÖ⁴². Dokladem toho byla nejen účast pravicových radikálů na stranických akcích, ale i obhajoba jejich činnosti ze strany politiků FPÖ. Předseda FPÖ Hans Christian Strache a třetí místopředseda dolní komory parlamentu Martin Graf rovněž podporují činnost německo-nacionalistických, revizionistických buršáckých spolků. Strache byl např. hlavním řečníkem každoročního sjezdu buršenshaftů (tzv. Kommers) na konci listopadu ve vídeňském Hofburgu.

Znepokojivým jevem, jemuž se snažili vládní činitelé čelit, byla narůstající účast pravicových extremistů na vzpomínkových akcích armádních veteránů a jejich snaha zneužívat těchto ceremoniálů k oslavě nacismu.

V **Německu**, podle zveřejněných aktuálních zpráv, došlo během roku 2009 k posílení členského potenciálu jak u levicových, tak u pravicových extremistických skupin nejtvrďšího ražení. Na straně levicově zaměřeného extremistického hnutí narostla základna na cca 6600 osob především u autonomních extremistů (r. 2008: 6300). Rovněž u pravicové extremistické scény stoupl počet přívrženců, hlavně u neonacistů na cca 5 tisíc osob (r. 2008: 4800). Pro budoucnost to přináší hrozbu dalších násilných konfrontací. Podle odborníků je nutno počítat i s nebezpečím útoků cílených na konkrétní osoby, při nichž je - vzhledem k sílící agresivitě v obou táborech - předem kalkulováno i s možností úmyslného zranění, a to i s nejhoršími následky.

V průběhu r. 2009 došlo k několika zákazům extremistických uskupení. Ministr vnitra Wolfgang Schäuble zakázal spolek Vlasti věrná německá mládež (Heimattreue Deutsche Jugend – HDJ). Nebezpečnost této neonacistické mládežnické organizace mající několik stovek členů spočívala v tom, že se soustředila na děti, kterým poskytovala výuku o rase a vedla je k tomu, aby se zasazovaly o tzv. „čistotu krve a pokračování německého národa“. Dne 31. března 2009 prohledala policie byty a kanceláře stranických funkcionářů v Berlíně, Braniborsku, Sasku a v Dolním Sasku. Dne 28. května 2009 zakázal ministr vnitra spolkové republiky Meklenbursko – Přední Pomořansko neonacistickou skupinu Meklenburská akční fronta (Meklenburgische Aktionsfront – MAF). Majetek sdružení byl zabaven. Podle ministerstva vnitra patřila MAF k nejaktivnějším v zemi, byť její jádro tvořilo cca 10 až 15 neonacistů. Někteří členové MAF patří mezi vůdčí členy NPD.

Dne 4. dubna 2009 se konal v Berlíně s vyloučením veřejnosti mimořádný sjezd NPD, na jehož programu byly katastrofální finanční situace strany a otázky, kdo ji dále povede. V čele strany zůstal její dosavadní předseda Udo Pastörs. V zemských volbách v Sasku dne 30. srpna 2009 získala NPD přes 5,5 % hlasů a opět zasedla v zemském sněmu v Drážďanech. V Durynsku, Sársku a v Severním Porýní – Vestfálsku se jí nepodařilo prosadit. Ve spolkových volbách dne 28. září 2009 získala NPD 1,5 % hlasů.

Stejně jako v předchozích letech se v řadě německých měst dne 1. května 2009 konaly protestní akce pravicových extremistů.

Jednání předvánoční bilanční schůze a předvánočních oslav místní organizace NPD, která se uskutečnila ve dnech 11. až 12. prosinci 2009 v Chemnitz (Saská Kamenice) se zúčastnili zástupci Dělnické strany a Dělnické mládeže. Bylo jim zde poděkováno za

⁴² Ve volbách do Evropského parlamentu Strana svobodných (Freiheitliche Partei Österreich - FPÖ) získala 12,7 % hlasů a je v Evropském parlamentu zastoupena dvěma europoslanci. Silný vzestup krajní pravice přinesly volby v Horních Rakousích, konané v září 2009. Populističtí nacionalisté ze strany Svobodných (FPÖ) získali téměř 15 % hlasů.

aktivní pomoc při volbách do saského zemského sněmu a tato spolupráce byla údajně hodnocena jako vzor moderního soužití Čechů s Němci.

V závěru roku, 17. prosince 2009, vydala saská zemská organizace NPD tzv. Lužický manifest (Lausitzer Manifest), ve kterém vyzvala k boji proti existujícímu parlamentnímu systému jakožto zdroji veškerého zla. Pod dokumentem, který je brán jako oficiální stanovisko celé strany, je podepsán za vedení NPD Jürgen Gansel.

Ze soudních kauz je na místě zmínit kauzu Horsta Mahlera (73 let), který byl za opakované popírání holocaustu dne 25. února 2009 odsouzen k nepodmíněnému trestu 6 let vězení.⁴³

2.7.3. Levicově extremistická scéna

Slovensko, Maďarsko, Polsko a Rakousko nezaznamenaly výrazné problémy s exponenty levicově extremistické scény.

K největším a nejradiálnějším protestům levicových extremistů došlo v **Německu** dne 1. května 2009. V Berlíně, Hamburku, Mohuči a Ulmu se tyto akce neobešly bez násilných potyček s policisty. Např. v berlínské čtvrti Friedrichshain policie zasahovala proti skupině cca 250 agresivních výtržníků z různých ultralevicových skupin.

Ve dnech 13. až 23. srpna 2009 uspořádalo tzv. Spojenectví antifašistických skupin Hessenska (Bündnis antifaschistischen Gruppen Hessen – BAGH), které je odnoží organizace ANTIFA, pro své stoupence a sympatizanty letní tábor. V jeho průběhu zazněly výzvy ke svržení tzv. „Systému“. Podle BAGH není současná vládní koalice v Německu s to řešit žádný závažný problém současnosti, počínaje nezaměstnaností a konče problémy se stále rostoucím pravicovým radikalismem, přistěhovalectvím či rasismem.

Ve dnech 12. až 14. září 2009 došlo v Hamburku ke střetům levicových radikálů s policií, které si vyžádaly nejméně 60 zraněných. Původně poklidná demonstrace asi 3000 osob proti pochodu NPD se zvrátila v násilí, když se policisté snažili tábory pravicových a levicových extremistů od sebe oddělit. Při pouličních bitkách, při nichž levicoví extremisté házeli kameny, lahve a dělbuchy, rozbíjeli výlohy a podpalovali policejní zátaras, bylo zadrženo cca 130 osob.

⁴³ H. Mahler byl aktivistou Frakce Rudá armáda (RAF) a později člen vedení a obhájce NPD. Měl se dopouštět popírání holocaustu také přímo v soudní síni.

3. Shrnutí

Problematika extremismu patří mezi významné priority vlády ČR a Ministerstva vnitra. Středem pozornosti byla i v roce 2009 především pravicově extremistická scéna, která se profilovala navenek řadou akcí a násilím. Žhářský útok na romské obydlí, který měl fatální následky, znovu otevřel řadu otázek spjatých s bojem proti extremismu a jeho efektivitou.

V roce 2009 existovaly na pravicově extremistické scéně v České republice neregistrovaná uskupení, občanská sdružení a politické strany. Byly to Národní odpor (NO), Autonomní nacionalisté (AN), občanská sdružení Vlastenecká fronta (VF) a Dělnická mládež (DM) a politické strany Národní sjednocení (NSJ), Národní strana (NS) a Dělnická strana (DS). Z těchto subjektů byly nejaktivnější a nejvíce se zviditelňovaly Národní odpor, Autonomní nacionalisté a Dělnická strana. Národní strana a Dělnická strana se zúčastnily voleb do Evropského parlamentu. Obě měly volební spoty využívající antiromskou a antiimigrantskou kartu, což vedlo k jejich neodvysílání a podání trestních oznámení na neznámého pachatele. Zatímco Národní strana ve volbách zcela propadla, Dělnická strana získala cca 1,1% hlasů a tomu odpovídající finanční prostředky. Pro rok 2009 bylo charakteristické propojování Dělnické strany s neonacistickou scénou a její úzká spolupráce s německou NPD. V září 2009 podala vláda ČR druhý návrh na rozpuštění této politické strany.

Pravicově extremistickou scénu tvrdě postihly především celorepublikové policejní akce „Power“ Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování, při nichž byli zadrženi pravicovní extremisté a provedeny domovní prohlídky. Poslední taková akce proběhla v roce 2009 dne 21. října. V důsledku těchto akcí bylo nejen paralyzováno pořádání koncertů, ale měly dopad i na další aktivity pravicových extremistů. Na druhé straně však přispěly k nárůstu tzv. „spontánních demonstrací“ zaměřených proti Policii ČR a na podporu vazebně stíhaných osob. Počet účastníků na těchto akcích byl však relativně malý, pohyboval se mezi 20 až 100 osobami.

Zásadním pro další vývoj pravicově extremistické scény bude jednak to, zda členská základna a sympatizanti rozpuštěné Dělnické strany budou pokračovat ve svých aktivitách v rámci Dělnické strany sociální spravedlnosti, a jednak to, jakým způsobem se neonacistická scéna vyrovná s tvrdým zásahem policie do jejího jádra.

Přestože bylo v r. 2009 nejvíce pozornosti věnováno pravicově extremistickým subjektům a jejich aktivitám, neznamenalo to, že by levicová část extremistického spektra, především jeho anarchoautonomní část, zůstávala zcela na okraji zájmu bezpečnostních složek. Vzhledem k tomu, že je s to se násilně konfrontovat nejen s ideovými protivníky, ale i s příslušníky Policie ČR, ji nelze opomíjet ani v budoucnu.

Z celkového objemu zaregistrované kriminality v České republice v r. 2009 činila trestná činnost s extremistickým podtextem 0,07%. Počet zaevidovaných trestných činů s extremistickým podtextem se zvýšil o cca 22% (2008: 217 tr. činů; 2009: 265 tr. činů). Rovněž vzrostl o cca 50,3% počet stíhaných osob (r. 2008: 195 osob; 2009 293 osob). Nejvíce trestných činů bylo zaznamenáno v krajích Severomoravském, Jihomoravském, Severočeském a hl. městě Praze.

Podíl trestných činů s antisemitským podtextem na trestné činnosti s extremistickým podtextem činil cca 18,1%. Ve srovnání s r. 2008 to představovalo nárůst o cca 78% (r. 2008 – 27 tr. činů; r. 2009 – 48 tr. činů).

Ve skladbě trestné činnosti, ve srovnání se stejným obdobím r. 2008, nedošlo k podstatným změnám: i nadále v ní výrazně převažovaly trestné činy dle §§ 260, 261 a 261a) trestního zákona.

Při vyhodnocování trestné činnosti s extremistickým podtextem je třeba brát v potaz, že ji nelze spojovat výlučně s extremistickými organizacemi. Dopouštějí se jí i osoby bez vazeb a kontaktů na extremistické subjekty, zastávající xenofobní postoje, u nichž však nelze vyloučit, že jsou pasivními sympatizanty. Primát v páchaní těchto trestných činů nedrželi adolescenti, ale dopouštěli se jich nejvíce pachatelé ve věkovém rozmezí 21 – 39 let. V roce 2009 se poprvé markantněji zvýšil mezi pachateli počet středoškoláků a vysokoškoláků. Přestože se jedná u kriminality s extremistickým podtextem celkově o malá čísla, nelze tuto skutečnost ani zcela podceňovat, ale ani z ní vyvozovat jakékoliv závěry o novém trendu.⁴⁴ Ve spojitosti s výše uvedenými fakty je zřejmé, že si budou vyžadovat více pozornosti orgánů činných v trestním řízení trestné činy páchané z nenávisti.

Extremismus v jakékoliv podobě v sobě vždy nese potencionální ohrožení demokracie. Nemalý podíl na úspěšnosti boje s tímto fenoménem mohou mít jak mainstreamoví, tak lokální politici. Jejich postoje a vyjádření mohou exponentům extremistické scény „uzavírat, ale také pootevírat prostor ke vstupu na politické kolbiště“. V rámci protiextremistické prevence je proto před nimi úkol nejen otevřeně pojmenovávat, ale i usilovat o věcné a včasné řešení složitých sociálních a politických témat jakými bezesporu jsou např. slabá vymahatelnost práva, korupce, nezaměstnanost, zneužívání sociálního systému, problematika šíření drog či ekologické problémy a nepřipustit, aby je mohli extremisté zneužívat jakýmkoliv způsobem ve svůj prospěch.

⁴⁴ V této souvislosti je třeba uvést, že někteří pravicoví extremisté si doplnili, anebo doplňují vysokoškolské vzdělání.

Tabulková část

**Extremistická kriminalita na území ČR v delším časovém horizontu
z pohledu policejních a soudních statistik**

Tabulka č. 1

ROK	Zaevidováno TČ	Podíl na celkové kriminalitě (%)	objasněno TČ	stíháno osob
1996	131	0,03	58	152
1997	159	0,04	132	229
1998	133	0,03	100	184
1999	316	0,07	273	434
2000	364	0,09	327	449
2001	452	0,1	406	506
2002	473	0,1	374	483
2003	335	0,09	265	334
2004	366	0,1	289	401
2005	253	0,07	191	269
2006	248	0,07	196	242
2007	196	0,05	119	181
2008	217	0,06	126	195
2009	265	0,07	186	293
CELKEM ČR	3 908	-	2 942	4 452

Celkový počet trestných činů s extremistickým podtextem zaevidovaných na území ČR v letech 1996 – 2009

(dle Evidenčně statistického systému kriminality Policejního prezidia ČR – ESSK)

Tabulka č. 2

Přehled extremistických trestných činů, u nichž byl veden útok na národ, národnost nebo rasu či pro příslušnost k nim anebo hlásáním národnostní nebo rasové zášti - celkový nápad v letech 1996 – 2009

podle skutkových podstat

(dle Evidenčně statistického systému kriminality Policejního prezidia ČR – ESSK)

§	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
§196 odst. 2	85	76	85	80	41	61	71	41	45	29	59	18	25	23
§ 198	62	46	69	85	111	86	105	71	101	63	63	28	41	25
§198 a	11	11	15	18	11	16	18	11	13	14	23	13	11	16
§219 odst.2g	0	2	3	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1
§221 odst.2b	20	19	23	7	11	8	6	14	9	7	7	7	4	2
§222 odst.2b	4	10	10	4	5	7	4	7	5	11	2	4	2	2
§235 odst.2f	0	5	0	3	1	3	2	1	4	1	0	0	2	1
§ 236	5	1	2	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
§ 238 a	28	30	28	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0
§257 odst.2b	82	51	82	38	11	6	14	4	4	0	0	2	1	6
§ 259	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
§ 260	33	20	32	70	53	88	95	77	50	35	29	47	42	92
§ 261, 261a	50	62	104	107	95	174	123	123	87	73	72	65	69	76

Tabulka č. 3

Počty případů evidovaných Probační mediální službou v jednotlivých soudních krajích v letech 2006 –2009

Soudní kraje	Celkem 2006	Z toho s ras. podt.	Celkem 2007	Z toho s ras. podt.	Celkem 2008	Z toho s ras. podt.	Celkemx 2009	Z toho s ras. podt.
Praha	1877	3 (0,2%)	2128	3(0,1%)	1792	2(0,1%)	1 873	6(0,3%)
Středočeský	2326	4 (0,2%)	2687	3(0,1%)	2685	6(0,2%)	2 740	9 (0,3%)
Jihočeský	1977	4 (0,2%)	2279	3(0,1%)	1915	2(0,1%)	1 998	3 (0,2%)
Západočeský	2638	4 (0,2%)	2961	7(0,2%)	2724	1(0,04%)	2 680	2 (0,1%)
Severočeský	4026	9 (0,2%)	4775	9(0,2)	4566	1(0,02%)	4 414	9 (0,2%)
Východočeský	2460	1 (0,0%)	2764	5(0,2%)	2371	6(0,3%)	2 671	4 (0,1%)
Jihomoravský	4693	9 (0,2%)	5006	12(0,2%)	4711	8(0,2%)	4 464	3 (0,1%)
Severomoravský	4888	12(0,2%)	5048	13(0,3%)	4701	13(0,3%)	5 011	20 (0,4%)
Celkem ČR	24885	79 (0,3%)	27648	55 (0,2%)	25465	39 (0,2%)	25851	40 (0,2%)

Zdroj: PMS

Tabulka č.4

Počty stíhaných a obviněných osob státními zástupci za rasově či jinak nenávislně motivované trestné činy v letech 1995 – 2009

/Zdroj: Nejvyšší státní zastupitelství, Brno)

Trestné činy rasově či jinak nenávislně motivované (v letech 1995 – 2009)	Stíháno celkem osob	Obžalováno celkem osob
1995	508	461
1996	616	552
1997	569	495
1998	535	439
1999	580	510
2000	535	451
2001	529	369
2002	467 (+51 ZPŘP)	435 (+50 ZPŘP)
2003	325 (+44 ZPŘT)	286 (+44 ZPŘT)
2004	351 (+48 ZPŘT)	326 (+47 ZPŘT)
2005	294 (+46 ZPŘT)	264 (+45 ZPŘT)
2006	221 (+52 ZPŘT)	192 (+51 ZPŘT)
2007	204 (+36 ZPŘT)	197 (+36 ZPŘT)
2008	215 (+41 ZPŘT)	198(+40 ZPŘT)
2009	188 (+ 34 ZPŘT)	177 (+ 32 ZPŘT)

Tabulka č.5

Přehled o stíhaných a obžalovaných osobách pro trestné činy spáchané z rasových, národnostních a jiných nenávistných pohnutek

(Zdroj: Nejvyšší státní zastupitelství, Brno)

ČR	§ 196/2 stíháno obžal.		§ 196/3 stíháno obžal.		§ 198 stíháno obžal.		§ 198a stíháno obžal.		§ 219/2g stíháno obžal.		§ 221/2b stíháno obžal.	
	1989	0	0	0	0	44	25	0	0	0	0	0
1990	0	0	0	0	14	1	0	0	0	0	0	0
1991	0	0	0	0	6	4	0	0	0	0	0	0
1992	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	3	2
1993	0	0	0	0	15	9	8	4	0	0	1	0
1994	0	0	0	0	40	36	13	12	0	0	3	3
1995	177	162	18	17	112	108	28	22	0	0	13	12
1996	210	179	18	17	74	66	30	29	1	1	90	82
1997	150	119	29	19	107	103	25	20	0	0	56	55
1998	126	111	3	0	124	90	7	6	3	2	40	36
1999	139	123	24	24	103	91	12	11	2	2	42	42
2000	98	84	24	24	150	129	19	14	0	0	22	13
2001	95	92	0	0	127	118	19	16	0	0	28	27
2002	85	81	3	3	105	98	4	3	2	2	21	20
2003	64	56	0	0	81	77	8	7	0	0	28	27
2004	67	63	8	8	105	101	5	5	1	0	21	21
2005	74	67	0	0	90	81	3	2	3	3	18	18
2006	48	45	0	0	58	50	3	1	0	0	11	11
2007	33	31	0	0	37	35	24	24	0	0	24	24
2008	31	36	0	0	36	35	7	7	1	1	5	5
2009	33	32	6	6	19	19	7	4	0	0	19	19
+/- 2008	+6,5%	+6,6%	+600%	+600%	-48%	-46%	0%	-43%	0,0%	0,0%	+380%	+380%

ČR	§ 222/2b stíháno obžal.		§ 235/2f stíháno obžal.		§ 257/2b stíháno obžal.		§ 260 stíháno obžal.		§ 261 stíháno obžal.		§ 261a stíháno obžal.	
	1989	0	0	0	0	0	0	6	4	33	30	0
1990	0	0	0	0	0	0	3	1	7	2	0	0
1991	0	0	0	0	0	0	1	0	3	1	0	0
1992	0	0	0	0	0	0	2	0	14	12	0	0
1993	3	1	0	0	0	0	8	5	11	6	0	0
1994	13	12	0	0	0	0	34	32	13	13	0	0
1995	23	23	0	0	6	5	13	11	118	101	0	0
1996	42	41	1	1	27	25	30	27	93	84	0	0
1997	45	43	5	5	18	15	29	18	105	98	0	0
1998	28	28	6	6	16	16	27	15	155	129	0	0
1999	30	28	1	0	16	16	52	37	159	136	0	0
2000	12	12	0	0	7	6	79	67	124	102	0	0
2001	6	6	3	3	2	2	51	41	198	164	1	0
2002	24	24	2	2	3	3	75	67	143	132	1	1
2003	13	13	0	0	6	4	28	17	96	84	1	1
2004	9	5	4	4	1	1	31	25	96	90	3	3
2005	7	7	0	0	2	2	23	18	73	65	1	1
2006	3	3	0	0	2	2	16	11	78	69	2	0
2007	3	3	0	0	5	5	14	12	63	62	1	1
2008	9	9	0	0	2	2	29	29	72	61	8	6
2009	5	5	1	1	3	3	25	24	66	60	4	4
+/- 2008	-45%	-45%	+100	+100%	+50%	+50,0%	-14%	-17%	-9%	-1,6%	-50,0%	-33%

II. VYHODNOCENÍ PLNĚNÍ KONCEPCE BOJE PROTI EXTREMISMU

Koncepce boje proti extremismu obsahuje termínované úkoly pro ministerstvo vnitra, ministerstvo obrany, ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, ministerstvo spravedlnosti, ministerstvo financí, ministerstvo průmyslu a obchodu a ministra, v jehož působnosti jsou lidská práva a národnostní menšiny.

Struktura Vyhodnocení sleduje dosavadních pět kapitol (pilířů) materiálu:

1. Síla extremistů vychází z lidské nevědomosti. Jedinou možností, jak bojovat s jejich štvavou propagandou, je komunikace, otevřenost a nabízení alternativy.
2. Poučení lidé si dokáží vytvořit obranné mechanismy vůči nebezpečným myšlenkám. Výhodnost demokratické alternativy musí vysvětlovat škola.
3. Boj proti extremismu není jen záležitostí Ministerstva vnitra a policie, ale i dalších vládních i nevládních subjektů. Jenom spoluprací s nimi lze extremisty odsunout do role bezvýznamného hráče.
4. Specialisté, kteří bojují proti extremismu, musí vědět, co mají dělat a dostat k tomu dostatečný prostor. Profesionalizace je výhodnější než paušální represe.
5. Konkrétní pachatele trestné činnosti je nutné nekompromisně postihovat za efektivního využití stávajících prostředků a mechanismů.

Vyhodnocení má tuto strukturu

1. Plnění konkrétních úkolů
2. Aktualizace Koncepce boje proti extremismu na rok 2010 včetně nových úkolů.

1. Plnění konkrétních úkolů

1.1 Komunikací proti demagogii

1.1.1. Otevřené a zodpovědné zpravodajství a PR

- Veřejnost i média vyžadují rychlé a srozumitelné informování. Na webových stránkách Ministerstva vnitra či Policie ČR, ale i dalších státních orgánů musí být na jednoduše dostupném místě **materiály, ze kterých bude možné vyčíst informace o extremistické scéně, kdo ji tvoří, co hlásá, čeho a jak chce dosáhnout.**

*Gesce: Ministerstvo vnitra a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Úřad vlády ČR.
Kontrolní termín: 30. září 2009.*

Způsob plnění:

Ministerstvo vnitra a Policie ČR

Na webové stránky ministerstva vnitra (<http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnost-a-prevence-bezpecnostni-hrozby.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>) a Policie ČR (<http://www.policie.cz/clanek/extremismus.aspx>) byly umístěny nové informace o extremismu. Jsou členěny do těchto sekcí:

- 1) Často kladené otázky
- 2) Co je extremismus
- 3) V čem spočívá hrozba extremismu.
- 4) Strategie Boje proti extremismu
- 5) Výroční zprávy o extremismu
- 6) Průběžné zprávy o extremistické scéně
- 7) Preventivní aktivity
- 8) Shromažďování a koordinační dohody
- 9) Důležité kontakty a informace
- 10) Pohledy odjinud

Sekce jsou pravidelně aktualizovány např. o nové judikáty, rozhodnutí úřadů a analýzy. Ministerstvo vnitra zpracovává průběžnou zprávu o situaci na extremistické scéně, která je zveřejňována. Ministerstvo vnitra se dohodlo s Bezpečnostní informační službou na pravidelném zasílání kvartální zprávy o vývoji extremistické scény, který bude publikována na webových stránkách obou institucí.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Plněno průběžně – k oblasti vzdělávání je možné informace nalézt např. na <http://www.msmt.cz/socialni-programy/interkulturni-vzdelavani-a-extremismus>, www.rvp.cz, www.vuppraha.cz, www.nuov.cz.

Úřad vlády

Úřad vlády ČR v roce 2009 finančně podpořil několik projektů v rámci dotačního schématu "Kampaň proti rasismu 2009". Část podpořených projektů byla zaměřena právě na objektivní informování a PR o podstatě neonacistické scény a jejich veřejných aktivitách (demonstrace, pochody). Z podpořených subjektů lze jmenovat například server Romea.cz, který vysílá své spolupracovníky na veřejné neonacistické akce a přináší z nich

on-line zpravodajství v reálném čase. Dalším z podpořených subjektů byla společnost Člověk v tísní, o.p.s., která z prostředků Kampaně proti rasismu 2009 vydala sborník "Nebezpečné známosti- manuál pro obce, které se chtějí aktivně bránit shromážděním z nenávisti" (<http://www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/ministri-pri-uradu-vlady/michael-kocab/tz/Nezvani-hoste.pdf>). Publikace shrnuje zkušenosti s veřejnými akcemi (neo)nacistů neziskového a občanského sektoru a také měst (především Ústí nad Labem), která již podobným akcím ve svém katastru čelila.

- **Je třeba mezi extremisty důsledně rozlišovat a přesně je pojmenovávat.** Jejich paušalizace (např. používání termínu „radikál“) může být pro veřejnost zavádějící.
- V případě velkých demonstrací se zásahem policie je nutné průběžně, zodpovědně a podrobněji informovat veřejnost a média o vývoji situace. **Masově rozšířené dezinformace je nutné uvádět na pravou míru.**
- Proti extremismu je vyvíjena řada aktivit. Je nutné o nich informovat, zaměřit se na **prezentování preventivních a osvětových akcí, či publikovatelných výstupů z odborných konferencí či seminářů.**

Gesce: Ministerstvo vnitra a další relevantní státní orgány, zejména Úřad vlády ČR.

Termín: průběžně.

Způsob plnění:

Ministerstvo vnitra a Policie ČR

Byla zpracována metodika pro pracovníky preventivně informačních skupin „Medializace bezpečnostních opatření při extremistických akcích. Tato byla distribuována pracovníkům preventivně informačních skupin a umístěna na Intranetu Policie ČR.

V rámci nových interních aktů řízení Policie ČR byla přesně definována činnost tiskových mluvčích během bezpečnostních opatření v souvislosti s extremistickými akcemi.

Otázku informování veřejnosti zohledňuje i policejní „Manuál pro velitele opatření“.

Zástupci středního a vyššího policejního managementu, tedy policisté, kteří v praxi velí bezpečnostním opatřením, procházejí třídním tréninkovým kurzem v oblasti komunikace. Kurz se zaměřuje na komunikaci a) s osobami v davu, b) přihlížejícími, c) médií, d) postiženými obyvateli, e) nevládními organizacemi. V rámci kurzu je představována možnost spolupráce s Odborem pro sociální začleňování v romských lokalitách Úřadu vlády (Agentura), která má být využívána při uklidňování situace v romských ghettech během provokací pravicových extremistů. V roli lektorů působí zástupci nevládních subjektů.

Ministerstvo vnitra pořádalo několik tiskových konferencí v souvislosti s problematikou extremismu.

Ministerstvo vnitra uspořádalo preventivní a osvětové akce v oblasti extremismu v souvislosti s populistickými výzvami pravicových extremistů vůči cizincům. Uskutečnily se:

- Workshop zaměřený na prevenci extrémistických kampaní proti cizincům žijícím v ČR (22. a 23. 6. 2009),
- Workshop „Cizinci v ČR, břemeno nebo přídavný motor našeho rozvoje?“ (12.12.2009),
- Projekt „Prevence extremismu na základních školách“ (září 2009 – prosinec 2009), realizovaný Organizací pro pomoc uprchlíkům, o.s. Byl zacílen na osvětovou činnost v základních školách se zaměřením na prevenci extremismu.

Do projektu se zapojilo 10 základních škol v Mostě, Litvínově a okolních obcích, ve kterých se uskutečnily besedy s žáky zahrnující vysvětlení pojmů týkajících se problematiky extremismu, ideologie spojené s extremistickými skupinami, popis extremistických skupin působících v ČR, požadavky extremistů, či projevy extremismu. Problematika extremismu byla vztahována v oblastech, ve kterých to bylo relevantní, k problematice cizinců a k postojům extremistických skupin k pobytu cizinců na území ČR. Lokalita byla vybrána na základě velkého zatížení lokality jak sociálně patologickými jevy tak i extremistickými aktivitami.

Novým projektem nad rámec Koncepce boje proti extremismu kombinujícím sociální a situační prevenci, jehož realizace byla rozhodnuta až v průběhu roku 2009, byl **projekt „Úsvit“**, který je součástí jedné z priorit vlády ČR a Ministerstva vnitra - boje proti extremismu.

Úřad vlády

Ministr pro lidská práva Michael Kocáb v první polovině roku 2009 svými návštěvami v místech, kde eskalovalo mezietské napětí v akce extremistů, napomáhal zklidňování situace a předcházení eventuelního násilí ze strany obyvatel. Spolupracoval s policií a vedením měst při plánování a realizaci protixtremistických postupů. Po skončení akce vždy informoval veřejnost o společných aktivitách.

Pro koordinaci a zvýšení účinnosti postupu zřídil ministr pracovní skupinu pro řešení krizových situací. Jejím cílem je adekvátně reagovat na možná rizika plynoucí z trvajících mezietského napětí v obcích s velkou koncentrací obyvatel ohrožených chudobou a sociálním vyloučením.

V rámci této tzv. *ad hoc skupiny* koordinoval ministr postup některých expertů zejména proti těmto akcím:

- 4. 4.2009: pochod Dělnické strany a Autonomních nacionalistů, Přerov (ministr se s pracovníky Agentury pro sociální začleňování podílel na postupech vedoucích k eliminaci rasových útoků)
- 16. 5. 2009 mítink Dělnické strany Přerov (ministr poskytl vedení města experta, který v součinnosti s tajemníkem magistrátu vyhodnocoval průběh mítinku DS.)
- 4.2009: pochod organizovaný místní buňkou Autonomních nacionalistů Ústí nad Labem: (ministr monitoroval průběh akce přímo v ulicích města.)
- 24.4.2009: mítink k založení Místní organizace Dělnické strany v Krupce na Teplicku (ministr se zúčastnil shromáždění občanů, svolaného proti pochodu neonacistů a svou přítomností snižoval napětí a obavy místních obyvatel.)
- 6.6.2009 shromáždění oficiálně nazvané jako „Uctění památky obětí II. světové války“ v Jihlavě

Akcí neonacistů v potenciálně rizikových oblastech a dnech („Svatováclavská demonstrace“ Autonomních nacionalistů v září 2009) se zúčastnili také zástupci Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách. Byli připraveni jako vyjednávači mezi Policií ČR a obyvateli romských lokalit, které pomáhali uklidňovat a tišit jejich obavy.

Agentura vypracovává pravidelný monitoring neonacistických webů a veřejných výstupů s extremistickým podtextem. Analýza je rozesílána pracovníkům sekce pro lidská práva Úřadu vlády, Ministerstva vnitra a Policie ČR.

- Sdělení „extremisté jsou hrozbou a policie je veřejnosti partnerem, který před ní chrání“ je nutné předat zejména **dětem a mládeži** – z hlediska extremismu nejohroženějším skupinám. **K tomu je vhodné využívat mladými lidmi**

preferovaných médií (zejména Internetu) a efektivních metod public relations. Zadání této komunikace musí být dopředu přesně promyšlené, zacílené, musí obsahovat jednoduchá a srozumitelná sdělení.

Gesce: Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.
Kontrolní termín: 30. září 2009.

Způsob plnění:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Plněno průběžně. Úkol je dlouhodobý a MŠMT a jím přímo řízené organizace jej řeší průběžně ve spolupráci s Ministerstvem vnitra. Efektivní metody public relations jsou využívány v projektech podporovaných z dotačního programu MŠMT, např.

- Odborné vzdělávání metodiků školní prevence, projekt Českého helsinského výboru
- Hrozby neonacismu, projekt Asi-milování
- Jeden svět na školách, projekt Člověka v tísni
- Czechkid do více škol, projekt Univerzity Karlovy, Fakulty humanitních studií.

S těmito projekty byla odborná veřejnost seznámena např. na semináři MŠMT Jak zacházet s extremismem ve škole – téma extremismu a multikulturní výchovy ve škole. Webové portály, které seznamují s touto problematikou z hlediska vzdělávání, jsou uvedené výše.

Ministerstvo vnitra a Policie ČR

Ministerstvo vnitra a Policie ČR se zapojily do projektu „Dovedu to pochopit? - Hrozby neonacismu“. Byl vypracován doplněk metodického materiálu vysvětlující aktivity MV a PČR v boji proti extremismu. Lektorských kurzů se zúčastňují zástupci PČR. Proběhlo pilotní školení formou přednášek neziskové organizace „Asi-milování“ k problematice extremismu, jehož se účastnili policisté úřadu služby kriminální policie a vyšetřování, preventivně informačního odboru a ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia. Školení bylo koncipováno jako kulatý stůl, v jehož průběhu byli účastníci z řad pedagogů seznamováni jednak se samotnou problematikou extremismu v České republice, tak s postavením a činností Policie ČR na úseku boje proti extremismu.

Policie ČR reagovala na několik požadavků konkrétních škol, které byly nuceny již problémy s extremismem řešit, a to převážně formou spolupráce se specialisty Služby kriminální policie a vyšetřování.

Zástupci Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování připraví v roce 2010 kurzy o extremismu pro pracovníky Preventivně informačních skupin PČR, aby se policejní preventisté mohli sami věnovat přednáškové činnosti na školách.

1.1.2. Zmapování vnímání extremistických myšlenek a jejich nositelů

V České republice nejsou doposud k dispozici relevantní sociologická data zaměřená na percepci extremismu a jeho exponentů širokou veřejností.

- Je nutné získat konkrétní statistická data k percepci neonacistických idejí, rasismu, antisemitismu, antiislamismu, proticizineckých nálad a dalších projevů xenofobie. Plánovaný **výzkum** by měl být **celospolečenský**. Měl by zmapovat postoje obou

pohlaví, všech regionů, věkových a vzdělanostních kategorií, obyvatel měst i venkova. Výzkum musí napomoci Ministerstvu vnitra a Policii ČR, ale i dalším státním orgánům při formulování konkrétních, nedeklaratorních řešení problémů, které extremisté zneužívají k získávání politických bodů. Musí nabídnout doporučení pro širší uplatnění community policingu a odklon od represe k prevenci. Praktická využitelnost musí být garantována i v případě problematiky integrace menšin a cizinců.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

Byl sepsán projekt výzkumu nazvaného „Zmapování postojů veřejnosti v České republice k pravicově extremistickým, rasistickým a xenofobním myšlenkám a jejich šířitelům s ohledem na integraci menšin a cizinců“. V rámci Bezpečnostního výzkumu na rok 2010 se podařilo získat 1,250,000,- Kč na jeho realizaci.

Předmětem výzkumu je:

- Statistické vyjádření zastoupení počtu sympatizantů pravicově extremistických subjektů (nutné rozlišit myšlenky prezentované neonacisty a krajně nacionalistickými skupinami).
- Statistické vyjádření zastoupení potenciálních participantů (lidí, kteří jsou ochotní stát se členem některého pravicově extremistického uskupení a aktivně ho podporovat) pravicově extremistických subjektů (nutné rozlišit myšlenky prezentované neonacisty a krajně nacionalistickými skupinami).
- Analýza zdůvodňující, proč konkrétní, demografickými ukazateli vymezené, skupiny obyvatel s extremistickými subjekty sympatizují, nebo se chtějí stát jejich participanty.
- Statistické uchopení a sociologické vysvětlení vůči kterým menšinám se veřejnost nejvíce vyhraňuje.
- Statisticky uchopení a sociologické vysvětlení, vůči kterým cizincům se veřejnost nejvíce vyhraňuje.

Přínosem výzkumu je:

- Lepší příprava a zacílení „counter-propagandy“.
- Získáme informace, které skupiny jsou z pohledu pravicových extremistů nejvíce ohrožené, které se mohou stát do budoucna objektem násilí. Tím můžeme lépe předvídat extremistické aktivity a lépe se na ně připravit. Nabízí se využití při tvorbě policejních metodik.
- Policie ČR a státní zastupitelství získají statistická a sociologicky vysvětlená data, která jim pomohou určovat efektivní rozmístění specialistů na extremismus ze strany Služby kriminální policie a vyšetřování i ze strany státních zastupitelství. Poskytnou i potřebná data pro uniformovanou část policie (např. kde je účelné disponovat speciální pořádkovou jednotkou SPJ).
- Lepší příprava a zacílení integračních programů pro cizince a menšiny.
- Získáme informace, které problémy veřejnost trápí a na kterých extremisté mohou sbírat politické body. Tím budeme schopni lépe připravit a zacílit aktivity zaměřené na příčiny extremismu.

Byly osloveny renomované sociologické firmy, v druhé polovině března 2010 bude vybrán nejlépe zpracovaný projekt.

- Je nutné provést kvalitativní **výzkum** na zjištění míry výskytu stereotypů a předsudků souvisejících s extremismem a rasismem; především jejich kořenů, příčin sympatizování s extrémními postoji a mapování procesu postupné identifikace s extrémními postoji **mezi žáky a studenty**.

Gesce: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

MŠMT zadalo vypracování tří na sebe navazujících analýz zaměřených na oblast vzdělávací a metodické podpory učitelů při řešení otázek spjatých s problematikou extremismu, xenofobie, rasismu, etnické a sociální nesnášenlivosti, tolerance a lidských práv v souvislosti s výukou na ZŠ a SŠ. Jednotlivé analýzy budou zaměřeny 1) na vzdělávací programy pro učitele v rámci systému Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, 2) na metodické a informační materiály, které jsou při uplatňování uvedených témat při výuce využívány a 3) na potřeby a zkušenosti učitelů ve vztahu k vzdělávací a metodické podpoře v dané oblasti včetně jejich reflexe míry a charakteru xenofobních postojů žáků a studentů. Součástí výstupu bude jednak zpracování a interpretace kvantitativních údajů vztahujících se ke vzdělávacím kurzům, metodickým materiálům a potřebám a jednak kvalitativně orientovaná analýza zaměřená na obsahová, ideová a metodická východiska podpory výuky v daných tématech. Tyto analýzy budou zveřejněny v průběhu prvního pololetí roku 2010.

MŠMT iniciovalo odbornou diskusi na semináři Jak zacházet s extremismem ve škole v tématu Socializace mladých extremistů a pedagogická práce s nimi. Po vyhodnocení této diskuse bude navržen další postup.

1.1.3. Internet bez nenávislné propagandy

Umístění nelegálního obsahu na Internetu je bezpodmínečně nutné důsledně postihovat. Je nutné se zaměřit na tyto oblasti:

- S ohledem na webhosting v třetích zemích je klíčové spolupracovat na evropské úrovni. Je nutné pokračovat v diskusích o tom, co je „nežádoucí obsah“ a jaký obsah nelze (z hlediska lidsko-právních důvodů) omezovat (např. politické proklamace).
- Je nutné analyzovat a podniknout opatření ke **stažení stránek** s nezákonným obsahem, provozovaných na serverech ve třetích zemích.
- Při potírání nelegálního a nežádoucího obsahu umístěného na serverech ve třetích zemích je nutné i důsledně využívat stávajících právních norem, respektive **institutu právní pomoci**.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

Za účelem důsledného postihu internetových stránek s extremistickým obsahem umístěných ve Spojených státech amerických proběhl workshop s agenty FBI, jehož účelem bylo nalezení postupu v případě zjištění majitele těchto internetových stránek.

Závěry z workshopu však nevedly k jednoznačnému řešení dané problematiky s ohledem na respektování základních lidských práv zejména svobody projevu ve Spojených státech amerických.

Odbor obecné kriminality úřadu služby kriminální policie a vyšetřování PP ČR ve spolupráci s odborem informační kriminality ÚSKPV PP ČR zpracoval postup, jakým lze zjistit identitu osoby prezentující extremistické názory prostřednictvím internetu. Jedná se však pouze o sociální sítě, na kterých se jednotliví uživatelé prezentují. Odbor informační kriminality Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR oslovil největší providery v České republice za účelem stahování obsahu s extremistickým podtextem, tak jak je tomu i u dětské pornografie.

Právní tým projektu „Boj proti kybernetickým hrozbám“, vedený JUDr. Tomášem Gřivnou Ph.D., zpracoval analýzu vybraných neonacistických webových stránek provozovaných v USA s ohledem na tamní legislativu. Analýza má dva okruhy:

- 1) Informace o minulých žádostech jiných států na Spojené státy o blokaci webových stránek nebo sdělení údajů o osobě provozující web na základě právní pomoci.
- 2) Aplikace analýzy prvního dodatku americké Ústavy přímo na reálné webové stránky, resp. texty na těchto stránkách obsažené. Na základě konkrétních článků pak detailně rozebrat test vyžadovaný americkou judikaturou se závěrem a zdůvodněním, zda by daná webová stránka byla postižitelná i v USA či nikoliv.

Cílem Policie ČR je získat registrační údaje o webové stránce, které může poskytnout jedině provider. Jedná se o logové údaje, IP adresy atd. Pokud by texty zveřejněné na webové stránce byly trestně postižitelné jak v ČR tak v USA, bylo by možné vyžádat si tyto informace cestou právní pomoci, neboť by byla naplněna podmínka oboustranné trestnosti. Doporučení vyplývající z komparace jednotlivých textů a testu ústavnosti bude sloužit jako vodítko pro policii, v jakých případech je možné se na americkou stranu se závadným obsahem na internetu obracet a kdy je zveřejněný obsah chráněn prvním dodatkem Ústavy.

Na mezinárodní úrovni existují smluvní dokumenty, jejichž ratifikace by významně přispěla k potírání nelegálního a nežádoucího obsahu na Internetu.

- Je nutné splnit vnitrostátní podmínky a provést ratifikaci **Úmluvy o počítačové kriminalitě** (Convention on Cybercrime).

Gesce: Ministerstvo spravedlnosti ve spolupráci s Ministerstvem vnitra.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

Úmluva o počítačové kriminalitě (dále jen „Úmluva“) byla podepsaná za Českou republiku dne 9. února 2005. Podmínkou pro její ratifikaci je zavedení institutu veřejnoprávní odpovědnosti právnických osob do právního řádu České republiky a právní zakotvení skutkových podstat trestných činů, které jsou vymezeny v této Úmluvě.

Okamžikem nabytí účinnosti (tj. dnem 1. ledna 2010) nového trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.) byla druhá podmínka splněna. Trestnému činu neoprávněného přístupu (čl. 2 Úmluvy) odpovídá ustanovení § 230. Trestnému činu neoprávněného odposlouchávání dat (čl. 3 Úmluvy) odpovídá ustanovení § 182. Trestnému činu pozměnění dat (čl. 4 Úmluvy) odpovídá ustanovení § 230. Trestnému činu zásahu do systému (čl. 5 Úmluvy) odpovídá ustanovení § 230. Trestnému činu zneužití zařízení (čl. 6 Úmluvy) odpovídá

ustanovení § 231. Trestnému činu počítačového padělatelství (čl. 7 Úmluvy) odpovídá ustanovení § 230. Trestnému činu počítačového podvodu (čl. 8 Úmluvy) odpovídají ustanovení § 120, § 209 a § 230. Trestným činům spojeným s dětskou pornografií (čl. 9 Úmluvy) odpovídají ustanovení § 191, § 192 a § 193. Trestným činům spojeným s porušováním autorských práv (čl. 10 Úmluvy) odpovídá ustanovení § 270.

Ratifikaci Úmluvy tak bude bránit pouze nezavedení institutu veřejnoprávní odpovědnosti právnických osob do právního řádu České republiky. S ohledem na usnesení vlády ČR č. 380 ze dne 30. března 2009 nedošlo v této otázce do konce roku 2009 k významnějšímu posunu.

- Je nutné splnit vnitrostátní podmínky a provést ratifikaci **Dodatkového protokolu k Úmluvě o počítačové kriminalitě** (Additional Protocol to the Convention on Cybercrime, concerning the criminalisation of acts of a racist and xenophobic nature committed through computer systems).

Gesce: Ministerstvo spravedlnosti ve spolupráci s Ministerstvem vnitra.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

Dodatkový protokol k Úmluvě může být ratifikován až ve chvíli, kdy bude Úmluva ratifikována. K následné ratifikaci Dodatkového protokolu bude nezbytné zavést do právního řádu České republiky institut veřejnoprávní odpovědnosti právnických osob a právně zakotvit skutkové podstaty trestných činů, které jsou vymezeny v Dodatkovém protokolu.

Naposledy uvedená podmínka byla vstupem nového trestního zákoníku v účinnost splněna.

- Je nutné včas implementovat v rámci své působnosti **Rámcové rozhodnutí Rady 2008/913/SVV** ze dne 28.11.2008 o boji proti některým formám a projevům rasismu a xenofobie.

Gesce: Ministerstvo spravedlnosti.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

Lhůta pro implementaci Rámcového rozhodnutí Rady 2008/913/SSV (dále jen „Rozhodnutí“) je dvouletá od vyhlášení v Úředním věstníku EU a vyprší dnem 28. 10. 2010.

Nový trestní zákoník stanoví trestným činem ta jednání, která jsou uvedena v čl. 1 odst. 1 a čl. 2 Rozhodnutí. Stanoví tak buď speciálními skutkovými podstatami jako je např. v § 356 uvedené podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod, v § 352 uvedené násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci, v § 405 uvedené popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia, nebo obecnými skutkovými podstatami jako je např. v § 364 uvedené podněcování k trestnému činu, v § 365 uvedené schvalování trestného činu. Účastenství na trestném činu je trestné podle ustanovení § 24, jak požaduje čl. 2 Rozhodnutí. Za jednání uvedená v čl. 1 a 2 Rozhodnutí stanoví právní řád ČR sankce, které odpovídají požadavkům čl. 3 Rozhodnutí. Česká republika také podle § 42 považuje národnostní, rasové, etnické, náboženské,

třídní či jiné podobné nenávisti nebo jiné zvlášť zavrženíhodné pohnutky za přitěžující okolnost, jak požaduje čl. 4 Rozhodnutí.

Problémem bránícím implementaci daného předpisu tak zůstává (stejně jako v předchozích bodech) právní nezakotvení veřejnoprávní odpovědnosti právnických osob za trestné činy uvedené v tomto Rozhodnutí.

- Je nutné ratifikovat **Dohodu mezi vládou České republiky a vládou Spojených států o posilování spolupráce při prevenci a potírání závažné trestné činnosti.**

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

Ratifikace Dohody mezi vládou České republiky a vládou Spojených států o posilování spolupráce při prevenci a potírání závažné trestné činnosti byla na české straně vnitrostátně dokončena v polovině roku 2009. V současnosti se očekává dokončení vnitrostátních schvalovacích procesů ve Spojených státech. Do svého vstupu v platnost je Dohoda prováděna prozatímně v rozsahu slučitelném s vnitrostátním právem smluvních stran.

Do boje s nenávislnou propagandou se musí zapojit i poskytovatelé internetových služeb.

- Je nezbytné, aby **poskytovatelé internetových služeb** sami regulovali obsah hostovaných webových stránek a aby sami v zájmu zachování dobrého jména blokovali stránky s prokazatelně nezákonným obsahem.

Gesce: Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s Ministerstvem vnitra.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2009

Způsob plnění:

Činnost poskytovatelů internetových služeb je v České republice upravena Zákonem č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, který je transpozicí Směrnice Evropského parlamentu a rady 2000/31/ES o některých právních aspektech služeb informační společnosti. Výše zmíněná právní úprava obsahuje výslovný zákaz ukládat poskytovatelům služeb obecnou povinnost dohlížet nad jimi přenášené nebo ukládané informace nebo obecnou povinnost aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní činnost.

Spolupráci s poskytovateli internetových služeb je nutné řešit na bázi dobrovolnosti. Odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra připravil materiál obsahující vizi této spolupráce. Je inspirována britským modelem, kdy existuje tzv. blacklist nelegálních či nežádoucích stránek a spolupracující poskytovatelé na ně neumožňují přístup. V materiálu jsou navrženy varianty, které instituce by mohly vytvářet český blacklist. V roce 2010 je nutné tento postup projednat s hlavními poskytovateli internetového připojení. Někteří čeští poskytovatelé využívají v současnosti blacklist britský, který ale není pro tuzemské podmínky příliš relevantní.

1.2 Vědomostí proti totalitářům

1.2.1 Vzdělávání pedagogů

V oblasti vzdělávání pedagogů je nutné splnit tyto úkoly:

- Prostřednictvím přímo řízených organizací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy **realizovat další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti výchovy proti extremismu, rasismu a xenofobii**. Semináře se musejí zaměřit na odborný vhled do tématu (informace vycházející z rámcových vzdělávacích programů) a vytváření kompetencí pedagogických pracovníků (rozvoj kritického myšlení, mediální výchova, odbourávání negativních stereotypů, řešení konkrétních modelových situací ve výuce, schopnosti práce se skupinou a skupinovou dynamikou, sebepoznání a sebeakceptace, schopnost odolávat manipulaci, kooperativně řešit konflikty, využití zkušeností mediátorů).
- **Novelizovat metodický pokyn k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance**.
- Realizovat semináře k propagaci příkladů dobré praxe ve školách a školských zařízeních.
- Zaměřit **tematické inspekce České školní inspekce** na hodnocení vzdělávání žáků a studentů v oblasti prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchovy k toleranci a respektování lidských práv, které vychází z rámcových vzdělávacích programů.

Gesce: Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

Vzdělávání pedagogických pracovníků je plněno průběžně. Seznam seminářů, včetně počtu běhů semináře, počtu účastníků a anotace seminářů a dalších forem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je uveřejněn v příložené Zprávě o problematice extremismu na území ČR z hlediska MŠMT v roce 2009. Ostatní informace o seminářích na www.msmt.cz, www.nidv.cz.

Pracovní skupina, která je složena z expertů na danou problematiku, dokončuje novou podobu Metodického pokynu k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance. Kompletní metodický pokyn spolu s aktualizovanou přílohou doporučené literatury pro pedagogické pracovníky bude po schválení paní ministryní zveřejněn na webových stránkách MŠMT. Krajské úřady budou informovány o aktualizaci pokynu, předpokládáme medializaci tohoto zveřejnění.

Úkol organizovat semináře k propagaci příkladů dobré praxe je plněn průběžně – např. mezinárodní konference Jinakost společných dějin nebo seminář Jak zacházet s extremismem ve škole, který proběhl v prostorách MŠMT 18.12.2009 za velké účasti pedagogických pracovníků. Na základě evaluačních dotazníků byl tento seminář hodnocen velmi kladně, MŠMT plánuje jeho pokračování i pro rok 2010, neboť se setkal s velkou odezvou u pedagogických pracovníků. Rozšiřování příkladů dobré praxe se uskutečňuje i prostřednictvím většiny seminářů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Další informace jsou uvedeny na www.msmt.cz.

Úkol související s činností České školní inspekce byl splněn. Podrobný popis tematické inspekce České školní inspekce je uveřejněn v příložené Zprávě o problematice extremismu na území ČR v roce 2009.

- **Pomocí kvantitativního výzkumu zmapovat pořádané semináře v jednotlivých krajích ČR zaměřené na problematiku extremismu, rasismu, xenofobie, tolerance a lidských práv.** Jeho součástí bude i kvalitativní analýza obsahu užívaných výukových postupů a prostředků, evaluace u rozsáhlejších projektů zaměřených na ovlivňování postojů žáků a studentů v dané oblasti a kvalitativní analýza užívaných postupů v problematice extremismu na školách. Na základě tohoto výzkumu bude vytvořen celorepublikový přehled o aktivitách škol v problematice extremismu, rasismu, xenofobie, tolerance a lidských práv v jednotlivých krajích.
- Zmapovat **příklady dobré praxe ze zahraničí.**

Gesce: Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

Kvantitativní výzkum - úkol plněn, viz plnění předcházejících úkolů. Zadáání bylo spojeno s kvalitativním výzkumem na zjištění míry výskytu stereotypů a předsudků souvisejících s extremismem a rasismem.

Zahraniční příklady dobré praxe - úkol plněn. Příklady dobré praxe za zahraničí jsou nyní analyzovány a komparovány s českým edukačním systémem. Závěry z těchto šetření budou vyvěšeny na webových stránkách www.rvp.cz a budou prezentovány na odborných seminářích pro pedagogické pracovníky.

1.2.2 Vzdělávací a osvětové materiály

Je nezbytné zkvalitnit problematiku multikultury, rovných příležitostí a zobrazování stereotypů v učebnicích a dalších materiálech pro základní a střední školy. Je nutné splnit tyto úkoly:

- Vytvořit **metodické příručky pro nakladatele, autory učebnic, učitele a širokou veřejnost.**
- Rozpracovat **pokračování edice Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy s informačními materiály** k aktuálním společenskovedním problematikám a navrhnout možná témata.
- Pokračovat v **podpoře tvorby metodických a dalších materiálů pro výuku prostřednictvím neziskových a dalších organizací dotačními programy.** Je doporučováno do budoucna vypracovat výukové materiály nejen k pravicovému extremismu, ale i k levicovému extremismu a radikálnímu islamismu.

Gesce: Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy.

Termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

Úkol plněn, vyjma rozpracování edice. Vzhledem k finanční situaci se i v podmínkách dotačních programů upřednostňují materiály zveřejněné v elektronické podobě.

Řada publikací a metodických materiálů vznikla jako výstupy z dotačních programů, ve většině je zveřejněna i jejich elektronická verze na webových stránkách daných organizací. Odkazy na webové stránky a anotace projektu jsou součástí tiskových zpráv zveřejněných na webových stránkách MŠMT. Jmenovat je možné např. příručku hrozby neonacismu nebo materiál vzešlý z projektu Odborné vzdělávání metodiků školní prevence, projekt Českého helsinského výboru. Pokračování edice MŠMT informačních materiálů k aktuálním společenskovoedním problematikám je dočasně pozastaveno vzhledem k finanční náročnosti těchto publikací a současné finanční krizi. Metodické doporučení k výuce dějepisu je provázeno řadou materiálů, které jsou na webu MŠMT jako nedílná součást tohoto doporučení.

- Vypracovat výukový materiál k homofobii.

Gesce: Úřad vlády ČR.

Termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

V prosinci 2009 vydal Úřad vlády publikaci s názvem „Homofobie v žákovských kolektivech“. Jedná se o doplňkový výukový materiál pro základní a střední školy, s podtitulem „Homofobní obtěžování a šikana – jak se projevuje a jak se proti ní bránit“. Autory jsou PhDr. Irena Smetáčková, PhD., psychologka působící na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, a PhDr. Richard Braun, školní a klinický psycholog a psychoterapeut. Publikace je určena především pedagogům, zejména metodikům prevence, ale i těm, kteří o téma projeví zájem. Smyslem jejího vydání je, aby učitelé našli pomůcku v situacích, které mohou na škole nastat u žáků a studentů s odlišnou sexuální orientací, ale i u těch, kteří takto vypadají nebo se chovají dle stereotypů obvykle sexuálním menšinám přisuzovaných. Publikace odbornou a přitom srozumitelnou formou pojednává o tom, co je to homofobie, homofobní obtěžování a šikana, jaké má příčiny a jak se ve škole projevuje. Zřetelně popisuje projevy homofobního obtěžování a šikany – od vtipů, verbálních poznámek, až po zasílání urážlivých emailů či fyzické útoky. Identifikuje a popisuje typy lidí, kteří se homofobního obtěžování dopouštějí a důvody, které je k tomuto chování vedou. Stejně tak popisuje skupiny osob (žáků), které jsou homofobní šikanou potencionálně ohroženy. Publikace podává návod, co lze proti homofobní šikaně dělat, jako nejdůležitější přitom vidí preventivní opatření. V didaktické části pak publikace přináší některé praktické příklady cvičení do hodiny. Ty jsou určené pro učitele, kteří se chtějí věnovat tématu více do hloubky a pracovat se třídou, například v rámci výchovy ke zdraví, výchovy k občanství, či osobnostní výchovy. Příprava publikace a její distribuce probíhala v úzké spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Publikaci recenzoval Výzkumný ústav pedagogický, ředitelka základní školy, Sociologický ústav AV ČR a Institut psychologie AV ČR). Publikace byla oficiálně představena na tiskové konferenci po zasedání Výboru pro sexuální menšiny dne 26. ledna 2010.

1.2.3 Preventivní akce

V oblasti prevence je třeba splnit tyto úkoly:

- **Kontinuálně podporovat mediální aktivity** v oblasti prevence rasistických, xenofobních a extremistických postojů, výchovy k toleranci a respektování lidských práv; cíleně oslovit všechny věkové skupiny společnosti se zvláštním zaměřením na žáky, studenty a pedagogické pracovníky.
- **Zintenzívnit metodické vedení krajských školských koordinátorů prevence** v oblasti rasistických, xenofobních a extremistických postojů; na koordinačních jednáních zařadit problematiku extremismu a započít multidisciplinární spolupráci na úrovni krajů a obcí.
- **Podporovat projekty nestátních neziskových a dalších organizací** zaměřených na prevenci rasistických, xenofobních a extremistických postojů a multikulturní výchovu prostřednictvím dotačních a rozvojových programů MŠMT i evropských strukturálních fondů. Zařadit do adekvátních a rozvojových programů MŠMT téma „pozitivní klima na školách“.

Gesce: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Kontrolní termín: 30. září 2009.

Způsob plnění:

Mediální aktivity: Plněno průběžně - viz <http://www.msmt.cz/socialni-programy/interkulturni-vzdelavani-a-extremismus>. MŠMT ve spolupráci s dalšími subjekty uspořádalo ve dnech 23. -26. 9. 2009 ve Velkých Bílovicích mezinárodní konferenci na téma „Jinakost společných dějin“, která navazovala na projekt Filosofické fakulty Univerzity Komenského. V rámci této konference byla řešena témata extremismu na konkrétních příkladech dějin středoevropských regionů. Pořádaná mezinárodní konference navazuje na cyklus konferencí s danou tematikou Univerzity Komenského v Bratislavě a Univerzity Karlovy Praha, pořádané ve Štúrově pod záštitou Rady Evropy a MŠMT. Informace o semináři byla zveřejněna v řadě médií. Viz http://www.msmt.cz/uploads/soubory/zakladni/DS_Velke_Bilovice_clanek.pdf. Zásadní aktivitou, která má dopad na veškeré další vzdělávání, je zařazení problematiky do rámcových vzdělávacích programů. Tímto je téma závazné pro učebnice zařazené do seznamu učebnic s platnou schvalovací doložkou, obsah vzdělávání, další vzdělávání pedagogických pracovníků, atp.

Krajští školští koordinátoři prevence a projekty neziskových organizací: Plněno průběžně - probíhá kontinuální podpora projektů, které jsou zaměřeny na interkulturní vzdělávání a na prevenci proti rasismu, xenofobii a extremistickým postojům ve společnosti, např. v roce 2009 projekty zaměřené přímo na extremismus. Informace o ostatních projektech zaměřených na multikulturní výchovu, vzdělávání v menšinových jazycích, integraci cizinců atp. jsou uvedeny ve Zprávě o problematice extremismu na území ČR z hlediska MŠMT v roce 2009.

- Odborné vzdělávání metodiků školní prevence, projekt Českého helsinského výboru
- Hrozby neonacismu, projekt Asi-milovaní

- Jeden svět na školách, projekt Člověka v tísní
 - Czechkid do více škol, projekt Univerzity Karlovy, Fakulty humanitních studií.
- Podpořit **spolupráci s tzv. policejními preventisty, ale i s veřejnou sférou, tedy nevládními organizacemi a akademickými odborníky**. Cílem těchto aktivit bude **seznámení žáků a studentů s extremistickou scénou**, nebezpečím, které její exponenti představují a činnostmi, které v souvislosti s ním Ministerstvo vnitra a policie v rámci služby veřejnosti vykonávají.

*Gesce: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Ministerstvem vnitra.
Kontrolní termín: 31. prosinec 2009.*

Způsob plnění:

Plněno průběžně – viz dříve uvedené konkrétní projekty (např. Hrozby neonacismu, projekt Asi-milovaní), v nichž byli zapojeni tzv. policejní preventisté a další pracovníci Policie ČR.

Podrobnější informace jsou uvedeny ve Zprávě o problematice extremismu na území ČR z hlediska MŠMT v roce 2009 a dále v informaci o plnění úkolu 1.1. Otevřené a zodpovědné zpravodajství a PR.

1.3 Jednotná protiextremistická platforma

1.3.1 Koordinační dohody

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky hovoří v §16 o spolupráci s obcemi a o možnosti uzavření tzv. **koordinační dohody**. Tento nástroj je velice doporučován pro spolupráci při zvládání extremistických akcí. Koordinační dohody umožňují přesně definovat spolupráci mezi Policií ČR, obecními úřady, obecní policií a případně dalšími subjekty. Jednotlivé body těchto dohod musí konkretizovat formy a nástroje spolupráce, úkoly, stanovit styčné osoby a kontrolu jejich využívání. Smluvní strany musejí mít práva a povinnosti z nich vyplývající vzájemně vyvážené.

- Je nutné rozpracovat témata a náležitosti těchto dohod a tento materiál dále distribuovat Policii ČR, obcím a obecní policii, případně i dalším subjektům.

*Gesce: Ministerstvo vnitra.
Termín: 30. září 2009.*

Způsob plnění:

Koordinační dohody jsou uzavírány v souladu se Závazným pokynem policejního prezidenta č. 211/2008, kde je uveden vzor této dohody. Celkem bylo k 17. prosinci 2009 uzavřeno 1736 koordinačních dohod. Dohody jsou uzavírány se všemi orgány místní samosprávy. Dále existuje možnost uzavírání koordinačních dohod s dalšími subjekty, které se podílejí na ochraně veřejného pořádku a bezpečnosti.

Hlavní zaměření koordinačních dohod je v oblasti veřejného pořádku a bezpečnosti osob a majetku. V rámci nového vnímání povinností v této oblasti prosazuje Policie ČR

spoluodpovědnost dalších subjektů za jejich ochranu. Toto se týká např. také sportovních akcí, kde je převedena zákonem odpovědnost za dodržování zákonnosti na pořadatelskou službu, která je zajišťována organizátorem akce.

K praktickým dopadům koordinačních dohod patří především zefektivnění činnosti Policie ČR, která se může ve větším rozsahu zabývat plněním svých primárních úkolů. Dochází ke zlepšení aplikace nové metody práce „Community policing“, policisté jsou více v území a mají častější styk s občany při řešení jejich potíží.

Na regionální úrovni dochází k prohloubení spolupráce mezi policií a subjekty, se kterými jsou uzavřeny koordinační dohody. Policisté se zúčastňují jednání orgánů místní samosprávy a problémy z těchto jednání jsou pružněji řešeny.

Mezi opakující se potíže při uzavírání koordinačních dohod patří pasivita některých zástupců orgánů místní samosprávy. Není problém s úřadem jako celkem, problém je pouze s jednou osobou. Takto vzniklé situace jsou řešeny přesvědčováním a argumentací zdůvodňující pozitivní přínos dohod.

K příkladu dobré praxe je možné uvést přístup k realizaci metody community policing Obvodním oddělením Policie ČR Sokolov, kde bylo území rozděleno na několik částí. Každá část území je přidělena několika policistům obvodního oddělení. Tito policisté při řešení problémů územní části úzce spolupracují s konkrétním zastupitelem městského úřadu Sokolov a také se strážníkem obecní policie. Při společném jednání se hledá optimální přístup k dosažení cíle a zvýšení pocitu bezpečí obyvatel. Policií ČR bylo provedeno vyhodnocení účinnosti tohoto způsobu výkonu služby v teritoriu. Bylo zjištěno, že došlo k poklesu nápadu trestné činnosti a současně byla zlepšena komunikace mezi základními subjekty, které jsou odpovědny za zajišťování veřejného pořádku.

Ministerstvo vnitra zpracovalo manuál k uzavírání koordinačních dohod, který je součástí Manuálu pro obce k zákonu o právu shromažďovacím (viz níže).

Ministerstvo vnitra dlouhodobě jedná o možnostech institucionalizace spolupráce s Odborem pro sociální začleňování v romských lokalitách Úřadu vlády v rámci koordinačních dohod při provokacích neonacistů v sociálně vyloučených lokalitách.

1.3.2 Obecní policie

Zabezpečování veřejného pořádku v souvislosti s projevy extremismu je přednostně v kompetenci Policie ČR. **Obecní policie zde plní pouze subsidiární roli zejména při ochraně bezpečnosti osob a majetku.** Ve spolupráci s Policií ČR může realizovat příslušná opatření bezpečnostního charakteru, a to jak povahy preventivní, tak i represivní. Spolupráce s obecní policií by měla být ukotvena v koordinačních dohodách. Obecní strážníci mohou přispívat k odhalování extremistických trestných činů například monitoringem pomocí kamerových systémů. Ředitelé obecních policií by naopak měli dostávat stále aktuální informace ohledně aktivit extremistické scény v příslušné obci či jejím okolí.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: průběžně.

Způsob plnění:

Je odkazováno na plnění bodu 3.1. Koordinační dohody.

1.3.3 Města a obce

Klíčem k dobrému zvládnutí extremistických akcí je i včasná komunikace policie se starosty obcí. S ohledem na požadavky obcí je nutné zpracovat následující materiály:

- **Manuál pro shromažďování**, který bude poskytovat návod praktických opatření a standardů, které by měly být naplněny v rámci zajištění bezpečnosti.
- **Kalendář rizikových dní**, který bude napomáhat k odhalování skutečného účelu akcí, nahlášených pod fiktivním názvem.
Oba dokumenty budou pravděpodobně připojeny k materiálu předkládanému do vlády.
- **Analýzu stávajícího zákona č. 84/1990 o právu shromažďovacím**. Tento materiál bude zohledňovat zejména otázku délky lhůty pro vydání rozhodnutí o zákazu shromáždění a délky lhůty pro oznámení shromáždění úřadu.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín předání materiálů obcím: 31. květen 2009.

Způsob plnění:

V souvislosti s četnými dotazy týkajícími se aplikace zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů, zejména co se týká problematiky zákazu shromáždění nebo ukončení, resp. rozpuštění některých shromáždění, připravilo Ministerstvo vnitra základní přehled české právní úpravy vztahující se obecně ke konání shromáždění a některá doporučení k řešení situací, které v souvislosti s konáním shromáždění mohou vzniknout. Působnost orgánů veřejné správy na úseku shromažďování občanů vykonávají v přenesené působnosti jednotlivé obecní úřady, pověřené obecní úřady, krajské úřady a Ministerstvo vnitra. Obecní úřady na tomto úseku disponují některými významnými oprávněními, z nichž je třeba zdůraznit zejména oprávnění shromáždění zakázat v zákonem stanovených případech a dále oprávnění takové shromáždění rozpustit. Smyslem tohoto informačního manuálu je poskytnout nejen obcím základní orientaci v právní úpravě shromažďovacího práva v České republice a zajišťování veřejného pořádku v souvislosti s konáním různých shromáždění na území České republiky. Pravidelné aktualizace tohoto manuálu ve vztahu k aktuálnímu vývoji shromažďovacího práva budou zveřejňovány na internetových stránkách Ministerstva vnitra. Součástí tohoto Manuálu je i seznam kontaktních úředníků pro agendu práva shromažďovacího v rámci jednotlivých krajů, na které se mohou obecní úřady obracet.

Dále je v manuálu uveden Kalendář rizikových dní a komentář k uzavírání koordinačních dohod. Celkem bylo vytištěno 4200 ks Manuálu, které byly odborem všeobecné správy zaslány jednotlivým krajským koordinátorům shromažďovacího práva. Ti následně zajišťovali distribuci na jednotlivé obce. Výtisky manuálu byly také dány k dispozici Svazu měst a obcí, část byla rovněž distribuována prostřednictvím Institutu pro místní správu, a to jednak během školení Obec a extremismus a jednak byla část výtisků dána k dispozici ve školícím středisku v Benešově. Manuál je rovněž volně dostupný na webových stránkách MV.

- Ministerstvo vnitra uspořádá **konzultační den pro zpracovatele shromažďovací agendy na krajské úrovni**. V rámci této akce získají zástupci Magistrátu hlavního

města Prahy a krajských úřadů informace o aktuální judikatuře a možnostech řešení aplikačních problémů, s nimiž se úřady při výkonu přenesené působnosti na úseku práva shromažďovacího setkávají.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín vyhodnocení: 31. květen 2009.

Způsob plnění:

Konzultační dny:

26. 5. 2009 proběhl v Praze za osobní účasti krajských koordinátorů shromažďovacího práva. Konzultačního dne se kromě zástupců Ministerstva vnitra zúčastnili i zástupci Policie ČR. Zástupcům krajů byly poskytnuty informace k Manuálu k zákonu o právu shromažďovacím a způsobu jeho distribuce. Zástupci Policie ČR pak úředníky seznámili s činností Policie ČR v oblasti shromažďovacího práva. Zdůrazněna byla nutnost efektivní spolupráce mezi Policií ČR a obcemi.

9. 12. 2009 proběhla videokonference s krajskými koordinátory shromažďovacího práva. Důraz byl kladen na přestupková řízení, která souvisejí se shromažďovacím právem, řešeny byly konkrétní dotazy k přestupkům.

Školení na Institutu pro místní správu:

Semináře Obec a extremismus proběhly ve dnech: 1. 9., 8. 9., 10. 9. a 16. 9. 2009. Lektorsky se na zabezpečení semináře mimo jiné podíleli pracovníci Ministerstva vnitra. Obsahem semináře bylo seznámení s extremistickou scénou v ČR, shromažďovací agenda a příklady dobré praxe.

1.4 Odbornost a imunita

1.4.1 Vzdělávání velitelů opatření

Kvalitativní posun extremistů při pořádání akcí vyžaduje profesionalizaci zejména velitelů bezpečnostních opatření.

- Ministerstvo vnitra ve spolupráci s policejním prezidiem připravuje **školení managementu policejních složek v souvislosti s hrozbami extremismu**. Účastníci kurzu se seznámí s těmito tématy:
 - a) Zákonné normy a interní akty řízení.
 - b) Význam štábu pro řízení bezpečnostních opatření.
 - c) Postup a pozice policie v rámci integrovaného záchranného systému
 - d) Nové možnosti využití spojovací techniky.
 - e) Logistické zabezpečení při bezpečnostních opatřeních.
 - f) Nejnovější poznatky z bezpečnostních opatření Policie ČR i zahraničních bezpečnostních sborů.

Do lektorování budou zapojeny i **nevládní subjekty**. Oba partneři (policie a nevládní subjekty) si předají informace o svých protiextremistických aktivitách, vymění si doporučení ohledně postupů při masových akcích. Cílem spolupráce je i zvýšení vzájemné důvěry. V zájmu **zkvalitňování služeb veřejnosti** je kromě vzdělávání po linii **taktiky zásahu** kladen důraz i na vzdělávání po linii **komunikace s**:

- a) médií,
- b) davem za využití vyjednávačů z antikonfliktních týmů,
- c) postiženými obyvateli za využití pracovníků psychologických pracovišť krajských ředitelství policie,
- d) zástupci nevládních subjektů, provádějících monitoring.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

V roce 2009 proběhly 4 běhy školení velitelů opatření. Jde o školení policejního managementu, tedy osob, které velí bezpečnostním opatřením v souvislosti s extremistickými akcemi. Školení má tři části – taktickou, komunikační a boj proti terorismu. Do školení byli v roli lektorů zapojeni zástupci nevládních organizací a Úřadu vlády (odbor pro sociální začleňování v romských lokalitách). Ke školení byla zpracována skripta „Manuál pro velitele opatření“.

- S ohledem na nutnost systematické a důkladné přípravy budoucích velitelů opatření je **Policejní akademii ČR** doporučováno zvážit **vytvoření nového výukového předmětu** zaměřeného na rozvíjení schopností a osvojení dovedností pro **řízení a velení velkým policejním akcím**. V rámci tohoto předmětu by byla zohledněna i bezpečnostní opatření spojená s aktivitami extremistů.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

Policejní akademie České republiky v rámci své výuky připravila 3 fázový specializační kurz pro policisty specialisty zařazené na úseku boje proti extremismu. Problematika extremismu se stala jedním z vědeckovýzkumných úkolů Policejní akademie ČR.

Policejní akademie ČR ve spolupráci se specialisty na krajských ředitelstvích Policie ČR a odborem bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra připravuje metodiku vyšetřování extremistické trestné činnosti, což by měl být do budoucna materiál určený pro policisty - specialisty na extremismus a studenty Policejní akademie ČR v rámci samostatného studijního předmětu extremismus.

1.4.2 Vzdělávání policejních specialistů

Základní podmínkou pro úspěšné stíhání a odhalování trestné činnosti extremistů je specializace policejních odborníků. Je proto nutné:

- **Pokračování ve stávajícím modelu školení specialistů** za účasti odborníků z akademické sféry a Nejvyššího státního zastupitelství
- Doplnění těchto kurzů o **předávání poznatků z oblasti politologie a práva** s ohledem na současné trendy na poli extremismu. Toto školení musí provádět akademičtí pracovníci s odpovídající kvalifikací a znalostmi reálné situace. Jedním z cílů tohoto specifického vzdělávání je zabránění nadužívání soudních znalců.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

- V červenci 2009 proběhlo školení specialistů v Brně za účasti lektorů z Masarykovy univerzity.
- V září 2009 proběhlo instruktážně metodické zaměstnání v školícím středisku Balková za účasti specialistů služby kriminální policie a vyšetřování z celé ČR.
- Je připraven nový specializovaný vzdělávací program v boji proti extremismu pro policisty Služby kriminální policie a vyšetřování. Kurz je zaměřen na problematiku extremismu (pravicový, levicový, chuligánství, divácké násilí, sektářství, xenofobie, rasismus aj.) a jeho vnějších i vnitřních projevů (demonstrace, pochody, koncerty, „soukromé akce“). Je realizován formou řízené diskuse a modelovými situacemi. Do vzdělávacího programu jsou zapojeny Policejní akademie ČR a školská zařízení Vyšší policejní škola Ministerstva vnitra v Praze-Ruzyni a Pardubicích.
- Problematika extremismu se stala jedním z vědeckovýzkumných úkolů Policejní akademie ČR.
- Specializační kurz „Příprava členů antikonfliktních týmů Policie ČR“ v Brně - Problematika extremismu je probírána a vysvětlována tak, aby policisté byli schopni základní právní kvalifikací provést „v terénu“, jako základ pro argumentaci a své další jednání, a to v souladu s trestním řádem nebo zákonem o Policii ČR. Ve sledovaném období r. 2009 byly uskutečněny 3 výše uvedené specializační kurzy.
- Problematika boje proti extremismu, rasismu, xenofobii je zajišťována ve Vyšší policejní škole Ministerstva vnitra v Pardubicích v rámci výuky Sociálně patologických

jevů. V rámci těchto témat je v osnovách specializačního kurzu problematika etnických skupin a problematika extremismu a terorismu.

- Ve dnech 3.-5. března 2010 proběhl v Jihlavě mezinárodní seminář MEPA na téma mezinárodní spolupráce v boji proti extremismu.

1.4.3 Stabilizace a doplňování policejních specialistů

Specialisté musejí mít naprostý přehled o stavu extremismu ve svém regionu, detailně znát zájmové osoby a systematicky rozpracovávat trestnou činnost těchto osob. **Je nutné brát na zřetel, že tato práce je dlouhodobá a její výsledky je irelevantní hodnotit tzv. čárkovým systémem. V zájmu zachování motivace těchto klíčových pracovníků je potřebné, aby nebyli přetěžováni řešením jiné trestné činnosti.** Skutečnost, že v daném teritoriu nedochází k extremistickým akcím neznamená, že zde nepůsobí skupina, která svoje akce plánuje třeba i na jiném místě.

- Vzhledem k výraznému nedostatku specialistů na některých útvarech je nutné tyto pracovníky **stabilizovat a postupně doplňovat volná tabulková místa.**
- V rámci krajského ředitelství Policie ČR je doporučováno vytvářet **vícečlenné skupiny specialistů.** Náplní těchto pracovních skupin by mělo být vedení operativně pátrací činnosti a trestního řízení proti extremistickým skupinám.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

V roce 2009 se podařilo stabilizovat personální stav na problematice extremismu, a to na úrovni územních odborů Služby kriminální policie a vyšetřování, krajských ředitelství Služby kriminální policie a vyšetřování a úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR. Tento úkol se podařilo realizovat především prostřednictvím vyhlášeného mimořádného opatření policejního prezidenta s názvem „Extremismus“, v rámci něhož byly zřízeny pracovní skupiny pro boj s extremismem jednotlivých krajských ředitelství služby kriminální policie a vyšetřování. Pracovní skupiny jsou tvořeny jednak policisty služby kriminální policie a vyšetřování územních odborů Policie ČR, tak pracovníky analytických a informačních odborů krajských ředitelství. Složení jednotlivých pracovních skupin reflektovalo potřebu místní a osobní znalosti policistů konkrétní extremistické scény v daném teritoriu. Pracovní skupiny mají jasně definovanou náplň své činnosti tak, aby bylo možné provádět operativní rozpracování, vyšetřování extremistické trestné činnosti, monitoring jednotlivých extremistických akcí, shromažďování informací a jejich následné vyhodnocování. Zcela jasně je definováno, že nesmí být přetěžovány řešením jiné nesouvisející kriminality.

1.4.4 Vzdělávání pracovníků justice

V minulosti bylo zejména ze strany médií poukazováno na některá překvapivá rozhodnutí pracovníků justice v případě údajných extremistických trestných činů. Tyto

informace mohou mít dvojitý negativní účinek. V případě extremistů může vzniknout pocit beztrestnosti a v případě veřejnosti dojem z benevolence justice.

- Je nutné dále **prohlubovat vzdělávání soudců, státních zástupců i pomocných justičních profesí** a průběžně je **seznamovat s nejaktuálnějšími trendy** v oblasti extremismu, včetně nových aspektů trestné činnosti s extremistickým podtextem, charakteristiky pachatelů a proměn v image členů a příznivců.

Gesce: Ministerstvo spravedlnosti ve spolupráci s Ministerstvem vnitra.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

V roce 2009 uspořádala Justiční akademie dva semináře zaměřené na problematiku extremismu vzhledem k plánovaným 18 běhům školení na Rekodifikaci trestního práva hmotného. V rámci školení na rekodifikaci byla rovněž věnována pozornost skutkovým podstatám, které souvisejí s trestnou činností extremistických skupin.

Dále proběhl dne 7. prosince 2009 jednodenní seminář v Kroměříži na téma Extremismus – náboženské společnosti a sekty. Seminář byl koncipován pro 100 účastníků z řad soudců a státních zástupců.

Proběhla dále jednodenní mezinárodní akce na téma Lidská práva - svoboda projevu, svoboda shromažďovací a extremismus - zejm. trestná činnost příslušníků hnutí směřujících k potlačení práv a svobod.

Ve dnech 21.- 22. dubna 2010 proběhne budově Justiční akademie v Kroměříži seminář Boj proti extremismu, který se zaměří na a) pohled policie – metody vyšetřování a dokazování, b) vybrané procesní problémy z praxe z pohledu státního zástupce, c) pohled znalce v ČR a v zahraničí a d) problematiku svobody projevu. V dnech 31. května – 1.června 2010 proběhne v Kroměříži dvoudenní seminář na téma Extremismus se zaměřením na terorismus v evropském kontextu.

Výběr a zajištění lektorů probíhal v úzké spolupráci s odborem bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra.

1.4.5 Systémové a paušální zamezení infiltrace extremistů

Nezbytnou součástí profesionalizace tvoří nastavení funkčního a efektivního „imunitního systému“ proti infiltraci extremistů. Je žádoucí, aby ochranné mechanismy začaly fungovat u policie a byly využívány i ostatními složkami, tedy armádou, celní správou a vězeňskou službou.

Zabránění tomuto jevu předpokládá systematickou a důkladnou práci personalistů při náboru nových uchazečů o práci v bezpečnostních složkách. **K „odfiltrování“ těch nejrizikovějších jsou stávající prostředky a poznatkový aparát dostačující. Nedostatečné je pouze nastavení komunikačních kanálů.** Ministerstvo obrany se touto problematikou v roce 2008 zabývalo, některá opatření by se mohla stát inspirací pro ostatní resorty:

- V případě **Ministerstva obrany** je doporučováno pokračovat ve stávajících preventivních a vzdělávacích aktivitách zaměřených na sociálně nežádoucí jevy včetně extremismu. Jako přínosné se jeví i podepisování čestného prohlášení při personálním pohovoru (při vstupu do Armády ČR a při prodlužování doby trvání služebního poměru

vojáků z povolání), týkající se nepodporování nebo veřejného neprojevení sympatií s hnutími, která směřují k potlačování práv a svobod člověka nebo která hlásají zejména národnostní a rasovou zášť. Dále je nutné pokračovat ve spolupráci mezi Vojenskou policií, Vojenským zpravodajstvím a Policií ČR. Pozitivně a jako inspirace je hodnoceno přijímání preventivních opatření proti zneužití materiálu a zbraní (technické zabezpečení uložení citlivého materiálu, nastavení režimu hospodaření s tímto materiálem, kontrolní činnost velitelských orgánů a Vojenské policie).

Gesce: Ministerstvo obrany.

Termín: průběžně.

Způsob plnění:

Dnem 1. října 2009 nabyl účinnosti zákon č. 272/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 221/1999 Sb.“). Po posouzení právních předpisů v rámci svěřené působnosti byla touto novelou do zákona č. 221/1999 Sb. zapracována změna ustanovení v § 3 odst. 1 písm. c), kde je uvedeno, že občan může být povolán do služebního poměru, kromě dalších podmínek, pokud nepodporuje, nepropaguje nebo nesympatizuje s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou anebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob (dále jen „extremistické hnutí“). Podpora, propagace nebo sympatizování s extremistickými hnutími jsou dále podle novelizovaného znění § 19 odst. 1 písm. i) zákona č. 221/1999 Sb. důvodem k propuštění ze služebního poměru.

Přes výše uvedené skutečnosti je třeba mít na paměti, že veřejný projev sympatií k extremistickým hnutím je trestným činem podle § 404 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Výše uvedenou novelou zákona č. 221/1999 Sb. je nepřipustnost právě tohoto trestného jednání uchazeče nebo vojáka explicitně zdůrazněna.

Opatření spočívající v podepisování čestného prohlášení uchazeči o vstup do služebního poměru vojáka z povolání směřuje proti vstupu aktivistů nebo sympatizantů extremistických sdružení do AČR. Preventivně působí proti zneužití materiálu a zbraní členy nebo sympatizanty těchto občanských sdružení.

Právní postavení občanských zaměstnanců je zcela odlišné od vojáků ve služebním poměru. Zaměstnanci v pracovním poměru nejsou omezeni ve výkonu občanských práv. Na okruh zaměstnanců vymezených v § 303 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (dále jen „zákoník práce“), do kterého patří i zaměstnanci v ozbrojených silách České republiky, se však vztahují zvláštní povinnosti, které vycházejí ze zvláštního postavení státních orgánů a směřují k zajištění jejich nestrannosti a neovlivnitelnosti při výkonu státní správy. Povinnost zdržet se právě výše uvedeného trestného jednání, na rozdíl od právní úpravy u vojáků z povolání, zde však explicitně uvedena není. Stejně jako pro vojáky z povolání i pro zaměstnance v pracovním poměru je závazný Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě (usnesení vlády ČR č. 270 ze dne 21. března 2001). Uvedený kodex zahrnuje povinnosti těch zaměstnanců a vojáků, kteří v rámci svého pracovního nebo služebního zařazení vykonávají veřejnou správu, nebo se na jejím výkonu podílejí. Ve vztahu k politické a veřejné činnosti (článek 4 Kodexu) je v bodu 2 uvedeno, že: „Zaměstnanec nebude vykonávat takovou politickou nebo veřejnou činnost, která by mohla narušit důvěru občanů v jeho schopnost nestranně vykonávat své služební povinnosti.“

Infiltrace aktivních sympatizantů extremistických hnutí na pracovní místa zaměstnanců na úrovni koncepčních zaměstnanců a zaměstnanců na vedoucích pracovních místech je podstatně eliminována tím, že výkon jejich sjednané práce je podmíněn

bezpečnostní prověrkou stanovenou právními předpisy. Od stupně důvěrné jsou tyto skutečnosti prověřovány v rámci bezpečnostní prověrky. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem je předkládání čestného prohlášení i uchazečům o pracovní poměr v rezortu MO v současnosti nadbytečné a nemá oporu v zákoníku práce.

Dne 30. září 2009 byla ministrem obrany schválena Koncepce prevence sociálně nežádoucích jevů na období 2010 až 2014 (dále jen Koncepce). V rámci této Koncepce je řešena i prevence projevů podpory a propagace extremistických hnutí. Preventivní aktivity jsou zaměřeny zejména na oblast vzdělávání. Problematika prevence projevů extremismu byla Rezortní komisí pro prevenci sociálně nežádoucích jevů zařazena mezi priority rezortního preventivního působení v roce 2009.

V roce 2009 byla realizována řada preventivních opatření. U 20 vojenských útvarů a zařízení společných sil byl realizován vzdělávací projekt „Extremismus v AČR“, v rámci kterého bylo proškoleny cca 1 500 osob. Realizace uvedeného projektu byla podpořena z rezortního Programu prevence kriminality částkou 154.000,- Kč. Problematika prevence extremismu byla zařazena do odborných příprav předsedů a metodiků útvarových komisí pro prevenci sociálně nežádoucích jevů (dále jen „SNJ“), které v roce 2009 absolvovalo celkem 459 osob.

Vzdělávání vojáků a občanských zaměstnanců rezortu MO v oblasti prevence SNJ, reagující na aktuální výskyt SNJ v roce 2009 (extremismus, drogy), bylo realizováno ve stanoveném rozsahu 4 hodin ročně. V rámci vzdělávacích a studijních programů vojenských škol (VŠŠ a VOŠ MO, UO Brno) byla provedena analýza vzdělávacích aktivit k problematice podpory nebo propagace extremistických hnutí.

Náčelníkem Generálního štábu AČR bylo nařízeno provést u všech jednotek v rámci prevence SNJ besedy k odhalování a potlačování projevů extremismu; seznámit všechny vojáky z povolání a občanské zaměstnance s jeho organizačním nařízením čj. 80626-52/2006/DP-1618, které zakazuje tetování působící urážejícím či hanobícím dojmem (symbolika extremismu apod.); provést kontrolu vojenské výstroje se zaměřením na znaky a symboly, které nejsou povoleny; provést kontrolu služebních prostorů, výpočetní techniky a jiných služebních pomůcek s cílem odhalit případné projevy extremismu či sympatizanty tohoto hnutí.

Rezortní komisí pro prevenci SNJ byla dne 15. prosince 2009 provedena analýza opatření přijatých k prevenci extremismu náčelníkem Generálního štábu AČR, Vojenskou policií a dalšími subjekty. Přijato bylo usnesení k zabezpečení koordinace úkolů prevence extremismu v rezortu MO. V rámci rezortního Programu prevence kriminality (aktivita 38 622) byly vyčleněny finanční prostředky k realizaci projektu vzdělávání k problematice extremismu.

Na základě jednání s Armádou České republiky bylo dohodnuto provádění lustrací nových uchazečů o služební poměr v policejních evidencích Útvarem odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování.

- **Policie ČR** musí zpracovat jasnou a srozumitelnou metodiku (nastavení forem spolupráce a komunikace uvnitř jednotlivých policejních složek) pro zamezení infiltrace extremistů do jejích řad.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

V oblasti zamezení infiltrace extremistů do bezpečnostních sborů úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR provádí lustraci všech uchazečů o služební poměr k Policii ČR v policejních evidencích.

- Pro potřeby **Celní správy České republiky** musí být zpracována jasná a srozumitelná metodika pro zabránění infiltrace extremistů do jejich řad ve formě interních opatření a stanovení nástrojů spolupráce s dalšími bezpečnostními složkami.

Gesce: Ministerstvo financí.

Termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

V návaznosti na usnesení vlády České republiky ze dne 4. května 2009 č. 572 ke Strategii boje proti extremismu bylo plnění úkolu k Systémovému a paušálnímu zamezení infiltrace extremistů do Celní správy rozpracováno do následujících opatření:

První krok procesu bránění infiltrace extremistů do Celní správy ČR je umístěn na začátek přijímacího řízení. Odpovědnými pracovníky jsou určeni personalisté jednotlivých personálních odd. s náplní práce výběru uchazečů. Jejich nástrojem je strukturovaný rozhovor konstruovaný na detekci podezřelých skutečností. Druhý krok probíhá ve spolupráci s Ministerstvem vnitra České republiky a s Policejním prezidiem Policie České republiky při ověřování minulých a současných aktivit uchazečů spojených s extremismem nebo podezřením z něho. Gesce za Celní správu ČR má personální odbor Generálního ředitelství cel. Třetí krok je vymezen spoluprací se smluvními lékaři CS a lékaři Zařízení zdravotní péče CS zejména při hlášení podezřelých jizev a tetování. Čtvrtý krok je realizován v rámci zjišťování osobnostní (u celníků) a profesní (u občanských zaměstnanců) způsobilosti formou personální diagnostiky, používající speciálně vytvořených procedur. Realizaci tohoto kroku zajišťuje referát psychologického pracoviště personálního odboru Generálního ředitelství cel.

Pro zajištění stálé, vysoké úrovně a schopnosti práce při detekci podezřelých osob z extremismu nebo s extremistickými sklony je vytvoření cyklického a inovačního školení:

- a) pro personalisty, minimálně 1x ročně – první školení proběhlo 1. prosince 2009,
- b) pro manažery a zaměstnance s předpoklady pro výkon manažerské funkce zabudováním problematiky extremismu do osnov manažerského vzdělávání.

K zajištění výše uvedených opatření vydá Celní správa České republiky oznámení ve svém Věstníku. Zde bude uveden pouze odkaz na „postupy pro zabránění infiltrace extremistů do Celní správy“ a konkrétní kroky budou distribuovány vnitřní cestou.

Pro potřeby personalistů Celní správy ČR poskytlo Ministerstvo vnitra brožury s extremistickou symbolikou.

- Pro potřeby **Vězeňské služby České republiky** musí být zpracována jasná a srozumitelná metodika pro zabránění infiltrace do jejich řad ve formě interních opatření a stanovení nástrojů spolupráce s dalšími bezpečnostními složkami.

Gesce: Ministerstvo spravedlnosti.

Termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

Při plnění uloženého úkolu Vězeňská služba ČR položila důraz na systematickou a důslednou práci personalistů při náboru nových uchazečů a při přijímacím řízení k přijetí do služebního nebo pracovního poměru. Jsou prováděny lustrace nových uchazečů v policejních databázích úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia. Bylo přijata opatření, podle kterého uchazeči k přijetí do služebního poměru podepisují písemné čestné prohlášení o tom, že nepodporují, nepropagují nebo nesympatizují s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou nebo rasovou zášť vůči jiné skupině obyvatel. Současně jsou poučováni, že pravdivost toho čestného prohlášení si Vězeňská služba ČR ověřuje postupem podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb., které bezpečnostní sbor opravňuje vyžádat si výpis evidencí vedených ministerstvem vnitra. Obdobně je postupováno i u uchazečů k přijetí do pracovního poměru, kde je čestné prohlášení součástí osobního dotazníku předkládaného v rámci přijímacího řízení. Uvedený postup byl upraven v nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 10/2010. Současně byla vypracována metodická pomůcka ředitelky odboru personálního k aplikaci nového vnitřního předpisu. Problematika boje proti extremismu byla součástí celorepublikové porady personalistů Vězeňské služby ČR v měsíci říjnu 2009. Na vazební věznice a věznice byla předána brožura s extremistickou symbolikou vydaná ministerstvem vnitra.“

- V případě důvodných podezření je doporučováno personalistům či dalším osobám odpovědným za nábor uchazečů do řad **obecní policie** obracet se na Policii ČR.

Způsob plnění:

Strážníci obecních policí nespádají do bezpečnostních sborů, proto se na ně vztahuje jiná pracovní právní úprava. Odbor bezpečnostní politiky ve spolupráci s Úřadem služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia zpracoval materiál podrobně popisující možnosti omezení rizika infiltrace. V budoucnu budou pravděpodobně osloveni vybrané obecní policie prostřednictvím Kolegia ředitelů městských policí statutárních měst a hlavního města Prahy s nabídkou provádění lustrací nových uchazečů policejními databázemi.

Pražská městská policie dostala od Ministerstva vnitra k dispozici brožuru s extremistickými symboly.

V případě zájmu je Policie ČR připravena vyjít obecním policiím v otázce infiltrace extremistům vstříc.

1.5 Efektivně a korektně proti násilí

1.5.1 Důsledný monitoring

Specialisté na extremismus musejí nadále důsledně monitorovat, rozpracovávat a zadokumentovat jednotlivé extremisty a extremistické skupiny. Jejich poznatky musejí být využitelné při přípravě případných bezpečnostních opatření, při řešení konkrétní trestné činnosti a prognóze možných forem útoků.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: průběžně.

Způsob plnění:

V rámci mimořádného opatření „Extremismus“ byly nakoupeny vhodné fotoaparáty, video technika, notebooky, mobilní telefony, připojení k internetu pro pracovní skupiny krajských ředitelství policie. Cílem bylo zajištění jednotného technického vybavení, které bude mít odpovídající parametry pro účely pracovních skupin, tzn. dokumentace, práce se záznamem, jeho využití v rámci operativně pátrací činnosti a trestního řízení.

Nedílnou součástí činností policistů zařazených do pracovních skupin pro boj s extremismem je technické vybavení. Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR ve spolupráci s Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování stanovil konkrétní druh video i foto techniky, s ohledem na účel a charakter jejího použití. Vycházel přitom z potřeby jednotnosti techniky, neboť extremistická trestná činnost je páchána po celém území ČR a je nezbytné si materiály pořízené jak operativní cestou, tak v souvislosti s vyšetřováním trestné činnosti sdílet, což bylo v minulosti problematické vzhledem k rozdílné potřebě jednotlivých krajských ředitelství policie. Rovněž byli policisté vybaveni notebooky s připojením na internet za účelem monitoringu extremistických internetových stránek.

Dále probíhají školení k dokumentační činnosti a využívání technických nástrojů k monitoringu (viz bod 4.2. Vzdělávání specialistů).

Centrále informačních a analytických procesů Policejního prezidia ČR jsou průběžně poskytovány údaje týkající se případů extremismu, které jsou vkládány do nových policejních informačních systémů a tvoří prvopočátek databáze extremismu. Původní informační systém doznal za posledních 6 měsíců kvalitativně lepších parametrů. S gestorem původního informačního systému byla předjednána jeho modernizace ve vztahu k současným potřebám služby kriminální policie a vyšetřování. Informace vkládané do zmíněných systémů jsou využitelné při přípravě bezpečnostních opatření, řešení konkrétní trestné činnosti a prognóze dalšího vývoje extremistické trestné činnosti.

1.5.2 Zvládání extremistických akcí

- Je nutné **novelizovat interní akty řízení** Policie ČR s ohledem na legislativní změny a vývoj extremistické scény. Je přitom vhodné vycházet z osvědčených postupů činností pro zvládání extremistických akcí, zohlednit následující doporučení:
 - a) Komunikace se specialisty - včasné předání operativních informací.
 - b) Zřízení štábu, který má za úkol provést kalkulaci nasazení sil a prostředků, vyčlenění pohotovostních a realizačních sil a prostředků, stanovení zásad a spolupráce se součinnostními složkami, jako jsou městská policie, úřady obcí, složkami integrovaného záchranného systému. Přesné stanovení kompetencí.
 - c) Je doporučováno zpracovat „Typový plán“ s rámcově vyčleněnými silami a prostředky bezpečnostního opatření.
 - d) Zabezpečení „hlásné služby“, bezodkladné předávání informací. Stanovení pravidel komunikace.
 - e) Zajištění odpovídajícího počtu policistů s využitím výše zmíněných činností.
 - f) Bezpodmínečné zajištění účasti specialistů na akci.

- g) Důsledná dokumentace akcí pomocí audio a videotechniky.
- h) Provádění perlustrace osob a kontrol vozidel.
- i) Vyrozumění státních zastupitelství a soudů.
- j) Důsledné využívání antikonfliktních týmů.
- k) Analýza a vyhodnocení akce včetně dokumentačních materiálů, analýza činnosti nasazených sil a prostředků PČR, jakož i všech zainteresovaných součinnostních složek. Poskytování těchto dokumentů metodickému pracovišti.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

Byl vydán nový Závazný pokyn policejního prezidenta 110/2009 o činnosti na úseku extremismu, sekt a diváckého násilí; jedním z opatření novelizovaného interního aktu řízení je obligatorní účast specialisty na úseku extremismu ve štábu velitele bezpečnostního opatření v souvislosti s extremistickou akcí. Dále byl vydán závazný pokyn policejního prezidenta č. 10/2009 o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti.

V rámci trestního řízení na úseku extremismu je zpracována zcela nová metodika trestního řízení, v níž je kladen důraz jednak na operativně pátrací činnost policie na úseku extremismu, ale především na samotné trestní řízení. Pro účely zpracování metodiky se vychází z důkladného rozboru již spáchaných trestných činů, a vynesených rozsudků trestů za konkrétní trestné činy. Tím budou vytvořeny jasné a odůvodněné postupy v rámci trestního řízení.

Na základě potřeby jednotného postupu při řešení problematiky extremistických veřejných akcí byl Úřadem služby kriminální policie a vyšetřování ve spolupráci s Ředitelstvím služby pořádkové policie a Odborem vzdělávání Policejního prezidia vypracován „Manuál pro velitele bezpečnostních opatření“, jehož cílem bylo poskytnout policistům (velitelům bezpečnostních opatření) metodickou příručku obsahující konkrétní činnosti spojené s takovou akcí. Manuál je vytištěn a byl vyvěšen na intranetových stránkách Policie ČR.

- Je nutné **inovovat, případně vytvořit novou metodiku pro vyšetřování extremistické trestné činnosti** jak pro potřeby policie, tak státních zastupitelství s jasnými a odůvodněnými postupy.

Gesce: Ministerstvo vnitra a Ministerstvo spravedlnosti.

Kontrolní termín: 31. říjen 2009.

Způsob plnění:

Ve spolupráci s Policejní akademií ČR, specialisty na krajských ředitelstvích Policie ČR a odborem bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra probíhají práce na metodice vyšetřování extremismu, což by měl být do budoucna materiál určený pro policisty - specialisty na extremismus a studenty Policejní akademie ČR v rámci samostatného studijního předmětu extremismus.

Nejvyšší státní zastupitelství vypracovalo „Metodický návod pro postih trestných činů spojených s extremismem.“

- Je nutné **rozpracovat možnost dovybavení pořádkových jednotek** pro taktiku tzv. „městské války“ a hromadného zajišťování osob včetně dokumentační a spojovací techniky, speciálního dovybavení služebních automobilů a mobilních cel.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2009.

Způsob plnění:

V důsledku změn požadavků na plnění úkolů pořádkových jednotek (PJ) a stálých pořádkových jednotek (SPJ) v návaznosti na stále častější a náročnější nasazování do situací s charakteristikou „městské války“ se realizuje průběžné dovybavování PJ a SPJ tak, aby bylo účelu nasazení dosaženo.

Rozsah dovybavení lze rozdělit do několika skupin:

- 1) Osobními ochranné prostředky policistů zařazených v PJ a SPJ (protiúderové komplety a balistická ochrana). V souvislosti s končící dobou expirační doby by bylo vhodné spíš provést obměnu těchto prostředků.
- 2) Ochranné oděvní součásti policistů (ohnivzdorné prostředky, termo prostředky).
- 3) Služebních dopravních prostředků pro přepravu policistů.
- 4) Speciálních služebních prostředků (vodní stříkač, eskortní vozidlo, obrněné vozidlo, velitelské vozidlo).
- 5) Donucovacími prostředky.
- 6) Prostředky spojení, lokalizace a dokumentace (radiostanice MATRA nové generace, GPS moduly a videotechnika).
- 7) Prostředky pro zajištění většího počtu osob (jednorázová pouta, mobilní cely).
- 8) Zdravotnické prostředky pro možnost poskytnutí první pomoci.
- 9) Logistické zabezpečení pro síly a prostředky v případě nasazení PJ a SPJ.

Pro nejbližší budoucnost se ve vztahu k efektivnímu vedení akce s nasazením PJ a SPJ jeví jako prioritou dovybavení prostředky uvedenými pod body 1, 4, 5, 6 a 7 shora uvedeného rozdělení.

V rámci mimořádného opatření „Extremismus“ byly nakoupeny vhodné fotoaparáty, video technika, notebooky, mobilní telefony, připojení k internetu pro pracovní skupiny krajských ředitelství policie. Cílem bylo zajištění jednotného technického vybavení, které bude mít odpovídající parametry pro účely pracovních skupin, tzn. dokumentace, práce se záznamem, jeho využití v rámci operativně pátrací činnosti a trestního řízení.

Nedílnou součástí činností policistů zařazených do pracovních skupin pro boj s extremismem je technické vybavení. Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR ve spolupráci s Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování stanovil konkrétní druh video i foto techniky, s ohledem na účel a charakter jejího použití. Vycházel přitom z potřeby jednotnosti techniky, neboť extremistická trestná činnost je páchána po celém území ČR a je nezbytné si materiály pořízené jak operativní cestou, tak v souvislosti s vyšetřováním trestné činnosti sdílet, což bylo v minulosti problematické vzhledem k rozdílné potřebě jednotlivých krajských ředitelství policie. Rovněž byli policisté vybaveni notebooky s připojením na internet za účelem monitoringu extremistických internetových stránek.

- Je třeba zajistit tvrdý a včasný postup proti členům extremistických skupin, kteří na svých akcích porušují zákon. Tímto je rozuměn zejména **důraz na rychlé zajištění a postih pachatelů v rámci zkráceného trestního řízení**. K tomu lze do budoucna při spolupráci Ministerstva vnitra s Ministerstvem spravedlnosti využít také prostředků moderní techniky (např. vozů s mobilními celami a dostatečným prostorovým a technickým zázemím pro vedení trestního procesu).

Gesce: Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2009.

Pokud jde o problematiku tzv. velitelsko-štábních a justičních mobilních pracovišť, je nezbytné poukázat na skutečnost, že soustředění pracovišť policejního orgánu, státního zastupitelství a soudu do jednoho mobilního pracoviště by vytvářelo vážné pochybnosti o zachovávaní soudcovské nezávislosti. Jak již několikrát judikoval Ústavní soud ČR či Evropský soud pro lidská práva, atributem nezávislé justice není jen institucionální zajištění nezávislosti, ale i to, zda se navenek justice nezávisle jeví. V tomto směru má zdejší úřad oprávněné obavy, že tyto požadavky navrhované mobilní pracoviště v gesci policie nenaplní.

Z tohoto důvodu Ministerstvo spravedlnosti zavedení těchto „mobilních soudních síní“ důrazně odmítá.

1.5.3 Využívání nového zákona o Policii ČR

Nadužívání znalců, jejich přibírání k notoriám a vystavování otázkám směřovaným spíše k právnímu posouzení je do budoucna neúnosné. Tito odborníci se navíc stávají osobami veřejně známými a hrozí jim cílené útoky ze strany extremistů.

- V souladu s novými legislativními úpravami není v případě konání shromáždění přítomnost znalce nutná. **Policie disponuje řadou odborníků na problematiku extremismu a musí být schopna sama na místě situaci vyhodnotit.** Znalci by měli být využíváni jen na složitější otázky, k jejichž posouzení je znalecký posudek opravdu nezbytný. V těžších případech je doporučováno se obrátit se na renomovaná akademická pracoviště jako například Ústav soudobých dějin nebo na katedry politologií na jednotlivých univerzitách.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: průběžně

Způsob plnění:

Je odkazováno na sérii školení pro policejní specialisty. Policejní prezidium vypracuje ve spolupráci s experty z akademické sféry manuál pro správnou komunikaci se znalci.

- Je nutné vytvořit pro policejní potřeby přístupnou **databázi již provedených znaleckých posudků.**

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 30. září 2009.

Způsob plnění:

Na intranetových stránkách Policie České republiky byla vytvořena databáze znaleckých posudků, odborných vyjádření, rozsudků a rozhodnutí, kde je možné provádět full-textové vyhledávání. Dokumenty jsou dostupné z jakéhokoliv místa prostřednictvím intranetu.

- V souvislosti s novými legislativními úpravami je zástupcům obcí a policie doporučováno využívat možnosti rozpustit shromáždění, jehož účastníci mají obličej zakrytý způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím jejich identifikaci po celou dobu shromáždění.
- V souvislosti s přijetím zákona o Policii ČR došlo ke změně v oprávnění policie vstupovat do živnostenských provozoven. Policisté mají od 1. ledna 2009 možnost vstupovat do všech prostor, u kterých lze mít důvodně za to, že se v nich zdržují fyzické osoby, a to i po skončení provozní doby. Mohou vstupovat i do skladů, kuchyní a jiných prostor. Je vhodné této možnosti využívat v případě evidentních setkání osob z extremistického prostředí, která se konají pod různými záminkami.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: průběžně.

Zřízení Task Force

K naplňování **Koncepce boje proti extremismu významně přispělo zřízení Task force, která jednak garantuje plnění úkolů ze Strategie a jednak přinesla nové podněty nad rámec Koncepce.** Úkolem Task force je zejména pojmenovat stávající slabá místa a nalézt na ně koncepční řešení. V krátké době byla shromážděna řada podnětů, na kterých začali okamžitě pracovníci Ministerstva vnitra, policie a dalších partnerských subjektů pracovat. Task force se nevěnuje konkrétním kauzám, ale nalézání koncepčních řešení.

TASK FORCE

Task force má zastřešení na úrovni vrcholového managementu pod vedením I. náměstka ministra vnitra. Členem je dále náměstek ministra vnitra pro vnitřní bezpečnost, policejní prezident a jeho náměstci, ředitel Inspekce Policie ČR, ředitel odboru bezpečnostní politiky MV, přizváni mohou být ředitelé zpravodajských služeb.

Paralelně se scházejí tři pracovní podskupiny Task force:

- **Skupina A** se zabývá bezpečnostními tématy spojenými s **prací MV ČR, PČR a spolupráce PČR a zpravodajských služeb.**
- **Skupina B** se zabývá **právními aspekty boje proti extremismu.** Cílem činnosti této skupiny je vyhodnocení toho, zda v současné době existuje dostatek právních nástrojů k eliminaci extremismu, které se však špatně využívají, či zda je opora v právu nedostatečná. Skupina B se zaměřuje konkrétně na řešení těchto otázek:
 - a) důkazní nouze;
 - b) dokumentace a rozpracovávání osob a skupin;
 - c) sjednocení praxe ve veřejné správě;
 - d) spolupráce policie, státních zastupitelství a soudů.
- **Skupina C** se zabývá nastavením konstruktivní a oboustranně výhodné spolupráce MV ČR, PČR, partnerských resortů (MŠMT a Úřad vlády) a nevládního sektoru. Předpokladem úspěchu je partnerství všech subjektů, tedy **vzájemná informovanost** o protixtremistických aktivitách a hledání projektů, kdy se tyto mohou **doplňovat, podporovat, spolupracovat.**

2. Aktualizace úkolů Koncepce boje proti extremismu

Řada úkolů již byla splněna, proto nejsou v aktualizované verzi koncepce uváděny.

2.1 Komunikací proti demagogii

Konkrétní úkoly:

2.1.1 Otevřené a zodpovědné zpravodajství a PR

- Stávající informační a analytické materiály na webových stránkách musejí být pravidelně aktualizovány a doplňovány.
- Bezpečnostní informační služba bude každé čtvrtletí zveřejňovat analytickou zprávu o vývoji na extremistické scéně.

*Gesce: Ministerstvo vnitra a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Úřad vlády ČR.
Kontrolní termín: 30. červen 2010.*

- **Je třeba mezi extremisty důsledně rozlišovat a přesně je pojmenovávat.** Jejich paušalizace (např. používání termínu „radikál“) může být pro veřejnost zavádějící.
- V případě velkých demonstrací se zásahem policie je nutné průběžně, zodpovědně a podrobněji informovat veřejnost a média o vývoji situace. **Masově rozšířené dezinformace je nutné uvádět na pravou míru.**
- Proti extremismu je vyvíjena řada aktivit. Je nutné o nich informovat, zaměřit se na **prezentování preventivních a osvětových akcí, či publikovatelných výstupů z odborných konferencí či seminářů.**

*Gesce: Ministerstvo vnitra a další relevantní státní orgány, zejména Úřad vlády ČR..
Termín: průběžně.*

- Policie ČR zajistí, aby na Internetu byly k dispozici materiály o extremismu a úloze Policie ČR v boji proti němu srozumitelné pro děti a mládež. Jde o úkol adresovaný primárně Preventivně informačnímu odboru Policejního prezidia ČR.
- Policie ČR bude nadále vysílat lektory z řad preventivně informačních skupin na osvětové semináře.

*Gesce: Ministerstvo vnitra.
Kontrolní termín: 30. června 2010.*

2.1.2 Internet bez nenávisné propagandy

Umístění nelegálního obsahu na Internetu je bezpodmínečně nutné důsledně postihovat. Je nutné se zaměřit na tyto oblasti:

- Při potírání nelegálního a nežádoucího obsahu umístěného na serverech ve třetích zemích je nutné i důsledně využívat stávajících právních norem, respektive **institutu právní pomoci**.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2010.

- Je nutné implementovat do praxe policejní hotline pro oznamování nelegálního a nežádoucího obsahu na Internetu podle projektu zpracovaného Policejním prezídiem ve spolupráci s Ministerstvem vnitra.

Gesce: Ministerstvo vnitra

Termín: 30. červen 2010

Do boje s nenávislnou propagandou se musí zapojit i poskytovatelé internetových služeb.

- Je nezbytné, aby Ministerstvo vnitra a Policie ČR jednaly s poskytovateli Internetu o možné blokaci extremistických webů, jejichž obsah je v rozporu se zákonem. Ministerstvo vnitra a Policie ČR musí být poskytovatelům Internetu nápomocno při dohledávání těchto webů a prokazování jejich protiprávnosti.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 31. prosinec 2010

2.2 Vědomostí proti totalitářům

Konkrétní úkoly:

2.2.1 Vzdělávání učitelů

- Je nutné realizovat prostřednictvím přímo řízených organizací MŠMT další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti boje proti extremismu, rasismu. Národní institut dalšího vzdělávání bude realizovat semináře, u kterých bude požadováno splnění těchto bodů: 1) Odborný vhled do tématu – informace vycházející z rámcových vzdělávacích programů (dále jen RVP), 2) Vytváření kompetencí pedagogických pracovníků, které povedou k pozitivnímu formování postojů žáků a studentů, např. rozvoj kritického myšlení, mediální výchova a další průřezová témata RVP, odbourávání negativních stereotypů, řešení konkrétních modelových situací ve výuce, schopnosti práce se skupinou a skupinovou dynamikou, sebepoznání a sebeakceptace směřující rovněž k akceptaci odlišnosti, schopnost odolávat extremistickým a násilným postojům, 3) Využití výstupů Analýzy vzdělávání a podpory učitelů ZŠ a SŠ v tématech extremismu, rasismu, xenofobie, tolerance a lidských práv, realizátor: Centrum aplikované antropologie a terénního výzkumu (CAAT) při Filosofické fakultě Západočeské univerzity v Plzni, 4) Využití příkladů dobré praxe.

- Je nutné podpořit odbornou diskusi i další vzdělávání pedagogických pracovníků organizováním seminářů a konferencí. Výstupy budou veřejnosti i laikům prezentovány minimálně na Internetu.
- MŠMT zajistí dopracování novelizace metodického pokynu proti násilí, xenofobii a rasismu.

V součinnosti s připravovanou aktualizací metodického pokynu proti násilí, xenofobii a rasismu je třeba, aby ředitel školy určil jednoho pedagoga, který se této oblasti bude systematicky věnovat tak, aby byl schopen poradit ostatním kolegům, erudovaně řešit případné kázeňské přestupky týkající se fenoménů jako je extremismus, rasismus, antisemitismus, atp. Tento pedagog by měl mít zvýšenou možnost dalšího vzdělávání i možnost získání dostupné literatury k této problematice, DVD, dokumentární filmy apod. Rovněž je vhodné o této problematice pořádat besedy se zástupci nevládních organizací, které se tématu dlouhodobě a kvalifikovaně věnují.

- Úkolem MŠMT je doporučit ředitelům škol, aby umožnili získávat odborné publikace a přístup k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v této problematice. MŠMT ve spolupráci s Národní pedagogickou knihovnou Komenského (Ústav pro informace ve vzdělávání) zajistí zveřejnění seznamu odborných publikací a článků k tomuto tématu.
- K využití pro školy i školská zařízení a volnočasové aktivity budou zveřejňovány příklady dobré praxe (jsou k dispozici na ww.rvp.cz, dále na webu MŠMT budou průběžně zveřejňovány tiskové zprávy a anotace projektů podpořených v některých dotačních programech.
- Bude zpracována srovnávací studie inkluzivních přístupů ve vybraných zemích. Hlavním cílem této studie bude porovnat inkluzivní mechanismy v jednotlivých zemích a jejich zavádění v praxi. Získané informace se stanou východiskem pro prioritní témata metodické podpory a dalšího rozvíjení otázek multikulturní výchovy.

Gesce: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Termín: průběžně

2.2.2 Vzdělávání dětí

- Budou podporovány projekty základních, středních i vysokých škol, nestátních neziskových a dalších organizací zaměřených na multikulturní výchovu, které jsou zaměřeny na interkulturní vzdělávání a na prevenci proti rasismu, xenofobii a extremistickým postojům. Na tyto projekty je možné čerpat v rámci dotačních programů MŠMT, např. dotační program Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy, podpory integrace cizinců či podpora sociálně znevýhodněných.
- Do rámcových vzdělávacích programů budou v rozšířenější podobě zařazeny dějiny a kultura menšin na území ČR.
- Pro školy budou připraveny návrhy školy (nikoli doporučení) hodnot a postojů, ke kterým by měli být žáci dovedeni, například do konce základního vzdělávání.

Výstupem úkolu bude systematická metodická podpora pro výuku a hodnocení postojů, které jsou u žáků rozvíjeny v rámci průřezových témat na základní škole a gymnáziích. Bude rozpracována systematická koncepce multikulturní výchovy pro základní a gymnaziální vzdělávání jako součást dlouhodobého systematického rezortního úkolu Modelové očekávané výstupy pro průřezová témata (mezi nimi Multikulturní výchova). Budou zpracovány příklady dobré praxe ze zahraničí.

- Je povinností ostatních resortů MŠMT při přípravě vzdělávacích a osvětových aktivit asistovat, např. formou zajištění relevantních podkladů, lektorů pro kurzy a semináře, či konzultací.
- Policie ČR zajistí proškolení pracovníků preventivně informačních skupin (provedou pracovníci Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia), aby se preventisté mohli věnovat vlastní lektorské či přednáškové činnosti. Preventivně informační odbor připraví manuál, který bude obsahovat informace, které má policista sdělovat dětem a mládeži, bude popisovat způsoby, jak je předávat a jak vést diskusi. Tento manuál bude umístěn na policejním Intranetu a bude k dispozici všem policistům, kteří dostanou za úkol přednášet na školách.

Gesce: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvo vnitra.

Termín: průběžně

2.3 Jednotná protiextremistická platforma

Konkrétní úkoly:

2.3.1 Koordinační dohody

- Je povinností Policie ČR nadále uzavírat koordinační dohody podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Policejní prezidium bude pravidelně jednou za čtvrtletí posílat Ministerstvu vnitra materiál obsahující informace o nově uzavřených koordinačních dohodách, o komplikacích při jejich uzavírání a příklady dobré praxe.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 30. června 2010.

2.3.2 Města, obce

- Ministerstvo vnitra bude nadále pořádat **konzultační dny pro zpracovatele shromažďovací agendy na krajské úrovni.**
- Na Institutu pro místní správu budou nadále probíhat kurzy k extremismu ve vztahu ke shromažďovacímu právu.
- Průběžně budou nadále na webových stránkách Ministerstva vnitra doplňovány informace ke shromažďovací agendě a koordinačním dohodám.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 30. června 2010.

2.3.3 Deradikalizace

- Ministerstvo vnitra zpracuje materiál analyzující některé zahraniční deradikalizační programy. Tento materiál bude distribuován dalším resortům, nevládním organizacím, akademikům, případně dalším zájemcům.

Gesce: Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Úřadem vlády.

Termín: 30. června 2010.

2.4 Odbornost a imunita

Konkrétní úkoly:

2.4.1 Vzdělávání policistů

- Je nutné, aby proběhly do konce vzdělávací programy pro velitele opatření, pro policejní specialisty, které byly zahájeny, nebo připraveny v roce 2009.
- Je nutné, aby nadále probíhala Instruktažně metodická zaměstnání k problematice extremismu.
- Je nutné, aby nadále probíhaly vzdělávací aktivity pro členy antikonfliktních týmů a to včetně celostátního instruktažně metodického zaměstnání.

Pro všechny výše zmíněné kurzy zajistí Policejní prezidium potřebné podmínky, jak z hlediska organizace, tak z hlediska relevantních lektorů.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 30. 6. 2010

Vzhledem ke stupňujícímu se výskytu extremistických tendencí v nejrůznějších formách je zřejmé, že v systému policejního školství v rámci stanovené časové dotace není možné pokrýt spektrum zjevných a skrytých projevů tohoto fenoménu.

- Relevantní subjekty v rámci Ministerstva vnitra, Policie ČR a Policejní akademie vypracují materiál obsahující: 1) seznam základních vědomostí k extremismu, které by si měl osvojit absolvent Základní odborné přípravy policistů, 2) analýzu konkretizující způsob předání těchto vědomostí.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 30. června 2010.

- Policejní akademie podá Ministerstvu vnitra zprávu, jakým způsobem bude koncipována výuka extremismu na této instituci.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 30. června 2010.

2.4.2 Vzdělávání justičních pracovníků

- Justiční akademie uskuteční kurzy pro justiční pracovníky připravené ve spolupráci s Ministerstvem vnitra.

Gesce: Ministerstvo spravedlnosti ve spolupráci s Ministerstvem vnitra

Kontrolní termín: 30. června 2010

2.4.3 Naplňování Koncepce Policie v boji proti extremismu

- V oblasti institucionálního zabezpečení bude po celý rok plněno mimořádné opatření ředitele úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR „Extremismus“. Dojde-li k situaci, že některý z úkolů mimořádného opatření nebude moci být naplněn, bude o tom Ministerstvo vnitra neprodleně Policejním prezidiem informováno.
- Databáze znaleckých posudků, odborných vyjádření, rozsudků a rozhodnutí na policejním Intranetu bude pravidelně aktualizována.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: Průběžně.

- Bude dokončena metodika pro vyšetřování extremistické trestné činnosti.
- Policejní prezidium (Centrála informačních a analytických procesů ve spolupráci s Úřadem služby kriminální policie a vyšetřování) zajistí, aby v rámci problematiky extremistické kriminality byl funkční informační systém (poznatkově-analytický) s absolutním vzájemným sdílením dat mezi všemi specialisty Služby kriminální policie a vyšetřování a zároveň umožní systémové lustrace uchazečů o službu v bezpečnostních sborech.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 30. května 2010.

2.4.4 Systémové a paušální zamezení infiltrace extremistů

- Policie bude pokračovat v systému lustrací nových uchazečů nastaveném v roce 2009.

Gesce: Ministerstvo vnitra

Termín: Průběžně.

- Ministerstvo obrany bude pokračovat v nastaveném systému lustrací nových uchazečů v policejních databázích. Dále bude pokračovat v opatřeních v oblasti personální a preventivní.

Gesce: Ministerstvo obrany ve spolupráci s Ministerstvem vnitra.

Termín: Průběžně.

- Začne fungovat systém lustrací nových uchazečů o práci u Celní správy ČR v policejních databázích, předjednaný v roce 2009 v rámci jednání Task Force. Dále bude pokračováno v opatřeních v oblasti personální a preventivní.

Gesce: Ministerstvo financí ve spolupráci s Ministerstvem vnitra.

Termín: 30.května 2010.

- Začne fungovat systém lustrací nových uchazečů o práci u Vězeňské služby ČR v policejních databázích, předjednaný v roce 2009 v rámci jednání Task Force.

Gesce: Ministerstvo spravedlnosti ve spolupráci s Ministerstvem vnitra.

Termín: 30.května 2010.

- Začne fungovat systém lustrací u Hasičského záchranného sboru ČR před výběrem nových řídicích pracovníků a před přijetím nových uchazečů, kteří by měli vykonávat činnost v oblasti nakládání s nebezpečnými látkami v policejních databázích, předjednaný v roce 2009 v rámci jednání Task Force.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 30.května 2010.

- Ministerstvo vnitra osloví vybrané obce prostřednictvím Kolegia ředitelů městských policií statutárních měst a hlavního města Prahy s nabídkou lustrací nových uchazečů o práci strážníka v policejních databázích.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 30. května 2010.

2.5 Efektivně a korektně proti násilí

2.5.1 Pořádková policie

Policejní experti doporučují pro zvládnutí extremistických akcí využívání nových trendů policejní práce. Jde o tzv. „Low profile policing“, neboli vystupování policie na veřejnosti v takovém počtu a takové výstroji, aby její přítomnost nevzbuzovala negativní emoce a nedeklarovala připravenost očekávání střetu (zákroku). Strategie 3 D je odvozena ze tří slov: „Discussion“ – diskuze nebo komunikace, „De-escalation“ – uklidňování a „Determination“ – rozhodný zákrok.

- Policie ČR se zasadí, aby byly v rámci zvládnutí extremistických akcí využívány metody policejní práce „Low profile policing“ a strategie „3 D“. V praxi se jedná zejména o efektivní a bezpečné využívání Antikonfliktních týmů. Budou zajištěny relevantní vzdělávací aktivity pro členy Antikonfliktních týmů, bude uspořádáno celoevropské setkání k využívání nových trendů policejní práce.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: Průběžně.

- Policie ČR zajistí, aby došlo k úspěšnému etablování nově vzniklých Speciálních pořádkových jednotek.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 30. června 2010.

2.5.2 Komunikace se znalci

- Policie ČR zajistí, aby ve spolupráci se znalci na problematiku extremismu vznikl manuál, který bude popisovat, jak má vypadat správné zadání pro znalce. Tento manuál bude distribuován na školení specialistů na extremismus a bude umístěn na policejním Intranetu.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 30. května 2010.

- Policie bude ve většině případů při konání shromáždění využívat služeb svých specialistů pro posouzení situace. Znalci a konzultanti budou přibíráni jen ve složitějších případech.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: Průběžně.

**Nejvýznamnější aktivity vlády ČR, resortů
vnitřní, obrany, školství, mládeže a tělovýchovy,
kultury, práce a sociálních věcí, zahraničních
věcí a ministra vlády pro lidská práva**

Nejvýznamnější aktivity vlády ČR, resortů vnitra, obrany, školství, mládeže a tělovýchovy, kultury, práce a sociálních věcí, zahraničních věcí a ministra vlády pro lidská práva

1. Vláda ČR

1.1 Aktivity vlády ČR

1.1.1 Programové prohlášení vlády

Vláda ve svém programovém prohlášení v kapitole „Obrana, vnitřní bezpečnost, veřejná správa a justice“ zařadila mezi své priority extremismus. Konstatovala, že „za zvlášť aktuální vláda považuje nekompromisní postup proti všem formám extremismu a důsledné postihování snah o porušování zákona ze strany stoupců protidemokratických ideologií a vláda proto opětovně posoudí možnost podat návrh na zákaz některých extremistických politických subjektů“.¹

1.1.2 Zákon o Generální inspekci bezpečnostních sborů

Vláda ČR schválila dne 23. března 2009 usnesením č. 325 návrh zákona o Generální inspekci bezpečnostních sborů, jenž konstruuje Generální inspekci jako samostatný bezpečnostní sbor, jehož příslušníci jsou ve služebním poměru podle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, a jehož cílem je vytvořit systém na bezpečnostních sborech personálně i institucionálně nezávislého a účinného stíhání trestných činů příslušníků a zaměstnanců Policie České republiky, Celní správy České republiky, Vězeňské služby České republiky a rovněž i samotné generální inspekce.

1.1.3 Návrh vlády ČR na rozpuštění Dělnické strany

Dne 16. září 2009 bylo přijato usnesení vlády České republiky č. 1211 o návrhu vlády Nejvyššímu správnímu soudu na rozpuštění Dělnické strany. Dne 23. září 2009 byl tento návrh vlády České republiky doručen Nejvyššímu správnímu soudu. Jednalo se o druhý návrh na rozpuštění tohoto subjektu – první návrh podaný předchozí vládou byl Nejvyšším správním soudem zamítnut.

1.2 Oblast lidských práv

1.2.1 Odborné zázemí

1.2.1.1 Deklarace ústavních činitelů

Jako významnou aktivitu v oblasti boje proti rasismu ministr vlády pro lidská práva inicioval dohodu ústavních činitelů ohledně společného postoje proti pravicovému extremismu, v níž se politici zavázali nezneužívat populistických témat k předvolebnímu boji a podporovat aktivity směřující

¹ Viz <http://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/programove-prohlaseni/programove-prohlaseni-vlady-cr-58369>
Programové prohlášení vlády ČR (1.6.2009).

k potlačení rasistických a extremistických postojů. Dohodu podepsali všichni předsedové stran zastoupených ve Sněmovně, předsedové obou komor Parlamentu, všichni členové a členky vlády, bývalý prezident V. Havel, ombudsman O. Motejl a většina poslanců, poslankyň, senátorů a senátorek.

1.2.1.2 SOPPRAN

Pod vedením ministra vlády pro lidská práva se scházel „Stálý odborný panel proti rasismu a násilí“, mezi jehož členy patří vedle Václava Havla také ombudsman Otakar Motejl a dále odborníci na lidská práva, kteří působí jak nezávisle, tak například jako ústavní soudci (Eliška Wagnerová), politologové (Jacques Rupnik), intelektuálové z řad církví (Jakub Trojan) nebo členové mezinárodních kontrolních orgánů v oblasti lidských práv (Anna Šabatová, členka Výboru proti mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení a trestání Rady Evropy). Panel fungoval jako poradní orgán ministra pro lidská práva a jeho cílem je diskutovat aktuální témata z oblasti ochrany lidských práv a tolerance a hledat srozumitelné a širokou veřejností respektované formulace při jejich prosazování.

1.2.1.3 AD HOC skupina

Ministr vlády pro lidská práva Michael Kocáb zřídil pracovní skupinu pro řešení krizových situací, jejímž cílem je adekvátně reagovat a operativně a flexibilně řešit krizové situace týkající se soužití menšin, zejména soužití Romů, a majoritní společnosti.

AD HOC skupina je tvořena odborníky na extremismus v ČR a zahraničí, právníky, novináři zabývajícími se společenskými problémy, sociálními pracovníky, pracovníky Ministerstva vnitra a dalšími. Ministr ji svolával podle potřeby reagovat na aktuální události, jednotliví členové skupiny jsou připraveni aktivně jednat (např. se samosprávami), mj. o opatřeních proti extremistickým akcím, důsledkům vyplývajícím z jednání extremistů jako byly např. žhářské útoky apod.

Ad hoc skupina zasedala nejčastěji v době silné aktivity Dělnické strany a neonacistických uskupení.

1.2.2 Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách

Proti vlivu extremismu na procesy sociálního začleňování v České republice vystupuje také Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách. Ve městech, kde působí, nabízí poradenství vedení obcí, které se nejčastěji týká zákona o právu shromažďovacím, podpory organizace opatření na zmírnění dopadů aktivit extremistů na obyvatele vyloučených lokalit, expertního posouzení průběhu akcí extremistů, atd.

1.2.2.1 Spolupráce obcí s Agenturou pro sociální začleňování v romských lokalitách

Extremistické akce konané v průběhu celého roku 2009 měly zásadní vliv na situaci v sociálně vyloučených lokalitách ve městech, kde působí Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách. Zvyšoval se zejména pocit ohrožení obyvatel vyloučených lokalit, na které extremisté zaměřili své nenávistné jednání. Výrazně se zhoršovala společenská atmosféra ve městě, někteří obyvatelé majoritní populace se ztotožňovali s projevy anticiganismu. Důsledkem byly také negativní dopady na prointegrační opatření, snižovala se jejich společenská i politická podpora.

Agentura proto vždy před každou hlášenou extremistickou akcí ve městě, kde Agentura působí, kontaktovala vedení radnice se strukturovanou nabídkou asistence před, v průběhu a po skončení jejího konání.

Nabídka je standardizována s následující strukturou:

1. proškolení úředníků magistrátu pověřených přijímáním ohlášky demonstrací, rozhodováním o jejich zákazu a sledováním jejich zákonného průběhu,
2. právní poradenství před, při a po sledované akci a podporu pro zajištění adekvátního právního zastupování magistrátu či jeho představitelů v případě soudního sporu,
3. koordinace či podpora koordinace antikonfliktního týmu působícího před, při a po akci nikoli v místě dění sledované akce, ale v sociálně vyloučené romské lokalitě (týmu složeného

z terénních sociálních pracovníků, případně místních autorit, s důkladnou znalostí lokalit a dobrými kontakty na jejich obyvatelstvo, s antikonfliktním týmem PČR, s městskou policií a magistrátem).

Uvedenou nabídku přijala města Přerov (duben 2009) a Jihlava (červen 2009).

1.2.2.2 Příručka pro města

Ministr pro lidská práva koordinoval přípravy „**Příručky pro sociální integraci**“, kterou zpracovala Agentura pro sociální začleňování ve spolupráci s Ministerstvem vnitra a organizací Člověk v tísni, o.p.s. Má sloužit jako průvodce představitelům obecních a městských samospráv při prevenci a eliminaci sociálního vyloučení, a popisuje principy a důležité komponenty takovéto politiky. Manuál je stručný a přehledný, a je provázán s internetovými stránkami Agentury, které k jednotlivým tématům (např. bydlení, zaměstnanost, sociální služby, vzdělávání, bezpečnost atd.) obsahují podrobnější informace, případně odkazy na další zdroje.

1.2.3 Rada vlády pro lidská práva

Sleduje dodržování a naplňování Ústavy České republiky, Listiny základních práv a svobod a dalších právních norem upravujících ochranu a dodržování lidských práv a základních svobod. Rada dále sleduje vnitrostátní plnění mezinárodních závazků České republiky v oblasti ochrany lidských práv a základních svobod. Každoročně zpracovává Zprávu o stavu lidských práv na území České republiky, v níž si všímá rovněž problematiky extremismu.

Dále udržuje kontakt s Agenturou EU pro základní práva (FRA) prostřednictvím styčného úředníka pro FRA. FRA každoročně vydává zprávu o činnosti a o situaci v unijních státech. Návrh zprávy, týkající se rasismu a xenofobie, je pravidelně zasílán styčným úředníkům ke komentářům z pohledu „faktických chyb“. Připomínky k návrhu zprávy za rok 2009 byly FRA za Českou republiku zaslány v prosinci 2009. Styční úředníci mají možnost se na pravidelných setkáních dvakrát ročně vyjadřovat ke zprávám vydávaným FRA a jsou informováni o plánech činnosti FRA.

1.2.4 Další významné aktivity ministra vlády pro lidská práva

1.2.4.1 Účast ministra vlády pro lidská práva Michaela Kocába na akcích extremistů v roce 2009

Ministr pro lidská práva Michael Kocáb nemalou měrou přispíval ke zklidnění průběhu řady akcí extremistů, zaměřených proti příslušníkům etnických menšin. Osobně se zapojoval do organizace protixtremistických aktivit, ať již před konáním akce, v jejím průběhu, či po skončení. Spolupracoval s vedením měst, ve kterých extremistické akce probíhaly, a pravidelně informoval veřejnost.

K zajištění koordinovaného a účinného postupu zřídil ministr pro lidská práva Michael Kocáb pracovní skupinu pro řešení krizových situací, jejímž cílem je adekvátně reagovat a operativně a flexibilně řešit krizové situace týkající se soužití menšin, zejména soužití Romů a majoritní společnosti. Ad hoc skupina, v čele s ministrem Kocábem, se zabývala otázkami koordinovaného postupu expertů zejména proti těmto akcím:

Ministr Kocáb se osobně zúčastnil různých akcí extremistů. Zmínit lze např. pochod Dělnické strany a Autonomních nacionalistů v Přerově (4. dubna 2009); mítink Dělnické strany v Přerově (16. května 2009); pochod organizovaný místní buňkou Autonomních nacionalistů v Ústí nad Labem (18. dubna 2009); mítink k založení místní organizace Dělnické strany v Krupce na Teplicku (24. dubna 2009) či shromáždění oficiálně nazvané jako „Uctění památky obětí II. světové války“ v Jihlavě (6. června 2009).

1.2.4.2 Aktivity ministra vlády pro lidská práva směřující k úpravě pietních míst v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu

Dne 4. května 2009 přijala vláda usnesení č. 589, jehož cílem bylo vytvořit důstojné podmínky k zajištění památky obětem holocaustu na místech bývalých koncentračních táborů v Letech u Písku a Hodonínu u Kunštátu, včetně úpravy pietních míst a stanovení správce, který bude o místa trvale pečovat. Materiál byl spolupředkládán ministrem pro lidská práva a ministrem školství, mládeže a tělovýchovy. Pro efektivní naplnění cíle usnesení byla zvolena cesta rozdělení gescí.

Úpravou pietního místa v Letech u Písku bylo pověřeno ministerstvo kultury prostřednictvím své příspěvkové organizace Památník Lidice. Úpravou pietního místa v Hodoníně u Kunštátu bylo pověřeno ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, přičemž organizační a právní zaštitění bylo ponecháno na gestorovi, tak aby co nejlépe odpovídalo kompetencím a činnosti ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Vláda souhlasila s uvolněním finančních prostředků na úpravu pietního místa v Letech u Písku, na odkup rekreačního střediska Žalov v Hodoníně u Kunštátu a na přestavbu rekreačního střediska na mezinárodní vzdělávací a konferenční centrum k romskému holocaustu. Ministr pro lidská práva vzal na sebe úlohu koordinátora plnění usnesení.

Od června 2009 byly pod záštitou ministra pro lidská práva svolávány jednou měsíčně schůzky ve složení náměstků ministerstev financí, školství, mládeže a tělovýchovy, kultury a pro lidská práva, hejtmanů krajů Jihočeského a Jihomoravského, ředitele Památníku Lidice, ředitelky Muzea romské kultury. Tyto schůzky byly pořádány za účelem koordinace naplňování zmíněného usnesení. Mimo to ministr pro lidská práva absolvoval mnoho schůzek se svými protějšky ministryni školství, mládeže a tělovýchovy a ministrem kultury, na kterých se případné problémy s naplňováním tohoto usnesení řešily. Díky takto zvolenému přístupu koordinace a meziposortní komunikace se podařilo vyřešit řadu detailů, které usnesení vlády neřešilo.

1.2.4.3 Trestní oznámení na zadavatele rasistického volebního klipu

Dne 28. května 2009 Kocáb společně se svým náměstkem Czeslawem Walkem podali trestní oznámení na Mgr. Petru Edelmannovou, Ph.D a na další neznámé pachatele z důvodu zadání vytvoření volebního spotu Národní strany pro volby do Evropského parlamentu a jeho následného šíření, který mimo jiné vyzýval „ke konečnému řešení otázky cikánské...“.

Dle navrhovatelů došlo k spáchání několika trestních činů a to: násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci podle § 196 odst. 1 a 2 trestního zákona, hanobení národa rasy a přesvědčení podle ust. § 198 odst. 1 písm. b) a odst. 2, podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle ust. § 198a odst. 1 a 3 písm. a) a podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle ust. § 260 odst. 1 a 2 písm. a) a b). Dle informací získaných z obvodního státního zastupitelství pro Prahu 4 byla na základě tohoto trestního oznámení obvinění osoba, která spot vytvořila.

1.2.4.4 Intervence Michaela Kocába v případě žhářského útoku na rodinu v severomoravském Vítkově

Ministr Michael Kocáb se osobně angažoval při rehabilitaci obětí žhářského útoku, ke kterému došlo 18. dubna 2009 v malém městě Vítkov nedaleko Opavy. Opakovaně oběti, včetně těžce popálené Natálky, kontaktoval a osobně navštívil. Svoji autoritou pomohl při veřejné prezentaci případu, vyjednával s vedením obce, včetně starosty, a zasadil se o podporu veřejné sbírky pro postižené.

Dne 22. dubna 2009 požádal ministr Kocáb veřejně prezidenta Václava Klause o milost pro pana Pavla Kudrika, otce popálené Natálky. Dne 23. dubna 2009 přerušil prezident Klaus Kudrikovi výkon trestu. Poté ministr Kocáb aktivně přispíval k vyřešení otázky bydlení rodiny Sivákových a Kudrikových, také dvěma návštěvami přímo v místě tragédie. Pan Kudrik nakonec dostal prezidentskou milost při příležitosti Dne boje za svobodu a demokracii dne 16. 11. 2009.

1.2.4.5 Brožura „Nezvaní hosté“

V roce 2009 byla v rámci Kampaně proti rasismu, která je realizována úřadem ministra vlády pro lidská práva, podpořena, mimo jiné, brožura Nezvaní hosté, která vznikla ve spolupráci neziskových organizací Člověk v tísni o. p. s., Tolerance a občanská společnost, o. s., In IUSTITIA, o. s., Romea, o. s. a Česko-německý fond budoucnosti. Brožura se věnuje popisu extremistické a neonacistické scény, zkušenostem s jejími shromážděními a jinými akcemi a možností, jak čelit aktivitám extremistických hnutí. Cílem je skrze osvětu upozornit na rizika spojená s rasismem, extremismem a obecně propagací nenávisti k určitým skupinám a na to, že nejlepším prostředkem obrany proti extremismu je síla a jednota občanské společnosti. Brožura byla distribuována na krajské a obecní úřady a je rovněž k dispozici na internetu.

2. Ministerstvo vnitra

Boj s extremismem je prioritou vlády České republiky a všech bezpečnostních složek státu. Ministerstvo vnitra ČR v rámci své působnosti tuto problematiku zaštiťuje a spolupracuje nejen s bezpečnostními složkami, ale rovněž s resorty a státními orgány, jichž se dotýkají jednotlivé aspekty boje s extremismem. Za přínosnou považuje i spolupráci s nevládním sektorem.

Věcnou gesci za problematiku extremismu má v rámci MV ČR odbor bezpečnostní politiky, oddělení bezpečnostních hrozeb a krizového řízení. V roce 2008 počal odbor bezpečnostní politiky formulovat Strategii boje proti extremismu, materiál, který v roce 2009 předložil ministr vnitra k projednání vládě ČR. K tomuto klíčovému materiálu přijala vláda usnesení č. 579 ze dne 4. května 2009. Ke dni 1. června 2009 byl zřízen Task Force ministra vnitra pro boj s extremismem, který má zastřešení na úrovni vrcholného managementu. V návaznosti na to byly zřízeny pracovní skupiny Task Force A (policejně zpravodajská), B (právní) a C (pro spolupráci s partnerskými resorty a nevládními organizacemi). Tyto pracovní skupiny, jejichž činnost spadá do gescie odboru bezpečnostní politiky, jsou platformou pro zabezpečení provázanosti aktivit v boji s extremismem a realizaci Strategie.

2.1 Problém extremismu v systému prevence Ministerstva vnitra

2.1.1 Program prevence kriminality

Program prevence kriminality

Ministerstvo vnitra nese gesci za činnost meziresortního poradního orgánu - **Republikový výbor pro prevenci kriminality**, mezi jehož hlavní činnosti patří metodické usměrňování preventivní politiky na úrovni resortů, krajů a obcí. Zásadním koncepčním materiálem preventivní politiky státu na rok 2008 byla „**Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011**“ (dále jen Strategie), kterou vláda ČR schválila usnesením ze dne 15. října 2007 č. 1150.

Mezi priority Strategie patří:

- oběti rasově, národnostně nebo nábožensky motivovaných trestných činů,
- rizikovní jedinci v postavení potenciálních pachatelů nebo obětí (sociálně vyloučení jedinci a skupiny; cizinci; příslušníci národnostních a etnických menšin; obyvatelé prostorově vyloučených lokalit),
- trestné činy a delikventní jednání spojené s radikalizací diváckého násilí; rasově, národnostně či nábožensky motivovaná trestná činnost; protiprávní jednání v sociálně vyloučených lokalitách.

V rámci Strategie byl rozdělen systém prevence kriminality na tři úrovně: republikovou, krajskou a městskou. V rámci krajské a městské úrovně byly v roce 2008 zpracovány Koncepce prevence kriminality krajů² a Koncepce prevence kriminality měst³ na léta 2009 až 2011. Mezi prioritami krajských a městských koncepcí se objevuje prevence rasismu a xenofobie, začleňování osob prostorově i sociálně vyloučených i boj proti extremismu. Každoročním naplněním priorit Koncepcí je **Program prevence kriminality**

² Koncepci zpracovalo všech 13 krajů a hl.m. Praha.

³ Koncepci zpracovala a do městské úrovně prevence kriminality do roku 2011 jsou zařazena města s počtem obyvatel převyšujícím 25 tisíc. Jedná se o 45 měst.

tvořený dílčími, konkrétními projekty prevence kriminality. Cílem projektů je odstranit nebo zmírnit sociální vyloučení romských komunit, jehož následkem je i zvýšené nebezpečí rasových a extremistických nálad. **V roce 2009 bylo celkem podpořeno 22 preventivních projektů⁴, které byly dotovány částkou 3 398 000,- Kč.** Podmínkou podpoření projektu je finanční spoluúčast obce a aktivní participace cílové skupiny na realizaci projektů.

Projekt „Úsvit“

V rámci Programu prevence kriminality byl v roce 2009 realizován pilotní projekt prevence extremismu s názvem „Úsvit“. Projekt je zaměřen na zlepšení situace v rámci jedné sociálně vyloučené lokality. Tyto lokality, a zejména někteří jejich problematičtí obyvatelé, vzbuzují ve veřejnosti odmítavé postoje a pochybnosti o tom, že stát, samospráva, či policie jsou schopni „s tím něco udělat“. Této situace využívají extremistické strany a hnutí jako prostředku ke své medializaci. Předpokládají, že populistické sliby rychlého vyřešení situace v těchto lokalitách jim zajistí podporu veřejnosti a vstup na legitimní politickou scénu. Projekt Úsvit je realizován v Mostecké části Chanov a zatím lze hodnotit jako velmi úspěšný. Skládá se z několika dílčích projektů: Patří mezi ně: ochrana veřejného pořádku a bezpečnosti, úklid veřejných prostranství, motivační technické zabezpečení jednoho bytového bloku a zlepšení atmosféry v základní škole. Zaváděné vzdělávací metody, které lze přirovnat ke Komenského „Škole hrou“, směřují k žákům prvního stupně základní školy a dětem, které se připravují na školní docházku. Primárním cílem je, aby se děti do školy těšily, zažily pocity úspěšnosti a aby ty, které mají odpovídající schopnosti, uspěly i na středních školách. Další projekt, který je realizován pod názvem „Romský mentor“, je zaměřen na výkon alternativního trestu obecně prospěšných prací a sociálně podpůrnou práci s rodinami odsouzených. Tento projekt funguje pod vedením Probační a mediační služby a Sdružení pro probaci a mediaci v justici v jiných městech a je velmi úspěšný. V rámci „Úsvitu“ byly podpořeny dva vzdělávací kurzy. Jeden, určený pro policisty a strážníky, byl zaměřený na specifika policejní práce v rámci sociálně vyloučených lokalit. Druhý kurz se týkal zadlužování a finanční gramotnosti, jehož se zúčastnili společně sociální pracovníci, pracovníci nevládních neziskových organizací a strážníci. Projekt Úsvit se během minulých měsíců dotkl nejen téměř 100 lidí, z nichž většina jsou obyvatelé Chanova, ale i policistů, strážníků, sociálních pracovníků, pedagogů atp⁵.

V roce 2010 bude projekt „Úsvit“ pokračovat v Mostě a předpokládá se, že se rozšíří i do dalších měst České republiky. Zároveň bude zpracována metodika pro realizaci projektů spojujících prvky prevence kriminality, prevence extremismu a integrace sociálně vyloučených osob.

Spolupráce

Pokračovala spolupráce Ministerstva vnitra s koordinátory romských poradců krajských úřadů v rámci „**Pracovní skupiny Rady vlády ČR pro záležitosti romské komunity pro oblast vnitra a Policie ČR**“, která byla zaměřena na formulaci předpokladů pro tvorbu projektu prevence extremismu, sociálního vyloučení a sociální integrace vyloučených skupin obyvatel, včetně Romů. Výsledkem činnosti skupiny bylo vytypování několika lokalit pro realizaci pilotního projektu prevence extremismu, jehož realizátorem bylo primárně Ministerstvo vnitra, samospráva a místní neziskový sektor s aktivním zapojením občanů. Na základě toho byl v druhé polovině roku 2009 realizován výše zmíněný pilotní projekt „Úsvit“.

⁴ Projekty realizovala tato města: Brno, Česká Třebová, Kladno, Litoměřice, Litvínov, Most, Neratovice, Olomouc, Orlová, Plzeň, Trmice, Žatec.

⁵ Na této internetové adrese jsou podrobnosti k projektu „Úsvit“: www.mvcr.cz/clanek/programy/-prevence-kriminality-aspx

Vnitroresortní program prevence kriminality

Vnitroresortní program prevence kriminality je nástroj umožňující realizovat útvaram Ministerstva vnitra a Policie ČR preventivní aktivity ve formě rok trvajících projektů. Na tento program byla v roce 2009 vyčleněna částka 3 000 000,- Kč. Jednou z priorit programu byla „prevence kriminality s rasistickým a extremistickým podtextem a prevence xenofobie“. Bohužel se mezi 29 podpořenými projekty nevyskytl ani jeden z oblasti prevence extremismu. Na rok 2010 zůstává prioritou i výše dotace beze změny.

Mediální aktivity v oblasti prevence kriminality

Ministerstvo vnitra komunikuje s veřejností mj. prostřednictvím resortních časopisů **Policista** a **Kriminalistika**, periodikem odboru prevence kriminality - **Informační servis prevence kriminality**, prostřednictvím internetových stránek, výstupy v médiích a distribucí osvětových a informačních materiálů.

V roce 2009 se pokračovalo v informování o tématech extremismu, terorismu, rasismu, xenofobie nebo diváckého násilí. Bylo uveřejněno celkem 10 příspěvků.

V rámci podpory naplnění priorit vlády i Ministerstva vnitra v boji proti extremismu v oblasti zvýšení informovanosti veřejnosti a odbourávání předsudků vůči příslušníkům národnostních a etnických menšin, byl vydán na DVD v počtu 500 kusů filmový dokument „**Barevný úspěch**“, který vznikl jako doplňkový produkt výzkumu „Příčiny úspěchu Romů v české společnosti“ zadaného Ministerstvem vnitra se souhlasem Republikového výboru v roce 2007 občanskému sdružení Socioklub. Film⁶ zachycuje důležité životní momenty několika Romů, které pozitivně ovlivnily jejich profesní kariéru a integraci. DVD bylo prozatím distribuováno mezi členy Republikového výboru pro prevenci kriminality a Rady vlády pro záležitosti romské komunity. Další využití se předpokládá pro preventivní Policie ČR, krajských úřadů a obcí a pro Střední policejní školy MV ČR.

2.1.2 Oblast vzdělávání

Vyšší policejní školy MV a školské účelové zařízení MV jsou zaměřeny zejména na základní odbornou přípravu policistů (dále jen „ZOP“), dále na vzdělávání poskytující vyšší odborné vzdělání oboru „Bezpečnostně právní činnost“, realizaci specializačních programů a dalších programů celoživotního vzdělávání.

Problematika extremismu je i nadále součástí vzdělávacích programů, zajišťovaných policejními školami MV, školními policejními středisky správ krajů Policie ČR a je promítnuta i do dalších vzdělávacích kurzů. V jednotlivých učebních modulech je věnována pozornost otázce obsahu extremismu, jeho kategoriím, projevům a míře nebezpečnosti. Při výuce bývá rovněž používána forma besed, výstav a dalších prožitkových aktivit. Ve specializačních kurzech přednáší problematiku extremismu erudovaní odborníci z praxe, čímž je ve výuce zajištěna stálá aktualizace nejnovějších poznatků z oblasti extremismu jak na území ČR tak v zahraničí.

Patříčnou pozornost věnuje extremismu rovněž Středisko pro výchovu k lidským právům a přirozeně i Policejní akademie ČR, která pořádá každoroční tematické vzdělávací kurzy.

⁶ Film je možné shlédnout také na internetu MVČR: www.mvcr.cz/clanek/programy/-prevence-kriminality.aspx

2.1.3 Integrace cizinců

2.1.3.1 Koordinace integrace

Realizace politiky integrace cizinců v ČR probíhá na základě každoročně schvalovaného usnesení vlády – v roce 2009 se jedná o usnesení vlády ČR ze dne 16. února 2009 č. 183 ke Zprávě o realizaci KIC v roce 2008, která uvádí m.j. také postup pro rok 2009. Cílovou skupinou integrace jsou občané třetích zemí, pobývající legálně na území ČR. Hlavními prioritami integrace cizinců jsou znalost českého jazyka cizinci, ekonomická soběstačnost cizinců, orientace cizinců ve společnosti a vzájemné vztahy cizinců a majoritní společnosti.

Integrační politika v roce 2009 reagovala na změny v cizinecké problematice. Hospodářská krize způsobila, že se ve větší míře nově objevují problémy integračně-sociální spojené s rizikem sociálního vyloučení některých skupin cizinců, a to zejména v oblastech s vyšším podílem cizinců nebo v oblastech, kde žijí kulturně významně odlišné skupiny cizinců. Na **změny v migrační situaci** reagovala politika integrace systematickým monitorováním a vyhodnocováním situace a postavení cizinců v ČR, intenzivními integračními opatřeními v místech významného soustředění cizinců, spoluprací s regionální a lokální veřejnou správou, rozšířením spektra subjektů podporujících integraci, jejich vzájemnou spoluprací a sdílení zkušeností. Významně byla posílena opatření ke zvýšení efektivnosti integračních opatření stejně jako rozsah informací ve vztahu k cizincům a pro cizince. Zároveň byla rozšířena cílová skupina integračních opatření, která byla nadále adresována nejen cizincům legálně žijícím na území ČR déle než 1 rok, ale i nově příchozím cizincům z třetích zemí. Integrační politika se výrazně zaměřila na integraci dětí a mládeže z řad imigrantů.

2.1.3.2 Centra na podporu integrace cizinců

MV jako odpovědný orgán Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí. Momentálně je implementován víceletý program na období 2007 – 2013 v podobě jednotlivých ročních programů, které podléhají schválení Evropskou komisí. Klíčový význam v roce 2009 mělo opatření Zřízení a provoz center na podporu integrace cizinců (**Integrační centra**). Od září 2009 zahájila činnost Centra v prvních šesti krajích (Plzeňském, Pardubickém, Jihomoravském, Ústeckém, Moravskoslezském a Zlínském), pro rok 2010 byly schváleny projekty na Centra v krajích Jihočeském, Libereckém, Karlovarském a Olomouckém, postupně budou Centra zřízena i ve zbývajících krajích ČR. Centra plní funkci informačního centra pro cizince a nástroje pro nastavení a realizaci integrační politiky v krajích. Cílem Center je zajistit v provázanosti s kraji poradenství pro cizince, kurzy a další preventivní činnost, permanentní monitoring situace a podporu rozvoje občanské společnosti; dále vybudovat regionální poradní platformu pro integraci. MV zpracovalo vzdělávací modul pro pracovníky těchto Center, zajistilo jejich vzdělávání, a pro tyto potřeby byl zpracováván také manuál.

2.1.3.3 Projekty

K řešení krizové situace ve vybraných městech s významným počtem cizinců, kde skokový nárůst počtu cizinců a posléze vzestup počtu cizinců bez zaměstnání, nedostačující kapacita infrastruktury a další průvodní jevy vedly k vzestupu napětí mezi cizinci a ostatními obyvateli měst byly uplatněny **tzv. emergentní projekty**. Projekty byly zaměřeny na integraci celých rodin, zejména žen, dětí a mládeže, s důrazem na prevenci vzniku uzavřených komunit a poskytovaly komplexní integrační opatření k řešení situace v daných městech.

Během roku 2009 proběhly emergentní projekty v Plzni, v Havlíčkově Brodě, v Pardubicích a v městských částech Praha 14, Praha 12 a Praha 4 - Libuš. Cílem projektů byla prevence xenofobie a zkvalitnění soužití mezi cizinci a většinovou společností. Pod patronátem MV se v září v Plzni uskutečnila první konference na území ČR k integraci na lokální úrovni – **Konference statutárních měst řešících integraci cizinců na úrovni samospráv.**

2.1.3.4 Zkoušky z češtiny

Novela zákona o pobytu cizinců č. 326/1999 m.j. stanoví prokázání znalosti češtiny jako jednu z podmínek pro udělení trvalého pobytu cizincům (nevztahuje se na občany EU, jejich rodinné příslušníky a některé další případy dle zákona), a to s účinností od 1.1.2009. Cizinci mohou zkoušku vykonat zkoušku na odpovídající úrovni (A 1 podle SERRJ) na více než 50-ti místech v ČR s tím, že náklady na zkoušku jsou za cizince hrazeny ze státního rozpočtu prostřednictvím poukazů vydávaných Ministerstvem vnitra. V roce 2009 vydalo MV cizincům celkem 4 673 poukazů na bezplatnou **zkoušku z českého jazyka pro potřeby žádosti o povolení trvalého pobytu** na území ČR. MŠMT zřídilo a provozuje k této zkoušce speciální webovou stránku na adrese www.cestina-pro-cizince.cz a informační bezplatnou telefonní linku.

2.1.3.5 Informovanost cizinců

Pro zvyšování informovanosti cizinců zajistilo MV aktualizaci a distribuci dvou informačních publikací, a to „Informační publikace pro cizince“ v šesti jazykových mutacích (čeština, angličtina, ruština, ukrajinština, vietnamština, mongolština) a „Informace pro cizince s trvalým pobytem v ČR“. Nově byla zpracována příručka „Informační materiál pro cizince k problematice dlouhodobých víz a dlouhodobých pobytů (se zvláštním zaměřením na pobytové oprávnění udělená za účelem zaměstnání)“ v pěti jazykových mutacích. Průběžně je aktualizována webová stránka www.cizinci.cz s informacemi k integraci cizinců určená pracovníkům státní správy a samosprávy, NNO i veřejnosti a české stránky na www.integration.eu.

2.1.3.6 Mezinárodní spolupráce

V roce 2009 pokračovala spolupráce v rámci Národních kontaktních míst pro integraci (National Contact Points on Integration), expertní pracovní skupiny při Evropské komisi ustavené v roce 2002 na základě rozhodnutí Rady. Mimo jiné došlo ke svolání mimořádného semináře ohledně nastavení indikátorů integrace na úrovni EU. Na závěr konference v Malmö 14.-16. prosince 2009 byl přijat základní dokument, v jehož rámci jsou navrženy první indikátory na úrovni EU. Diskuse o indikátorech integrace pokračuje i v roce 2010 a bude jedním z témat ministerské konference v Zaragoze v dubnu 2010.

2.1.3.7 Preventivní a osvětové akce

V roce 2009 věnovalo Ministerstvo vnitra/odbor azylové a migrační politiky zvláštní pozornost problematice komunit cizinců na území ČR jako potenciálnímu cíli extremistických aktivit.

Přestože ve sledovaném období nebyla naplněna premisa intenzivnější aktivity extremistů vůči komunitám cizinců žijících na území ČR, podložená předpokládaným zvyšováním sociálního napětí způsobeným utlumením hospodářského výkonu ČR a s ním související rostoucí nezaměstnaností, byly vynaloženy úsilí a prostředky zejména na

preventivní a osvětové akce. Jejich cílem bylo zahájit diskurs mezi zainteresovanými aktéry o související problematice, získat hodnotné analytické poznatky pro další postup a informovat veřejnost o pozitivních dopadech aktivního podílu cizinců na životě v ČR a o rizicích a možných negativních důsledcích působení extremistických skupin vůči komunitám cizinců v ČR. V souvislosti s tím bylo uspořádáno několik workshopů

Workshopy zaměřené na prevenci extremistických kampaní proti cizincům žijícím v ČR konané ve dnech 22. a 23. června 2009

Projekt byl realizován Gabal, Analysis & Consulting ve spolupráci s Odborem azylové a migrační politiky MV ČR s cílem formulovat zejména potřebné strategie integrace cizinců jak do české společnosti, tak především do obcí a měst, kde budou jako součást místních společenství méně izolovanou či dokonce vyloučenou součástí a česká veřejnost bude méně náchylná vnímat je jako cizorodou součást a tudíž více odolná vůči populistickým výzvám extremistů. Workshopy byly vedeny metodou uzavřené moderované debaty mezi experty nejrůznějšího zaměření a provenience, která měla povahu mapování východisek pro optimalizační návrhy postupu.

Na základě výstupů z workshopů byla zpracována závěrečná zpráva „Prevence rizik extremistických kampaní proti cizincům v ČR“, která zahrnuje konkrétní doporučení. Zpráva není určena k publikaci a slouží výlučně pro vnitřní potřebu Ministerstva vnitra.

Workshop „Cizinci v ČR, břemeno nebo přídavný motor našeho rozvoje?“ konaný dne 12. prosince 2009

Projekt spolupořádaný Gabal, Analysis & Consulting, Fakultou humanitních studií UK a Odborem azylové a migrační politiky MV ČR měl za cíl zapojit relevantní aktéry do diskuse o postavení a roli cizinců v České republice s partikulárním záměrem podnítit debatu o faktické situaci a zhodnotit pozitivní informace o podílu a roli cizinců ve vývoji České republiky (dynamika vývoje, hlavní oblasti zapojení cizinců do české ekonomiky a společnosti).

Projekt „Prevence extremismu na základních školách“ (září 2009 – prosinec 2009)

Tento projekt, realizovaný Organizací pro pomoc uprchlíkům, o.s., byl zaměřen na osvětovou činnost v základních školách s důrazem na prevenci extremismu. Do projektu se zapojilo 10 základních škol v Mostě, Litvínově a okolních obcích, ve kterých se uskutečnily besedy s žáky. Na těchto besedách byly vysvětlovány pojmy týkající se problematiky extremismu, žáci byli seznámeni s ideologiemi extremistických skupin, popisem extremistických skupin působících v ČR, s požadavky extremistů, či s projevy extremismu. Problematika extremismu byla zasazena do relevantních oblastí a zaměřena na cizince a na postoje extremistických skupin k jejich pobytu na území ČR. Lokalita byla vybrána na základě jejího značného zatížení jak sociálně patologickými jevy, tak i extremistickými aktivitami.

Projekt byl hodnocen úspěšný a odbor azylové a migrační politiky zvažuje jeho další realizaci v oblastech České republiky s početnějším zastoupením komunit cizinců.

2.1.4 Mediální aktivity

Na internetových stránkách Ministerstva vnitra, v rubrice „Bezpečnost a prevence“ byly pravidelně zveřejňovány dokumenty k dané problematice (<http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnost-a-prevence-bezpecnostni-hrozby.aspx?q-Y2hudW09NA%3d%3d>). Na úvodní stranu webu Ministerstva vnitra, do její pravé části, byl

nově umístěn banner „Boj proti extremismu“, jehož prostřednictvím může veřejnost i média rychle získávat požadované informace vztahující se k problematice extremismu.

V roce 2009 pracovníci public relations průběžně odpovídali na dotazy novinářů a občanů týkající se aktuálních událostí z oblasti extremismu, migrační a azylové problematiky a dalších aktivit souvisejících s bojem proti xenofobii, rasismu a antisemitismu. Konkrétní dotazy se týkaly především různých extremistických shromáždění, informací k zákonu o právu shromažďovacím, k zákonu o právu sdružovacím a s tím souvisejícími problémy registrací politických stran a hnutí či občanských sdružení. Mezi nejčastější otázky patřily informace dotýkající se problematiky diváckého násilí či návrhu vlády ČR na rozpuštění Dělnické strany.⁷

V únoru 2009 byla připravena informační kampaň vztahující se k novým pravidlům bezpečnosti na fotbalových stadionech. Tato kampaň probíhala v internetových denících iDNES.cz, Aktuálně.cz a Sport.cz.

V červnu 2009 byl vydán „Manuál pro obce k zákonu o právu shromažďovacím“, který byl zveřejněn na internetových stránkách Ministerstva vnitra a který je průběžně aktualizován.⁸ Smyslem tohoto informačního manuálu je poskytnout obcím základní orientaci v právní úpravě shromažďovacího práva v České republice a zajišťování veřejného pořádku v souvislosti s konáním různých, nejen extremistických, shromáždění na území České republiky.

Byl zajišťován průběžný monitoring médií, zaměřený na příspěvky ve vybraných předních českých tištěných a elektronických médiích týkající se Ministerstva vnitra a problematiky extremismu. Na aktuální události v oblasti extremismu dále reagovaly jak zveřejňované tiskové zprávy, tak tiskové konference resortu vnitra.

Dále Ministerstvo vnitra komunikovalo s veřejností rovněž prostřednictvím resortních časopisů **Policista** a **Kriminalistika**, periodikem odboru prevence kriminality - **Informační servis prevence kriminality** a distribucí osvětových a informačních materiálů.⁹

2.1.5 Problematika diváckého násilí

Ministerstvo vnitra se rozhodlo řešit problematiku diváckého násilí samostatně, neboť nespadá všemi svými markanty plně do problematiky extremismu, byť je v některých momentech s touto problematikou značně sepjatá.

Protože docházelo k postupnému nárůstu násilných projevů při sportovních utkáních a k výraznému narušování veřejného pořádku, bylo rozhodnuto o vypracování komplexní strategie boje s diváckým násilím. Tím pádem došlo i k osamostatnění této problematiky v rámci řešení problémů s extremismem. Vláda ČR přijala dne 23. července 2008 usnesení č. 912, kterým schválila koncepční materiál Ministerstva vnitra nazvaný „Návrhy opatření k řešení problematiky diváckého násilí“. Tento materiál vymezil základní problémy a návrhy řešení, které by měly efektivně pomoci v boji s tímto negativním fenoménem.

Zároveň byly položeny základy nového přístupu v otázce zodpovědnosti za bezpečnost a pořádek při pořádání sportovních akcí, aby se zkvalitnila spolupráce všech subjektů angažovaných v boji proti diváckému násilí. Hlavním účelem bylo, aby řešení těchto

⁷ Často kladenými dotazy médií byly např.: „Kdy bude podán návrh na rozpuštění Dělnické strany? Budou přizvány ke spolupráci organizace, které extremismus dlouhodobě monitorují? Připravuje ministerstvo návrh na zákaz Národní strany? Považuje ministerstvo vnitra Autonomní nacionalisty za neonacisty? Jaké má radnice možnosti při zákazu shromáždění a zda by se měl měnit zákon? Bylo by vhodné zřídit protixtremistický útvar s celostátní působností? Chce se ministerstvo zasadit o prohloubení vzdělávání policistů, kteří se touto problematikou zabývají? Připravuje ministerstvo nějaký edukační program pro tyto kriminalisty?“

⁸ Viz <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-manual-pro-obce-k-zakonu-o-pravu-shromazdovacim.aspx>

⁹ Viz podkapitola 1.1.1 Program prevence kriminality. Mediální aktivity v oblasti prevence kriminality.

problémů neleželo jen a pouze na policii, ale, aby si svůj díl odpovědnosti plně uvědomily i další subjekty, zejména sport. kluby a pořadatelé sportovních utkání.

Nová koncepce boje proti diváckému násilí tak stojí na rovném přístupu, kde jsou jasně definovaná pravidla, povinnosti a odpovědnost. Koncepce boje proti diváckému násilí staví na principu, že největší zájem a tím pádem i odpovědnost na řešení problému diváckého násilí mají mít kluby samotné. Právě tento přístup byl také legislativně promítnut do zákona o podpoře sportu (s účinností od 1.1.2009), který nově vymezil povinnosti, které je nutné dodržovat při pořádání sportovních utkání.

2.2 Pracovní skupiny

2.2.1 Task Force ministra vnitra

Dne 1. června 2009 byl vydán **Pokyn ministra vnitra č. 41 ze dne 1. června 2009**, kterým se zřizuje „**Task Force ministra vnitra pro boj s extremismem**“. Task Force má zastřešení na úrovni vrcholného managementu pod vedením I. náměstka ministra vnitra. Členy jsou dále náměstek ministra vnitra pro vnitřní bezpečnost, policejní prezident a jeho náměstci, ředitel Inspekce Policie ČR, ředitel odboru bezpečnostní politiky MV, přizváni mohou být ředitelé zpravodajských služeb. První jednání Task Force na nejvyšší úrovni se uskutečnilo 1. června 2009 a bylo na něm dohodnuto ustanovení tří tématicky zaměřených pracovních skupin, a to: Task Force A, B a C.

2.2.1.1 Task Force A, B a C¹⁰

V návaznosti na konstituování Task Force ministra vnitra pro boj s extremismem byly zřízeny tři pracovní skupiny, a to: Task Force A (policejně zpravodajská), B (právní) a C (pro spolupráci s partnerskými resorty a nevládními organizacemi). Tyto pracovní skupiny jsou platformou pro provázanost aktivit v boji s extremismem a pro realizaci a naplňování úkolů vytyčených v Koncepci boje proti extremismu.

První jednání Pracovní skupiny Task Force A k bezpečnostním tématům spjatým s prací MV ČR, PČR a spoluprací PČR a zpravodajských služeb se uskutečnilo 5. června 2009. Další jednání proběhlo 17. července 2009. První jednání Pracovní skupiny Task Force B k právním aspektům boje s extremismem proběhlo 10. července 2009 a dne 12. července následovalo první jednání Pracovní skupiny Task Force C, která se opětovně sešla 5. srpna 2009. Na uvedená jednání navazovala jednání další, provázená celou řadou dílčích jednání k jednotlivým problémům, které si vyžadovaly hledání řešení. V těsné spolupráci s policejními složkami byl připravován např. koncept opatření k detekování extremistů, kteří by se pokoušeli o infiltraci do bezpečnostních složek. Průběžně probíhala školení policejního managementu a specialistů na problematiku extremismu, byl udržován kontakt s krajskými úřady v souvislosti s agendou shromažďovacího zákona. Dále byl např. připraven podrobný návrh výzkumu ke zmapování postojů veřejnosti v ČR k pravicově extremistickým, rasistickým a xenofobním myšlenkám a jejich šířitelům s ohledem na integraci menšin a cizinců, který bude realizován v r. 2010. Jeho výsledky by měly přispět k formulaci přesně cílených preventivních opatření v dané oblasti.

¹⁰ Detailnější vyhodnocení výsledků Pracovních skupin Task Force A, B a C, včetně specifikace náplně jejich jednání, obsahuje II. část Strategie, Vyhodnocení plnění Koncepce boje proti extremismu, neboť úkoly Pracovních skupin Task Force a jednání v nich probíhající byly v prvé řadě směřovány k plnění úkolů obsažených ve výše zmíněné Koncepci.

2.3 Zabezpečení problematiky extremismu v rámci Policie ČR

V r. 2009 vstoupil v platnost Závazný pokyn policejního prezidenta č. 110 ze dne 20. srpna 2009 o činnosti na úseku extremismu, sekt a diváckého násilí. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 100/2002, kterým se upravuje činnost příslušníků Policie ČR na úseku boje proti extremistické kriminalitě byl zrušen. Dne 13. října 2009 policejní prezident schválil „Koncepci Policie ČR v boji proti extremismu“, která je zaměřena na organizační zabezpečení, technické vybavení, oblast metodiky, oblast analytiky, provádění trestního řízení a na vzdělávání.

Celorepublikovou gesci za problematiku extremismu na území ČR má odbor obecné kriminality Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování PP ČR. Do jeho působnosti spadá i metodika. Zabývá se jí na celorepublikové úrovni, metodicky řídí a koordinuje činnost policejních specialistů zabývajících se problematikou extremismu na úrovni krajských ředitelství a územních odborů. Odbor terorismu a extremismu Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování vyhledává, sleduje, rozpracovává, šetří a vyšetřuje případy organizované trestné činnosti související s extremismem, případy, které výrazně přesahují rámec působnosti krajských ředitelství, anebo případy, které vykazují mezinárodní prvky či prvky terorismu. V rámci této oblasti plní dále úkoly na úseku mezinárodní spolupráce, které vyplývají z členství České republiky v Evropské unii a dalších mezinárodních organizacích nebo z uzavřených mezinárodních smluv.

V rámci jednotlivých krajských ředitelství bylo zřízeno osm pracovních skupin pro boj s extremismem (od 1.1.2010 - 14 pracovních skupin).

Problematika extremismu je zabezpečena jak na celorepublikové, tak na krajské a okresní úrovni. V rámci Policie ČR pracuje na dané problematice nadále cca 155 policistů Služby kriminální policie a vyšetřování.

2.4 Mezinárodní spolupráce v boji proti extremismu

2.4.1 Pracovní skupina pro boj s extremismem zemí V4 a Rakouska

V souladu se závěry Pracovní skupiny pro boj s extremismem zemí V4 a Rakouska (dále jen Pracovní skupina), přijatými dne 27. listopadu 2008 se ve dnech 24. až 26. listopadu 2009 uskutečnilo uzavřené výroční jednání této expertní Pracovní skupiny, která spadá do gesce České republiky, resp. odboru bezpečnostní politiky MV ČR. Jednání se zúčastnili rovněž hosté z Německa a Švédska.

První den byl věnován situaci v oblasti extremismu ve státech Visegrádské čtyřky, tj. v České republice, Maďarsku, Polsku a Slovensku. Druhý den zazněly prezentace hostů z Německa a Švédska, věnované aktuálním problémům. Třetí den jednání byl věnován diskusním tématům. První diskusní blok se zabýval tématem „Extremismus: Nové trendy – strategie extremistů v jednotlivých zemích z hlediska bezpečnostních složek“; druhý diskusní blok byl zaměřen na „Případové studie“, které se vztahovaly k vybraným nejzávažnějším trestným činům z policejního hlediska a třetí blok byl věnován oblasti „Profesního policejního vzdělávání“.

Účastníci jednání se zavázali pokračovat v naplňování již dříve přijatých závěrů, které zůstávají aktuálními i pro další období, pojmenovali nejproblematičtější okruhy v dané problematice, společně všem zúčastněným zemím a dohodli se na prioritách Pracovní skupiny na rok 2010. Konstatovali, že je třeba v případě společensky významných a závažných témat nepodléhat jakýmkoliv vnějším tlakům při postupech vůči extremistům a neustále

zdůrazňovat význam celospolečenské prevence při boji s extremismem. Závěrem zdůraznili, že jednání v rámci této Pracovní skupiny považují nadále za velmi důležitá.

2.4.2 Spolupráce s Úřadem pro demokratické instituce a lidská práva OBSE – ODIHR

MVČR/odbor bezpečnostní politiky je národním kontaktním bodem ČR pro ODIHR. Stejně jako v předchozích letech, tak i v roce 2009, zpracoval podkladový materiál do zprávy ODIHR k tzv. hate crimes, který ODIHR ve své zprávě zohlednil („Annual report for 2008 on „Hate Crimes in the OSCE Region – Incidents and Responses“). Dále zpracoval stanovisko k této výroční zprávě za rok 2008.

Ve dnech 27 – 31. října 2009 se konalo druhé výroční jednání národních bodů pro kontakt s Úřadem pro demokratické instituce a lidská práva OBSE (dále jen „ODIHR“) a výroční jednání policejních expertů k problematice nenávisně motivovaných trestných činů (dále jen „hate crimes“). Pozice České republiky v hodnocení ODIHR je i nadále dobrá. Patří mezi státy, které shromažďují data k rasismu a xenofobii a mezi osm států, které mají statistická data k antisemitickým trestným činům.

Z výročního jednání národních bodů pro kontakt s ODIHR vyplynula doporučení, která byla zohledněna na zasedání Ministerské rady OBSE v prosinci 2009 v Aténách (Řecko). Patří mezi ně následující doporučení členským státům:

- Shromažďovat a zveřejňovat důvěryhodná data a statistiky k hate crimes a násilným projevům netolerance (počet případů nahlášených orgánům činným v trestním řízení, počet vyšetřovaných případů a počet pravomocně odsouzených případů).
- Státy, jimž platné zákony neumožňují shromažďovat data k obětem hate crimes, by měly hledat metodiku pro sběr takovýchto dat, který by byl v souladu s platnou legislativou.
- Přijmout taková opatření, která přispějí k tomu, aby oběti hate crimes tyto trestné činy nahlašovaly. Pokud tak nečiní, dochází k poddimenzování statistických dat a státním orgánům to de facto znemožňuje reagovat adekvátně na danou situaci. V této sféře je nezbytná spolupráce s občanskou veřejností, resp. s nevládními organizacemi.
- Ve spolupráci s relevantními institucemi je třeba poskytovat obětem hate crimes přístup k poradenství, právní a konzultační pomoc a zabezpečit jim přístup ke spravedlnosti.
- Je třeba klást důraz na profesní vzdělávání a další proškolení policistů, státních zástupců a soudců, kteří se zabývají hate crimes.
- Hate crimes vyšetřovat bezodkladně a zabezpečovat veřejné odsouzení takto motivovaných činů na politické úrovni.
- Zabezpečovat spolupráci policejních sborů jak na národní, tak na mezinárodní úrovni k potírání organizované násilné trestné činnosti z nenávisli.
- Hledat možnosti spolupráce v oblasti stále markantnějšího zneužívání Internetu k šíření nenávisli.

Z obou výročních jednání vyplynulo, že bude kladen důraz na monitoring a shromažďování dat k hate crimes, na průběžné vzdělávání policistů, státních zástupců a soudců a zvýšená pozornost bude věnována obětem hate crimes. Jednání dále potvrdila, že koncept hate crimes (trestné činy páchané z nenávisli) je obecně stále více zdůrazňován a akceptován.

2.4.3 Problematika radikalizace

Dne 14. prosince 2009 se konalo v Bruselu setkání Evropské sítě expertů na radikalizaci (ENER) při Evropské komisi, kde se, mimo jiné, řešila otázka efektivity deradikalizačních programů. Z jednání vzešla řada doporučení od západoevropských zemí pro jejich implementaci. Byly zmiňovány např. tzv. Exit programy. Z jednání, mimo jiné, vyplynul i závěr, že celonárodní deradikalizační projekty jsou málo efektivní. Smysl mají projekty lokální, založené na spolupráci státního i nestátního sektoru.

3. Ministerstvo obrany

3.1 Legislativní a organizační opatření

K eliminaci jejich pronikání do struktur AČR byla v posledních letech přijata řada legislativních a organizačních opatření.

3.1.1 Novela zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání

Dnem 1. října 2009 nabyl účinnosti **zákon č. 272/2009 Sb.**, kterým se mění zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů. Po posouzení právních předpisů v rámci svěřené působnosti byla touto novelou do zákona č. 221/1999 Sb. zapracována změna ustanovení v § 3 odst. 1 písm. c), kde je uvedeno, že občan může být povolán do služebního poměru, kromě dalších podmínek, pokud nepodporuje, nepropaguje nebo nesympatizuje s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou anebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob (dále jen „extremistické hnutí“). Podpora, propagace nebo sympatizování s extremistickými hnutími jsou dále podle novelizovaného znění § 19 odst. 1 písm. i) zákona č. 221/1999 Sb. důvodem k propuštění ze služebního poměru.

3.1.2 Vnitřní opatření

Vojáci z povolání

Každý nově nastupující uchazeč o službu vojáka z povolání je povinen podepsat *Čestné prohlášení* uchazeče/uchazečky o povolání do služebního poměru, kde prohlašuje, že „nepodporuje nebo ke dni povolání do služebního poměru veřejně neprojevuje sympatie s hnutími, která směřují k potlačování práv a svobod člověka nebo nehlásá zejména národnostní a rasovou zášť“. V případě podepsání nepravdivého *Čestného prohlášení* je toto považováno za dostatečný důvod k ukončení služebního poměru.

Všichni nově přijímaní vojáci z povolání jsou ve zkušební době prověřováni, mimo jiné, i z hlediska možné příslušnosti k extremistickým skupinám či hnutím nebo projevování sympatií k nim. V případě pozitivního zjištění takových vazeb je s dotyčným vojákem ukončen služební poměr ještě v průběhu zkušební doby.

Opatření spočívající v podepisování čestného prohlášení uchazeči o vstup do služebního poměru vojáka z povolání směřuje proti vstupu aktivistů nebo sympatizantů extremistických sdružení do AČR. Preventivně působí proti zneužití materiálu a zbraní členy nebo sympatizanty těchto občanských sdružení.

Občanští zaměstnanci

Právní postavení občanských zaměstnanců je zcela odlišné od vojáků ve služebním poměru. Zaměstnanci v pracovním poměru nejsou omezeni ve výkonu občanských práv. Na okruh zaměstnanců vymezených v § 303 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (dále jen „zákoník práce“), do kterého patří i zaměstnanci v ozbrojených silách České republiky, se však vztahují zvláštní povinnosti, které vycházejí ze zvláštního postavení státních orgánů a směřují k zajištění jejich nestrannosti a neovlivnitelnosti při výkonu státní správy. Povinnost zdržet se právě výše uvedeného trestného jednání, na rozdíl od právní úpravy u vojáků z povolání, zde však explicitně uvedena není. Stejně jako pro vojáky z povolání i pro zaměstnance v pracovním poměru je závazný Kodex etiky

zaměstnanců ve veřejné správě (usnesení vlády ČR č. 270 ze dne 21. března 2001). Uvedený kodex zahrnuje povinnosti těch zaměstnanců a vojáků, kteří v rámci svého pracovního nebo služebního zařazení vykonávají veřejnou správu, nebo se na jejím výkonu podílejí. Ve vztahu k politické a veřejné činnosti (článek 4 Kodexu) je v bodu 2 uvedeno, že: „*Zaměstnanec nebude vykonávat takovou politickou nebo veřejnou činnost, která by mohla narušit důvěru občanů v jeho schopnost nestranně vykonávat své služební povinnosti.*“

Infiltrace aktivních sympatizantů extremistických hnutí na pracovní místa zaměstnanců na úrovni koncepčních zaměstnanců a zaměstnanců na vedoucích pracovních místech je podstatně eliminována tím, že výkon jejich sjednané práce je podmíněn bezpečnostní prověrkou stanovenou právními předpisy. Od stupně důvěrné jsou tyto skutečnosti prověřovány v rámci bezpečnostní prověrky. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem je předkládání čestného prohlášení i uchazečům o pracovní poměr v rezortu MO v současnosti nadbytečné a nemá oporu v zákoníku práce.

3.2 Koncepce prevence sociálních jevů

Dne 30. září 2009 byla ministrem obrany schválena **Koncepce prevence sociálně nežádoucích jevů na období 2010 až 2014 (dále jen Koncepce)**. V rámci této Koncepce je řešena i prevence projevů podpory a propagace extremistických hnutí. Preventivní aktivity jsou zaměřeny zejména na oblast vzdělávání. Problematika prevence projevů extremismu byla Rezortní komisí pro prevenci sociálně nežádoucích jevů zařazena mezi priority rezortního preventivního působení v roce 2009.

3.3 Preventivní opatření

V roce 2009 byla realizována řada preventivních opatření. U 20 vojenských útvarů a zařízení společných sil byl realizován vzdělávací projekt „Extremismus v AČR“, v rámci kterého bylo proškoleny cca 1 500 osob. Realizace uvedeného projektu byla podpořena z rezortního Programu prevence kriminality částkou 154.000,- Kč. Problematika prevence extremismu byla zařazena do odborných příprav předsedů a metodiků útvarových komisí pro prevenci sociálně nežádoucích jevů (dále jen „SNJ“), které v roce 2009 absolvovalo celkem 459 osob.

Vzdělávání vojáků a občanských zaměstnanců rezortu MO v oblasti prevence SNJ, reagující na aktuální výskyt SNJ v roce 2009 (extremismus, drogy), bylo realizováno ve stanoveném rozsahu 4 hodin ročně. V rámci vzdělávacích a studijních programů vojenských škol (VŠŠ a VOŠ MO, UO Brno) byla provedena analýza vzdělávacích aktivit k problematice podpory nebo propagace extremistických hnutí.

Náčelníkem Generálního štábu AČR bylo nařízeno provést u všech jednotek v rámci prevence SNJ besedy k odhalování a potlačování projevů extremismu; seznámit všechny vojáky z povolání a občanské zaměstnance s jeho organizačním nařízením čj. 80626-52/2006/DP-1618, které zakazuje tetování působící urážejícím či hanobícím dojmem (symbolika extremismu apod.); provést kontrolu vojenské výstroje se zaměřením na znaky a symboly, které nejsou povoleny; provést kontrolu služebních prostorů, výpočetní techniky a jiných služebních pomůcek s cílem odhalit případné projevy extremismu či sympatizanty tohoto hnutí.

Rezortní komisí pro prevenci SNJ byla dne 15. prosince 2009 provedena analýza opatření přijatých k prevenci extremismu náčelníkem Generálního štábu AČR, Vojenskou policií a dalšími subjekty. Přijato bylo usnesení k zabezpečení koordinace úkolů prevence extremismu v rezortu MO. V rámci rezortního Programu prevence kriminality (aktivita

38 622) byly vyčleněny finanční prostředky k realizaci projektu vzdělávání k problematice extremismu.

Úspěšnost prevence SNJ závisí na celé řadě faktorů, od individuálních vlastností vojenských profesionálů až po úroveň podmínek služby ve vojenských zařízeních a útvech. K úspěšné prevenci extremismu přispívá nabídka zájmových aktivit mezi příslušníky vojenských útvarů a zařízení a rostoucí počet vojáků a občanských zaměstnanců, kteří se zapojují do volnočasových aktivit organizovanými komisemi pro prevenci SNJ u vojenských útvarů a zařízení.

Pro prohloubení znalostí problematiky extremismu v České republice byla využita meziresortní smlouva mezi resorty vnitra a obrany umožňující navzájem využívat vzdělávací akce. Po dohodě s Policejním prezidiem byla zajištěna účast příslušníků Armády České republiky na školení specialistů Policie ČR k boji proti extremismu s tím, že Armáda České republiky připraví odborné školení s účastí specialistů Policie ČR.

3.4 Vojenské zpravodajství

Vojenské zpravodajství ve své činnosti vychází z platných právních předpisů¹¹. Působnost Vojenského zpravodajství v oblasti boje proti extremismu je zaměřena především na vyhledávání a dokumentaci záměrů a činností osob s extremistickými postoji, případně jejich vazeb na extremistické organizace či hnutí v České republice a do oblasti projevů extremismu, rasismu a xenofobie u vojáků z povolání a ostatních příslušníků resortu Ministerstva obrany a Armády ČR.

Vojenské zpravodajství věnuje problematice extremismu a terorismu dlouhodobou pozornost.¹² I z výše uvedeného důvodu byly Vojenskému zpravodajství pro rok 2009 konkretizovány úkoly v této oblasti *vládními prioritami pro informační činnost*. V rámci rozpracování *vládních priorit* se Vojenské zpravodajství soustředilo na **konkrétní projevy pracovníků resortu obrany v oblasti extremismu se zaměřením na:**

- kontakty a vytváření vztahů na extremistická hnutí působící v České republice, případně v zahraničí;
- účast na jejich činnosti;
- kontakty ze strany cizinců působících dlouhodoběji v České republice s vazbou na resort obrany (studium, stáž, školení) a pocházejících z rizikových států.

Na základě získaných poznatků lze konstatovat, že ze strany nositelů extremistických idejí, téměř výhradně pravicových, přetrvával zájem o službu v Armádě České republiky.¹³

V r. 2009 věnovalo Vojenské zpravodajství oblasti projevů extremismu, rasismu a xenofobie u vojáků z povolání a ostatních příslušníků resortu Ministerstva obrany trvalou

¹¹ Zákony č. 289/2008 Sb., o vojenském zpravodajství; č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách ČR; č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání; č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.

¹² V průběhu posledních čtyřech let bylo Vojenským zpravodajstvím identifikováno celkem **110 příslušníků AČR jako příslušníků nebo sympatizantů extremistických hnutí**. Intenzita jejich vazeb na extremistické prostředí se pohybuje od pasivní účasti na jednom nebo několika koncertech extremistických hudebních skupin, přes účast na různých veřejných vystoupeních extremistických skupin a hnutí, až po aktivní podíl na jejich přípravě a průběhu. **Z uvedeného počtu 110 bylo doposud propuštěno ze služebního poměru 29 vojáků z povolání**. V roce 2010 bude tento proces pokračovat. Aktivně při tom bude využíváno výše uvedené novely zákona č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání, která umožňuje propuštění vojáka z povolání z důvodů uvedených v § 19 odst. 1 písm. i) ještě před uplynutím stanovené doby

¹³ Přístup sympatizantů nebo členů extremistických složek z levicového spektra extremistické scény k vojenské službě je principiálně velmi chladný, Vojenské zpravodajství v resortu Ministerstva obrany a Armádě ČR dosud nezaznamenalo žádný případ projevu vyloženě levicově orientovaného extremismu, stejně tak jako projevy náboženského extremismu.

pozornost. Jak je uvedeno výše, zvláštní důraz byl položen na prověřování nově přijímaných vojáků z povolání. Hlavním cílem těchto opatření bylo zabránit pronikání osob, které jsou příslušníky extremistických hnutí a skupin, jsou nositeli a šířiteli extremistických a rasistických idejí nebo projevují k těmto idejím sympatie, do Armády ČR.

Opodstatněnost uvedených opatření dokumentují případy zjištěné v průběhu roku 2009. V závěru roku byly medializovány zejména případy třech příslušníků AČR, kteří se aktivně zapojili do činnosti pravicově extremistických skupin (White Justice) nebo veřejně projevovali sympatie s hnutími směřujícími k potlačování práv a svobod člověka (případ symbolů SS na přilbách dvou příslušníků kontingentu AČR v Afghánistánu). V obou případech byla ze strany vedení resortu přijata rázná personální opatření.¹⁴

¹⁴ Viz část I. Zpráva o problematice extremismu na území ČR v roce 2009, 2.3.1.5 Trestná činnost příslušníků Armády ČR s extremistickým podtextem.

4. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

4.1 Oblast legislativní

V roce 2009 pokračovala činnost Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) z předchozích let. Jednalo se např. o implementaci právních předpisů novelizovaných v roce 2007.¹⁵

V roce 2009 byla vytvořena pracovní skupina specialistů z různých oborů, které se týkají problematiky extremismu, která začala připravovat aktualizaci **metodického pokynu MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance** č. j. 14 423/99-22. Veřejnost byla vyzvána, aby na aktualizaci participovala.

MŠMT připravilo **Národní akční plán inkluzivního vzdělávání**, který je jedním ze základních dokumentů vymezujících rámec aktivit realizovaných s cílem zajištění rovného přístupu a rovných příležitostí všech osob ke vzdělávání. Jeho součástí je zavedení nutných opatření k ukončení částečně přetrvávající segregací praxe v českém školství a současně k prevenci jakýchkoli diskriminačních jevů. Základním cílem plánu je zvýšit míru inkluzivního pojetí vzdělávání v českém vzdělávacím systému. Konečným cílem pak je působit preventivně proti sociální exkluzi jednotlivců i celých sociálních skupin. Úkoly a opatření Národního akčního plánu inkluzivního vzdělávání svými dopady překračují rámec školství jako takového a jsou významným příspěvkem k rozvoji lidských zdrojů v České republice. Inkluzivní charakter českého školství ovlivní vzdělávací podmínky nejen v případě žáků a žákyň se speciálními vzdělávacími potřebami, ale týká se všech jeho účastníků. Postupná realizace úkolů vymezených v Národním akčním plánu inkluzivního vzdělávání tak přispěje ke zvýšení sociální koheze české společnosti v příštích letech.

Metodické doporučení vztahující se ke vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků připravované v roce 2009 obsahuje doporučení k vytváření prostředí pro realizaci vyrovnávacích opatření tak, aby případné sociální znevýhodnění nebylo bariérou pro dosahování dobrých školních výsledků těchto dětí a žáků. Současně metodické doporučení obsahuje postupy pro diagnostiku těchto žáků s cílem, aby byli vzdělávání v rámci hlavního vzdělávacího proudu. Vede k dodržování lidských práv a vytváření prostředí pro rovné příležitosti ke vzdělávání.

4.2 Oblast kurikulární

4.2.1 Rámcové vzdělávací programy

Problematika multikulturní výchovy, výchovy k lidským právům i výchovy proti extremismu, rasismu a intoleranci je integrální součástí Rámcových vzdělávacích programů (dále jen RVP) předškolního, základního, odborného a středního vzdělávání a jako taková je v rámci kurikulární reformy implementována do jednotlivých školních vzdělávacích programů (dále jen ŠVP). V předškolním a základním školství jsou již kurikulární dokumenty schváleny a jsou realizovány ve školách. O kurikulárních dokumentech středního vzdělávání podrobněji viz dále, neboť dokumenty v této oblasti byly vytvářeny v poslední době v návaznosti na předškolní a základní vzdělávání.

Rámcové vzdělávací programy stanoví zejména konkrétní cíle, formy, délku a **povinný obsah vzdělávání**. Jsou závazné pro tvorbu školních vzdělávacích programů (ŠVP),

¹⁵ Především novela č. 343/2007 Sb., § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

hodnocení výsledků vzdělávání dětí a žáků, tvorbu a posuzování učebnic a učebních textů a dále jsou závazným základem pro stanovení výše přidělovaných finančních prostředků.

Všechny rámcové vzdělávací programy obsahují problematiku extremismu, rasismu, tolerance a lidských práv přiměřeně věku žáků, z odlišných úhlů pohledu a v různých vzdělávacích oblastech a průřezových tématech těchto programů. Rámcové vzdělávací programy jsou zaměřené na rozvoj klíčových kompetencí, které představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti. Jednou z klíčových kompetencí je kompetence občanská, na konci základního vzdělávání by žák měl respektovat přesvědčení druhých lidí, vážit si jejich vnitřních hodnot, být schopen se vcítit do situací ostatních lidí, odmítat útlak a hrubé zacházení a uvědomovat si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí.¹⁶

Problematika multikulturní výchovy byla i v roce 2009 řešena jako součást dlouhodobého systematického rezortního úkolu pro Výzkumný ústav pedagogický (dále jen VÚP).

Zásadním výstupem za rok 2009, cíleně zaměřeným na problematiku podpory multikulturalismu se všemi jeho souvisejícími aspekty, je studie s názvem „**Strategie rozvoje v oblasti Multikulturní výchovy**“. Transkulturní přístup, ze kterého studie vychází, je vnímána jako východisko pro to, aby společnost vytvořila podmínky pro přijetí jednotlivců podle jejich individuálních vlastností. Tím se minimalizuje riziko vyčleňování jedinců na základě skupinové identity. Studie svojí podstatou působí preventivně proti vytváření rasistických postojů, bude využita pro inovace závazných rámců vzdělávání v ČR i jako východisko metodické podpory škol v oblasti podpory multikulturalismu a prevence xenofobie.

4.2.1.1 Děti a mládež – volnočasové aktivity

Ve střediscích volného času jsou pro žáky škol organizovány **výukové programy v rámci rozvoje osobnostní sociální výchovy** jako jedno průřezových tématik rámcových vzdělávacích programů. Programy jsou vícedenní za účasti celých třídních kolektivů a jsou u žáků i učitelů oblíbené. Do obsahu jsou zařazeny, mimo jiné, témata extremismu, šikany, nacionalismu, rasismu. Cílem je u žáků rozvíjet zodpovědnost sám za sebe a své činy.

Střediska volného času na témata šikany, násilí, rasismu a nacionalismu pravidelně organizují besedy, výstavy, soutěže, debatní kluby. Probírají s odborníkem modelové situace formou zážitkové pedagogiky, kde účastníci sami hledají nejlepší řešení jak těmto projevům předcházet, jak se zachovat a jak ho následně řešit.

Národní institut dětí a mládeže (NIDM) je odborným zařízením Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, jehož účelem je státní podpora a ochrana mládeže. Zaměřuje se na problematiku zájmového vzdělávání a činnost školských zařízení v této oblasti, zajišťuje metodickou a organizační podporu práce s dětmi a mládeží a další vzdělávání pedagogických pracovníků.

NIDM se výše uvedenému tématu věnuje v rámci realizace individuálního projektu národního „**Klíče pro život - Rozvoj klíčových kompetencí v zájmovém a neformálním vzdělávání**“. Otázky multikulturní výchovy jsou řešeny na půdorysu systému vzdělávání. Na

¹⁶ Podrobnější informace k rámcovým vzdělávacím programům a kurikulární reformě jsou k dispozici např. na www.rvp.cz, www.msmt.cz, www.vuppraha.cz, www.nuov.cz.

základě výběrového řízení byl v září 2009 vybrán dodavatel, jenž metodicky a věcně připraví koordinátory ve všech krajích ČR, kteří následně zrealizují sadu školení pro neziskové nevládní organizace (NNO), školská zařízení pro zájmovou činnost v oblasti multikulturní výchovy. Cílem školení je iniciovat přípravu vzdělávacích programů na diskutované téma v jednotlivých organizacích (v r. 2011). Nejlépe zvládnuté programy, po stránce věcné i metodologické, budou publikovány jako příklady dobré praxe (v r. 2012). V rámci přípravy projektové aktivity byl sestaven přehled organizací zabývajících se tématem.¹⁷

Dále byl rovněž proveden výzkum na téma „**Multikulturalita v neformálním vzdělávání**“. Výsledky výzkumu byly prezentovány dne 23. 10. 2009 odborné veřejnosti, je zveřejněna závěrečná zpráva.¹⁸ Výsledky výzkumu budou využity při tvorbě již zmíněného vzdělávacího programu v rámci aktivit projektu Klíče pro život. Z výsledků výzkumu kupříkladu vyplynulo, že při integraci dětí a mládeže z minoritního prostředí do oblastí zájmového a neformálního vzdělávání je největší bariérou nízká informovanost a nedůvěra rodičů těchto dětí a dále jazyková bariéra.

Ve volné souvislosti s tímto tématem lze zmínit i závěry výzkumu „Informovanost a participace“. Výsledky výzkumu byly prezentovány dne 3. 11. 2009 odborné veřejnosti a zpráva je rovněž zpřístupněna široké veřejnosti v Národním registru výzkumů o mládeži. Mezi hlavní zjištění patří, že zájem mládeže v ČR o veřejné dění není příliš vysoký a že stoupá s mírou aktivního členství v různých organizacích mládeže.

4.2.2 Doporučení školám a školským zařízením

4.2.2.1 Doporučení MŠMT k výuce dějepisu

Probíhající kurikulární reforma klade maximální důraz na změnu přístupu k výuce a atraktivitu metod. Výrazné změny v obsahu a metodách výuky odpovídajících současným potřebám škol považuje MŠMT za nezbytné. V oblasti dějepisu je velmi žádoucí podpora kultivace historického vědomí žáků, uchování kontinuity historické paměti a předávání historické zkušenosti.

Cílem Doporučení MŠMT k výuce dějin 20. století je zdůraznit důležitost období druhé poloviny 20. století ve výuce vzdělávacího oboru dějepis a dalších společenskovedních vzdělávacích oborů (například výchova k občanství, český jazyk a literatura, hudební výchova, výtvarná výchova), a to v náležitém kontextu s vývojem v první polovině 20. století a zároveň s dopady na současný vývoj ve společnosti. Je potřebné upozornit na možná současná zneužití idejí svobody a lidských práv, a to na příkladech politického a náboženského extremismu, terorismu.

Cílem výuky o totalitních, nedemokratických režimech 20. století je pojmenování a pochopení příčin, které vedly k jejich nastolení, k jejich podpoře značnou částí obyvatel. A to nejen příčin mezinárodně politických, vnitropolitických a geopolitických. Žáci by se měli seznámit i s všednodenními příběhy lidí, neboť jim mohou odhalit motivace, jež určovaly jednání postav v odlišných historických kontextech. V těchto souvislostech se doporučuje využívat příběhů a osudů lidí z regionu.¹⁹

4.2.2.2 Doporučení k multikulturní výchově a výuce holocaustu

V Souboru pedagogicko-organizačních informací pro mateřské školy, základní školy, střední školy, konzervatoře, vyšší odborné školy, základní umělecké školy, jazykové školy

¹⁷ Více informací viz <http://www.kliceprozivot.cz>

¹⁸ Viz Národní registr výzkumů o mládeži, www.vyzkum-mladez.cz

¹⁹ Úplný text Doporučení MŠMT pro výuku dějin 20. století, včetně příloh, je zveřejněn na webu MŠMT – www.msmt.cz.

s právem státní jazykové zkoušky a školská zařízení na školní rok 2009/2010 je uvedena řada doporučení.

Školám se doporučuje zařazovat do ŠVP (aktuálně do výuky dle vlastních lokálních potřeb a možností) v dostatečné míře průřezové téma Multikulturní výchova. Je zde uveden odkaz na komplexní informace o holocaustu Romů a Židů, které lze získat na odborných seminářích „Jak učit o holocaustu“ a v rámci dokumentárního projektu pro žáky „Zmizelí sousedé“ (organizují Vzdělávací oddělení Památníku Terezín a Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze).

Současně je upozorňováno na publikace tzv. popíračů holocaustu. Stanovisko předsedy Sdružení historiků ČR a předsedy české sekce Česko-německé komise pro učebnice dějepisu k brožuře R. Seidla „Osvětim. Fakta versus fikce. Nové a utajované poznatky o holocaustu.“ je zveřejněno na webových stránkách MŠMT. Ve výuce je potřebné akcentovat téma českoněmeckých vztahů, včetně objektivních informací o odsunu sudetských Němců, poznávat kulturu, jazyk a každodenní život dalších národností a etnik žijících v ČR. Žáci by měli být informováni o současných extremistických skupinách mládeže (antisemitismus, islamofobie, neonacismus, pravicový a levicový extremismus). Je zde upozorněno, že objeví-li se v určité lokalitě nárůst xenofobie, extremismu a rasismu, budou pedagogové dostatečně a aktuálně informováni pověřenými odbornými lektory jak o problematických skupinách, tak i o specifické kultury – menšiny či etnika, vůči které vznikla v lokalitě xenofobie.

Současně však je potřebné upozornit, že v prostředí škol a školských zařízení i volnočasových aktivit nelze uskutečňovat vzdělávání k multikulturní výchově a lidským právům, k nenásilí a toleranci **pouhým zdůrazněním cizorodých prvků s akcentací na jinakost, neboť pouhé zdůraznění odlišnosti může být kontraproduktivní.** Zvláště v interaktivní práci s žáky s různým etnickým původem by se proto mělo spíše zdůrazňovat, co mají všichni žáci společné (zájmy, názory, všednodenní problémy, a naopak, kdy se i příslušník majoritního etnika stává menšinou (např. z hlediska náboženství, politických postojů, sociální třídy)

4.2.2.3 Prevence zneužívání počítačové sítě Internet k šíření nenávisti a extremistických ideologií

MŠMT spolupracuje spolu s ostatními resorty na strategii prevence násilí na dětech, jejíž součástí je i problematika bezpečného internetu. Problematika je řešena v rámci aktualizace metodického pokynu k šikanování, která proběhla v letech 2008/2009. MŠMT zaštitilo některé projekty Saferinternet a podílí se i na dalších aktivitách.

VÚP tuto oblast monitoruje, vyhledává nové poznatky, sleduje aktuální trendy v rámci svých úkolů zaměřených na rozvoj problematiky ICT v základním a gymnaziálním vzdělávání. Nové poznatky jsou průběžně zohledňovány v systematickém a dlouhodobém rozvoji státem vymezeného obsahu vzdělávání. Současně nabízí VÚP učitelům na Metodickém portálu prostor ke sdílení zkušeností, k diskuzím na toto téma a poskytuje jim odbornou metodickou pomoc k dané problematice. Například 16. září 2009 vystoupil náměstek ředitele VÚP PhDr. Ondřej Neumajer, Ph.D., s příspěvkem Budoucnost ICT ve všeobecném vzdělávání na konferenci Online bezpečí pořádané v rámci kampaně Stop násilí na dětech.

4.2.2.4 Projekt Hrozby neonacismu – Příležitosti demokracie

Projekt s názvem „Hrozby neonacismu – Příležitosti demokracie“, který se věnuje prevenci projevů extremistických postojů ve školách a je zaměřen především na vzdělávání pedagogických pracovníků, byl podpořen z dotačního programu MŠMT Podpora vzdělávání v

jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy. **V roce 2009 bylo proškoleno celkem 73 osob, z toho 61 pedagogických pracovníků a 12 pracovníků Policie ČR.** Semináře proběhly v Brně, v Jihlavě a v Plzni. Vzdělávání bylo, a bude i nadále, zaměřeno na definování a rozeznávání projevů neonacismu, na dovednosti vedení prevence, na vhodné reakce na projevy extremistických postojů. Poskytuje odborné informace o historii, východiscích a filosofii extremistů v ČR.. V rámci projektu byla v roce 2009 připravena také příručka s názvem „Hrozby neonacismu – Příležitosti demokracie“, která aktualizuje a rozšiřuje publikaci společnosti Člověk v tísni, o. p. s. „Dovedu to pochopit? – Hrozby neonacismu“.²⁰ . V rámci projektu jsou pedagogové a policisté vedeni k práci se zázemím studenta, k práci s jednotlivci i skupinami. Výzkumný ústav pedagogický se v roce 2009 podílel na přípravě zaměření projektu.

4.2.2.5 Průběžná metodická podpora škol v oblasti multikulturalismu – metodický portál www.rvp.cz

Činnost metodického portálu www.rvp.cz zajišťuje Výzkumný ústav pedagogický (dále jen VÚP), přímo řízená organizace MŠMT. Projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a rozpočtem České republiky, jeho hlavním cílem je vytvoření systematické podpory pedagogů při realizaci školské reformy.

Významnou součástí metodické podpory pro učitele, která se věnuje speciálně otázkám extremismu, rasismu a diskriminace, tvoří texty uveřejněné na Metodickém portálu www.rvp.cz . Vztahují se např. k rasismu, xenofobii, multikulturní společnosti apod.

4.2.2.6 Publikace a informační prameny

„Národní pedagogická knihovna, která je divizí Ústavu pro informace ve vzdělávání (ÚIV), přímo řízené organizace MŠMT, sestavila rešerši publikací, článků a bibliografií, které se vztahují k tématu extremismu z pohledu potřeb pedagogické praxe, výchovy a vzdělávání. Publikace a články vybrané z České národní bibliografie lze získat v nejbližší veřejné knihovně, případně prostřednictvím meziknihovní výpůjční služby, jejich seznam, včetně rešerši viz Příloha. Bližší informace o půjčkách nebo kopiích článků na webových stránkách: <http://www.npkk.cz/>.“ Jedná se o důležitý zdroj informací, který byl připraven na základě požadavků učitelů.

4.3 Prevence rizikového chování

V roce 2009 došlo ke zpřesnění terminologie v oblasti primární prevence, jejímž garantem v rámci ČR je MŠMT. Pojem sociálně patologické jevy byl plně v kontextu s trendy EU a v konsensu s ostatními resorty v ČR nahrazen pojmem **rizikové chování**. Pod pojmem rizikové chování se rozumí chování, v jehož důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost.

MŠMT nastavilo systém primární prevence na horizontální i vertikální úrovni. Má vytvořenu funkční síť koordinátorů a metodiků na krajské, regionální i školní úrovni. V rámci efektivní koordinace aktivit na meziresortní úrovni zřídilo v roce 2009 MŠMT poradní orgán – **Výbor pro koordinaci primární prevence**. V oblasti horizontální koordinace byl ustanoven **Výbor krajských školských koordinátorů prevence**.

V roce 2009 MŠMT rovněž připravilo transformaci systému poskytování dotací v oblasti prevence rizikového chování.

²⁰ Příručka bude od března 2010 volně dostupná na webech www.asi-milovani.cz, www.varianty.cz a na Metodickém portálu www.rvp.cz

V roce 2009 byla zveřejněna **Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže** v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2009-2012, v rámci níž je jednou z priorit i problematika realizace efektivní primární prevence extremismu, násilí a agresivních projevů chování.

4.4 Oblast dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

Výzkumný ústav pedagogický (VÚP) participuje na dlouhodobém projektu „Teacher education for inclusion“ (Vzdělávání učitelů pro inkluzi), který se zaměřuje na přípravu a další vzdělávání učitelů v oblasti inkluzivního vzdělávání a na komparaci inkluzivních přístupů v jednotlivých Evropských zemích. Projektu se účastní 27 evropských států, které jsou členy Evropské agentury pro rozvoj v oblasti vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (European Agency for Development in Special Needs Education). Cílem projektu je rozvíjet základní znalosti o zavádění inkluzivních postupů, o jejich ustanovení a následné implementaci v praxi. Součástí projektu je také ověřování inovativních příkladů a vytváření doporučení v rámci dané problematiky. V první fázi se projekt snaží zjistit, jaké postupy v oblasti inkluze převládají v jednotlivých členských zemích. Zaměřuje se na zkoumání „inkluzivního nastavení“ a na jeho aplikaci v praxi.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků, se uskutečňovalo v seminářích akreditovaných MŠMT. Řadu seminářů organizoval Národní institut dalšího vzdělávání (NIDV), přímo řízená organizace MŠMT.²¹ Probíhaly práce na dvou akreditacích, zaměřených na judaismus a holocaust („Židovské zvyky a tradice na pozadí středověkého antisemitismu a holocaustu“; „Židovské město a Terezín- otázka antisemitismu“).

Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro oblast středního odborného vzdělávání je organizováno organizací NÚOV. Pokud NÚOV pořádá akce DVPP nebo je jejich spolupořadatelem, program je vždy alespoň zčásti zaměřen na multikulturalismus (interkulturní vzdělávání), extremismus ve 20. století a v současnosti, cizince v ČR atp. Za všechny akce uvádíme zejména přes dvacet let trvající tradici v pořádání Letních škol historie (spolu s PedF UK), které jsou určeny dalšímu vzdělávání učitelů dějepisu a ostatních společenskovedních předmětů v základním a středním školství.

4.5 Integrace cizinců a podpora azylantů

MŠMT plní úkoly vyplývající z Koncepce integrace cizinců, přijaté každoročně usnesením vlády, připravované v gesci MV ČR. V roce 2009 bylo MŠMT poskytnuto v rámci Koncepce integrace cizinců 4.250 tis. Kč, k realizaci bylo vybráno celkem 31 projektů, vyčerpána byla celá částka, která byla k dispozici a přihlásilo se cca o 50% více zájemců o dotaci než v předchozích letech. Projekty byly tématicky zaměřeny na:

- podporu interkulturní výchovy dětí a mládeže,
- podporu výuky českého jazyka jako cizího jazyka
- vzdělávání pedagogických pracovníků pro práci s žáky – cizinci.

MŠMT zajišťuje podmínky základního vzdělávání nezletilých azylantů, osob požívajících doplňkové ochrany, žadatelů o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky a dětí cizinců umístěných v zařízení pro zajištění cizinců.

Cílem programu je zohlednit specifické problémy škol vzdělávajících tyto skupiny cizinců, které se nachází většinou v blízkosti azylových zařízení a mají vytvořeny kapacity

²¹ Na rok 2010 je plánováno vydání metodického materiálu pro učitele: „Úspěšné cesty ke vzdělávání dětí ze sociokulturně odlišného prostředí s ohledem na problematiku extremistických ideologií a to především rasismu.“ Tento materiál o rozsahu cca 50 stran bude určen pedagogickým pracovníkům základních škol jako podpůrný materiál na odpovídající semináře.

k tomu, aby byly schopny přijmout děti ke vzdělávání kdykoliv během roku a přizpůsobit výuku jejich potřebám. Program přispívá k zabezpečení fungování „tříd pro jazykovou přípravu“, je zohledněna vyšší náročnost pedagogické práce, menší počet žáků ve třídách z důvodu příchodu a odchodu těchto dětí během roku a je umožněno jejich zájmové vzdělávání ve školní družině a školním klubu.

4.6 Vybrané dotační a rozvojové programy

V r. 2009 podpořilo MŠMT, stejně jako v předchozích letech, dotační programy mající význam pro podporu multikulturní výchovy, zohledňující problematiku extremismu, rasismu a xenofobie.

Jednalo se o následující programy:

- Rozvojový program Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním;
- Dotační program Podpora romských žáků středních škol;
- Rozvojový program na podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělání a vzdělání dětí a žáků se sociokulturním znevýhodněním;
- Dotační program na podporu vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí, žáků a studentů;
- Dotační program na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy. Podpořené projekty jsou zároveň často příklady dobré praxe. Tiskové zprávy z jednotlivých projektů, včetně odkazů na webové stránky podpořených organizací, jsou zveřejňovány na webových stránkách MŠMT.

V rámci Dotačního programu na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy byly projekty tématicky zaměřeny na 2 moduly:

- Modul A - podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin
- Modul B – podpora multikulturní výchovy – především vzdělávacích aktivit pro děti a mládež, příslušníky národnostních menšin, které směřují k potírání rasové a národnostní nesnášenlivosti, rasismu, antisemitismu, včetně integračních a multikulturních projektů (včetně výzkumů).
-

V roce 2009 se zvýšil počet předkládaných projektů: ve dvou kolech bylo předloženo celkem 146 projektů, což znamená navýšení o 48 projektů oproti předchozím letům. V roce 2009 proběhla dvě kola výběrových řízení, rozděleny byly všechny prostředky, které byly k dispozici pro tento dotační program (18.131.000Kč). Obsahové zaměření programu po drobných úpravách vyhovuje pro plnění politiky MŠMT i EU. Došlo ke zvýšení kvality předkládaných projektů. Pro multikulturní výchovu a vzdělávání o holocaustu bylo doručeno 64 projektů, z nich bylo podpořeno 30 celkovou částkou cca 9.637.000Kč.

5. Ministerstvo kultury

Role Ministerstva kultury k řešení problematiky extremismu spočívá v oblasti prevence. V širším slova smyslu lze jako prevenci vymezených negativních jevů ve společnosti chápat veškeré kulturní aktivity realizované za podpory ministerstva. Seznamování veřejnosti jak s vlastní kulturou, historií i současností, tak i národů a etnik jiných zemí, včetně mimoevropských, je nedílnou součástí celospolečenské výchovy směřující k etnické a náboženské toleranci. Specificky zaměřená muzea, galerie a památníky

(např. Židovské muzeum v Praze, Muzeum romské kultury, Památník Terezín, Památník Lidice) tuto výchovu prohlubují dalšími doprovodnými aktivitami jako jsou různé semináře, přednášky a setkání s žijícími pamětníky událostí, které projevy rasismu a etnické nesnášenlivosti v nedávné minulosti nejen dokumentují, ale i připomínají a varují před jejich nebezpečím.

5.1 Oblast regionální a národnostní kultury

Ministerstvo kultury prostřednictvím dotačních programů podporuje některé kulturní akce a činnosti, jejichž cílem je kultivovat společnost zejména cestou poznávání kultur různých národností a etnických skupin.

V rámci výběrových dotačních řízení získávají finanční prostředky příslušníci národnostních menšin žijících v České republice na rozvoj své kultury a kulturních aktivit, speciální dotační program je určen na podporu integrace příslušníků romské komunity.

V rámci programu na podporu kulturních aktivit národnostních menšin žijících v České republice jsou i nadále podporovány projekty českých občanů národnosti bulharské, chorvatské, maďarské, německé, polské, romské, rusínské, řecké, slovenské, srbské, ukrajinské a též projekt židovské kultury. Dotace jsou poskytovány i na kulturní multietnické akce, které přispívají k vzájemnému poznávání různých národnostních kultur. Tím se snaží předcházet xenofobním jevům. V roce 2009 bylo v tomto programu podpořeno 80 projektů, na které byla poskytnuta dotace v celkové výši 10 040 000 Kč.

Velkou důležitostí pro rozvoj etnické kultury, ale i pro výchovu multikulturní společnosti směřující k odbourání předsudků, rasismu a xenofobních postojů, má podpora integrace příslušníků romské komunity. Dotační program zaměřený na podporu integrace příslušníků romské komunity Ministerstvo kultury vyhlašuje každoročně. Projekty podporované v rámci tohoto programu mohou být zaměřeny na umělecké, kulturně vzdělávací a výchovné aktivity, studium romské kultury a tradic, dokumentační a ediční činnost, tvorbu a distribuci uměleckých hodnotných filmů přispívajících k integraci romské komunity a multietnické kulturní akce. V roce 2009 bylo v tomto dotačním programu podpořeno 22 projektů, celková částka poskytnutých dotací činila 1 309 000 Kč.

5.2 Oblast církví a náboženských společností

Ministerstvo kultury v roce 2009 v rámci své agendy registrace církví a náboženských společností a svazů církví a náboženských společností a evidence právnických osob nezaznamenalo žádné problémy s extremistickými, rasistickými nebo xenofobními projevy registrovaných či evidovaných subjektů nebo jejich představitelů.

V roce 2009 podala návrh na registraci Církev Slovo života – do konce roku 2009 zatím nebylo správní řízení v této věci ukončeno. V rámci registračního správního řízení Ministerstvo kultury zjišťuje informace o případných extremistických, xenofobních, rasistických či jiných nebezpečných projevech skupin, ucházejících se o registraci.

V roce 2009 byla registrována Církev Nová naděje. V průběhu registrace této církve bylo zjištěno, že předložený návrh splňuje všechny zákonem stanovené požadavky, nebyly zjištěny žádné extremistické, xenofobní, rasistické či jiné nebezpečné projevy této církve. Proto bylo Ministerstvem kultury vydáno rozhodnutí o registraci Církve Nová naděje jako právnické osoby působící na území České republiky.

K ochraně společnosti před sektami slouží zejména ustanovení § 5 zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), v platném znění, které stanoví podmínky zabráňující působení nebezpečných náboženských skupin snažících se

manipulovat s lidmi, vyvíjet na ně nátlak, využívat jejich slabostí a závislosti apod. Podmínky uvedené v ustanovení § 5 jsou závazné nejen pro registrované subjekty, ale i pro náboženská sdružení, která na Ministerstvu kultury registrována nejsou.

Činnost neregistrovaných náboženských skupin Ministerstvo kultury nesleduje. Není oprávněno monitorovat ani činnost registrovaných církví a náboženských společností. Je však povinnou reagovat na podněty, které by dokládaly jejich nebezpečnou a protizákonnou činnost, a to nejprve výzvou k jejímu odstranění. Jestliže však i nadále církev nebo náboženská společnost v takové činnosti pokračuje, Ministerstvo kultury zahájí řízení o zrušení její registrace.

5.3 Oblast médií a audiovize

Z hlediska kompetencí Ministerstva kultury v oblasti médií a audiovize nedošlo v roce 2009 na legislativní úrovni v oblasti řešení problematiky extremismu k žádné změně. Vláda ČR usnesením ze dne 17. 8. 2009 č. 1012 schválila návrh zákona o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů (zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání). Návrh zákona transponuje směrnici o audiovizuálních mediálních službách, požaduje po poskytovatelích těchto služeb, aby zajistili, že tyto služby nepodněcují k nenávisti z důvodu pohlaví, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.

V rámci dotačního programu Podpora rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin je poskytována finanční podpora na vydávání periodického tisku a provozování rozhlasového či televizního vysílání v jazyce národnostních menšin, popř. šířícího informace o těchto menšinách. Média napomáhají šíření informací a posilují etnické vědomí příslušníků národnostních menšin na území České republiky. Také tuto formu státní podpory lze považovat za formu prevence proti vzniku případných extremistických výbojů. Zároveň je tak potlačováno přesvědčení, že národnostní menšiny mají omezenou možnost rozvoje vlastního jazyka a že je na ně vytvářen jakýsi nátlak směřující k asimilaci.

V roce 2009 bylo v uvedeném dotačním programu Podpora rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin podpořeno 24 projektů. Celková částka poskytnutých dotací činila 28 043 000 Kč.

Na žádný z festivalů, podpořených v roce 2009 v rámci programu Audiovize a média nebyla vypisována grantová řízení výhradně zaměřená na projekty, které se zabývají otázkami extremismu. Na řadě festivalů, podpořených v roce 2009, se však objevily filmy, resp. rozhlasové pořady s touto tematikou. Byly to např. festivaly FAMUfest, přehlídka rozhlasových dokumentárních a publicistických pořadů Report, Mezinárodní festival dokumentárních filmů Jeden svět, Mezinárodní festival dokumentárních filmů Jihlava.

5.4 Oblast umění a knihoven

Aktivity, podporované odborem umění a knihoven, se explicitně problematiky extremismu netýkaly. Byly podporovány takové činnosti, které mají přispívat ke kultivaci osobnosti, podporovat kulturní dialog i vzájemné poznání odlišných kultur. Nejen v rámci speciálních dotačních programů (tj. podpora, rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin, podpora integrace cizinců a podpora integrace romské komunity), ale i v dotačním řízení, které je zaměřeno na podporu profesionálního umění, jsou podporovány kulturní aktivity, které mohou napomoci ke snižování negativních společenských jevů.

V roce 2009 bylo v rámci těchto aktivit podpořeno 14 projektů, celková částka poskytnutých dotací činila 2 545 000 Kč. Uskutečněny byly např. akce: Colours of Ostrava,

Mezinárodní multikulturní festival Colour Meeting v Poličce, Hlasohled Praha, Eurotrialog Mikulov 2009, Respect World Music Festival 2009 v Praze, Folkworld Music Festival Folkové prázdniny 2009 v Náměšti nad Oslavou, Litoměřický kořen 2009, Other Music 2009 v Praze, Světový romský festival Khamoro 2009 a další.

Každoročně je vyhlášen také dotační program Knihovna 21. století, určený knihovnám evidovaným dle knihovního zákona č. 257/2001 Sb. Jedním z okruhů je podpora práce s národnostními menšinami a integrace cizinců. Finanční prostředky jsou žadatelům poskytovány na realizaci besed a výstav s cílem poznávání jiných kultur a na akvizici knihovního fondu pro národnostní menšiny.²² Úsilí o rozšiřování služeb knihoven v této oblasti je rovněž vyjádřeno v bodu 13 Koncepce rozvoje knihoven v ČR na léta 2004 – 2010, přijaté usnesením vlády ČR ze dne 7. července 2004 č. 679. V tomto bodě 13 je uveden úkol zlepšit dostupnost knihoven a jejich služeb, odstranit bariéry přístupu k jejich využívání, rozšířit služby knihoven pro handicapované občany i příslušníky národnostních menšin, nezaměstnané a další znevýhodněné sociální skupiny.

V roce 2009 bylo v dotačním programu Knihovna 21. století podpořeno 8 tématických projektů – besed s cílem poznávání jiných kultur a na akvizici knihovního fondu pro národnostní menšiny. Celková částka poskytnutých dotací činila 45 000 Kč.

5.5 Oblast ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií

Eliminaci negativních společenských jevů, rasismu a xenofobie, má ve svých výstavních a vzdělávacích programech každoročně řada muzeí a galerií v ČR. Programově se touto tematikou zabývají především muzea /památníky, jejichž zřizovatelem je Ministerstvo kultury, a to: Muzeum romské kultury, Památník Terezín, Památník Lidice. Dále pak Židovské muzeum v Praze, které je sdružením právnických osob, jehož zakladateli jsou Ministerstvo kultury a Federace židovských obcí v Praze.

Seznamování s kulturou, historií a současností národů a etnik jiných zemí, zejména mimoevropských, je součástí výstavních projektů i dalších muzeí a galerií, jejichž akce jsou směřovány proti rasismu a xenofobii (např. Národní muzeum v Praze, Moravské zemské muzeum v Brně, Vlastivědné muzeum v Olomouci, Severočeské muzeum v Liberci aj.).

5.6 Nejvýznamnější akce v roce 2009

5.6.1 Památník Terezín

- ve spolupráci s Židovským muzeem v Praze a Muzeem romské kultury v Brně pokračoval v r. 2009 v pořádání pravidelných cyklů seminářů pro pedagogy (v ČR i v zahraničí) „Jak vyučovat holocaustu“. Semináře, které finančně podporuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, jsou pořádány pravidelně již od roku 2000. Mají stále mimořádně vysoký počet zájemců, které z kapacitních důvodů v průběhu jednoho kalendářního roku nelze uspokojit.
- V červnu 2009 uspořádal Památník Terezín „Konferenci k osudům majetku obětí holocaustu“. Konference se zúčastnili i četní zahraniční hosté.
- Z významných výstav lze uvést výstavu o osudech židovských rodin před a v době II. světové války „Knihovna zachráněných vzpomínek“ a putovní výstavu „Děvčata z pokoje č. 28, L 410, Terezín“.

V r. 2009 byl ukončen dvouletý projekt vybudování „Vzdělávacího centra interaktivních studií“, který přispívá k lepšímu porozumění Šoa, politické a rasové perzekuci.

²² Finanční prostředky jsou poskytovány formou dotací v návaznosti na § 10, bod d) nařízení vlády č. 288/2002, kterým se stanoví pravidla pro poskytování dotací na podporu knihoven.

5.6.2 Muzeum romské kultury

- Muzeum romské kultury kromě tradičních výstavních a vzdělávacích aktivit připravilo nově v roce 2009 akreditované kurzy „Romové – dějiny a kultura“, úspěšnou výstavu dětské tvorby „Každý máme jinou barvu pleti“. V březnu 2009 zorganizovalo pietní akt k 66. výročí prvního hromadného transportu Romů z protektorátu Čechy a Morava do vyhlazovacího koncentračního tábora Osvětim.

5.6.3 Židovské muzeum v Praze

Židovské muzeum v Praze realizovalo krátkodobé i putovní výstavy v řadě muzeí v ČR:

- „Židovské tradice a zvyky“ a „Historie Židů v Čechách a na Moravě“;
- „Nalezené tváře“ – vzpomínka na oběti holocaustu v dokumentech a fotografiích;
- „Příběh dětí“ – kresby dětí terezínského ghetta;
- „Anna Franková“ – odkaz pro současnost;
- „Zmizelí sousedé“;
- „Pocta dětským obětem holocaustu“;
- „Neztratit víru v člověka“ – Protektorát očima židovských dětí;
- „Muž, který si nedal pokoj – Příběh Josefa Poláka (1886 – 1945).“

Nejvýznamnější výstavou s řadou zahraničních zápůjček a s mezinárodním dosahem byla výstava v Císařské konírně Pražského hradu „Cesta života – Rabi Löw“ - ke 400. výročí úmrtí významné osobnosti židovských dějin. Významným počinem bylo i vydání stejnojmenné reprezentativní publikace (520 stran, 400 barevných fotografií). Oba projekty dokumentují nejen život a dílo této osobnosti, ale i politický a kulturní význam židovského osídlení střední Evropy té doby, i odkaz pro současnost.

Vzdělávací centrum muzea představovalo posluchačům současné izraelské spisovatele, značný ohlas měla i přednáška „Nacističtí zločinci v německém diskurzu“.

5.6.4 Památník Lidice

- Památník Lidice připravil v roce 2009 seminář „Nebyly jen Lidice“ s prohlídkou památníku v Petschkově paláci v Praze a dále besedy s pamětníky lidické tragédie.
- Úspěšně proběhla „Mezinárodní dětská výtvarná výstava Lidice“, která byla založena již v roce 1967 k uctění památky nejen dětských obětí z české obce Lidice, zavražděných německými nacisty, ale i všech dalších dětí, které zahynuly ve válečných konfliktech.²³ V této souvislosti Památník Lidice v říjnu 2009 s finanční podporou Ministerstva kultury vydal také publikaci „Mezinárodní dětská výtvarná výstava Lidice 1967 – 2009“, která představuje výtvarnou dětskou soutěž jako jednu z největších a nejstarších dětských mezinárodních výstav na světě a vzdává hold všem organizátorům a zúčastněným organizacím.

²³ Tato, původně národní výstava, se stala v roce 1973 výstavou mezinárodní a během své historie se stala dobře známou nejen mezi dětmi a učiteli v ČR, ale doslova v celém světě. V posledních letech do výstavy přichází pravidelně přibližně 10 000 velice kvalitních výtvarných děl nejen z České a Slovenské republiky, ale i z dalších 50 – 60 států, včetně zemí jako jsou např. Čína, Filipíny, Indie, Japonsko, Keňa, Malajsie, Srí Lanka nebo Zimbabwe.

6. Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo práce a sociálních věcí v rámci dotací ze státního rozpočtu financuje provoz služeb sociální prevence a zajišťuje čerpání prostředků z Evropských sociálních fondů (ESF), Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) a Integrovaného operačního systému (IOP) v rozpočtovém období 2007-2013. Tyto služby jsou zaměřeny na osoby ohrožené sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučené a jejich integraci, včetně sociálně vyloučených lokalit, které se často stávají objektem zájmu extremistických aktivit.

Resort práce a sociálních věcí nemá vzhledem ke svým zákonným kompetencím žádný přímý nástroj k boji s extremismem. Aktivita podporované ať již z dotací ze státního rozpočtu nebo prostředků ESF napomáhají integraci sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených lidí a mohou tak přispět k mírnění konfliktů a snižovat napětí, zejména pak v sociálně vyloučených lokalitách, a to jak uvnitř lokality, z lokality k vnějšímu okolí tak i z okolí do lokality.

Na služby sociální prevence, které jsou registrovány podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů bylo v roce 2009 ze státního rozpočtu ČR vydáno celkem **546 075 453,- Kč**, z toho:

- z celkové částky bylo na podporu služeb pro osoby ohrožené závislostí, závislé na návykových látkách ze státního rozpočtu ČR vyčleněno celkem **58 316 100,- Kč** (jednalo se o sociální služby: terapeutické komunity, kontaktní centra a služby následné péče);
- na podporu služeb pro osoby bez přístřeší, ohrožené sociálním vyloučením a sociálně vyloučené bylo ze státního rozpočtu ČR z celkové částky vyčleněno **434 663 401,- Kč** (jednalo se o tyto sociální služby: azylové domy, domy na půl cesty, noclehárny, terénní programy /86 447 466,- Kč./, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež);
- na podporu sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi bylo ze státního rozpočtu ČR z celkové částky vyčleněno **53 095 952,- Kč**.

Využívání prostředků ESF, OP LZZ a IOP 2007-2013 k podpoře aktivit směřujících k zajištění dostupnosti sociálních služeb

- OP LZZ - oblast podpory 3.2 – Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit
- IOP – oblast podpory 3.1. – Služby v oblasti sociální integrace zaměřené na sociálně vyloučené romské lokality/komunity

Aktuální výzvy

Podpora sociálního podnikání z fondů EU:

Výzva č. 1 Integrovaného operačního programu (IOP): investiční podpora

Platí od 10. dubna 2009 do 30. listopadu 2012 (průběžná výzva)

Specifický cíl 3.1c) - Zajištění udržitelného zaměstnání znevýhodněných skupin v běžném podnikatelském prostředí včetně jejich individuálního rozvoje a podpory poskytování sociálních služeb

Celková alokace: 383 936 850,- Kč

(zveřejněna na: <http://www.mpsv.cz/cs/6748> a www.strukturalni-fondy.cz/iop)

Výzva č. 30 Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ): neinvestiční podpora (zveřejněna na: www.esfcr.cz)

Platí od 16. února 2009 do 30. listopadu 2012 (průběžná výzva)

Cíl podpory: Sociální začleňování sociálně vyloučených osob a osob ohrožených sociálním vyloučením, včetně odstraňování bariér v jejich přístupu k zaměstnání

Celková alokace: 248 801 970,89,- Kč (celková výše podpory: v režimu de minimis 1 příjemci je max. 200 000 €)

VÝZVA č. 3 IOP

Oblast intervence: 3.1 Služby v oblasti sociální integrace

Platí od 30. září 2009 do 30. června 2013 (průběžná výzva)

Aktivita b) - investiční podpora při zajištění dostupnosti takových služeb, které umožní návrat příslušníků nejvíce ohrožených sociálně vyloučených romských lokalit zpět na trh práce a do společnosti.

Specifický cíl 3.1b) - Zajištění dostupnosti sociálních služeb ve vybraných sociálně vyloučených romských lokalitách, které umožní integraci cílových skupin do společnosti a na trh práce

Celková alokace: 557 709 000,- Kč (min. 500 000,- Kč, max. výše podpory na jeden projekt 20 000 000,- Kč.)

Oprávnění žadatelé: obce, svazky obcí, NNO

VÝZVA č. 19 OP LZZ

Oblast podpory 3.2 - Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit

Platí od 21. srpna 2008 do 31. ledna 2013 (průběžná výzva)

Cíl podpory: Sociální začleňování příslušníků sociálně vyloučených romských komunit zajištění dostupnosti, kvality a kontroly služeb, včetně odstraňování bariér v jejich přístupu ke vzdělávání a k zaměstnání a v přístupu k investiční podpoře

Celková alokace: 477 474 000,- Kč

Oprávnění žadatelé: poskytovatelé sociálních služeb dle zákona č. 108/2006., o sociálních službách, NNO, kraje, obce a organizace zřizované obcemi a kraji působící v sociální oblasti, vzdělávací instituce (akreditované podle zákona č. 108/2006 Sb. a zákona č. 312/2002 Sb.; pouze pro Program podpory A)

Omezení výše finanční podpory na jeden projekt:

Program A:

- **A1)** - profesní (odborné) vzdělávání pracovníků poskytovatelů sociálních služeb
- **A2)** - profesní (odborné) vzdělávání pracovníků krajských a obecních úřadů - **0,5 mil. Kč - 10 mil. Kč**

Program B: Podpora sociálních služeb a dalších nástrojů působících ve prospěch sociálního začleňování příslušníků sociálně vyloučených romských komunit/lokalit - **1 mil. Kč - 10 mil. Kč**

Program C: Podpora procesů poskytování sociálních služeb, včetně rozvoje partnerství na místní i regionální úrovni. V rámci tohoto programu podporu jde o rozvoj samotného procesu poskytování služeb (zajištěním kvality a kontroly poskytovaných služeb), podporujících sociální integraci, vycházející z potřeby rozvíjet spolupráci mezi subjekty podílejícími se na aktivitách v jednotlivých oblastech - **0,5 mil. Kč - 5 mil. Kč.**

7. Hodnocení ČR mezinárodními organizacemi z hlediska dodržování lidských práv

7.1.1 Agentura Evropské unie pro základní práva (EU Fundamental Rights Agency – FRA)

Dne 9. prosince 2009 publikovala FRA výsledky svého šetření o menšinách a diskriminaci v EU (EU-MIDIS). Šetření bylo zaměřeno na sedm členských států EU, včetně České republiky. Zveřejněné výsledky shrnují a kompletují data získaná v rámci dílčích šetření EU-MIDIS. Z hlediska hodnocení České republiky je relevantní Zpráva FRA „Zaměřeno na údaje č. 1/Romové“, která byla zveřejněna dne 22. dubna 2009.²⁴

7.1.2 Evropská komise proti rasismu a nesnášenlivosti (European Commission against Racism and Intolerance – ECRI)

Evropská komise proti rasismu a nesnášenlivosti, nezávislý monitorovací orgán při Radě Evropy, zveřejnila dne 15. září 2009 čtvrtou zprávu o České republice (monitorovací cyklus leden 2008 – duben 2009). Doporučení se vztahují, mimo jiné, k rasismu ve veřejném diskursu, rasovému násilí či projevům antisemitismu. ECRI např. opakovaně Českou republiku vyzývá (Doporučení č. 8), aby podepsala a ratifikovala Dodatkový protokol k Úmluvě o kybernetickém zločinu, staví se pozitivně k materiálu „Strategie boje proti extremismu a v doporučení č. 63 vyzývá všechny státní orgány, aby participovaly na jejím důsledném naplnění, a to v souladu s doporučeními ECRI.

7.1.3 Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE)

Lidská dimenze OBSE v roce 2009 opět uspořádala Hodnotící schůzku lidské dimenze (HDIM), tři doplňková jednání (SHDIM) a seminář. Doplňkové jednání v květnu 2009 se zabývalo efektivní implementací legislativy k potírání nenávistně motivovaných trestných činů. Rovněž v květnu proběhl seminář o posilování právního státu se zaměřením na účinnost správy justice. Další doplňkové jednání v červenci se zabývalo svobodou vyznání a náboženství a opatřeními států přijatými od posledního samostatného implementačního jednání Lidské dimenze na toto téma v roce 2003. Zvláštní pozornost toto jednání věnovalo aktuálnímu vyhodnocení problémů, kterým se věnovaly konference na vysoké úrovni k této problematice v uplynulých letech: otázkám tolerance a odstraňování diskriminace založené na vyznání či náboženství. Třetí doplňující jednání v listopadu 2009 se zabývalo rovností mužů a žen se zaměřením na boj proti násilí na ženách.

Hodnotící schůzka lidské dimenze OBSE proběhla ve Varšavě ve dnech 28.9. až 9.10.2009 za účasti delegace České republiky složené ze zástupců MZV, MK a Rady vlády pro záležitosti romské komunity. Předsedkyně kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské komunity moderovala blok jednání o vzdělávání romských dětí. ČR na jednání prezentovala svá přijatá a plánovaná opatření pro zajištění efektivního přístupu romských dětí ke vzdělání. K tématu svobody projevu česká delegace distribuovala dokument informující o přístupu uplatňovaném ČR, který má zajistit vyváženost mezi ochranou práva na soukromí a svobodou projevu.

Jednání se vyznačovalo tradičně aktivní účastí širokého spektra nevládních organizací z účastnických států OBSE a konáním řady doprovodných akcí. Opět zaznívala konkrétní kritika vznášená nevládními organizacemi vůči členským státům za nedostatečné plnění jejich

²⁴ Viz <http://fra.europa.eu>

závazků přijatých v rámci lidské dimenze OBSE. Jako budoucí předsednická země OBSE sklídl velké množství kritiky za porušování práva na svobodu projevu, pronásledování obránců lidských práv a mnohé další oblasti zejména Kazachstán. Dlouhé diskuse vyvolávala i tentokrát uvažovaná témata jednání pro příští rok; EU jako své priority vznesla – ochranu obránců lidských práv, posilování nezávislých národních lidskoprávních institucí a svobodu shromažďování a sdružování. Jako další témata, na která by se EU chtěla zaměřit, pak – posilování implementačních mechanismů lidské dimenze OBSE, svobodu projevu a médií, toleranci a nediskriminaci, respektování lidských práv v boji s terorismem, gender, prevenci konfliktů a roli žen v prevenci a řešení konfliktů a v post-konfliktní obnově, právní stát, národnostní menšiny, prevenci mučení a zrušení trestu smrti.

Představitel OBSE pro svobodu médií v průběhu roku pokračoval v aktivitách na ochranu pronásledovaných novinářů a pro posilování mechanismů zajišťujících ochranu svobody projevu v regionu.

Vysoký komisař OBSE pro národnostní menšiny v únoru 2009 navštívil Českou republiku. S místopředsedou vlády Alexandrem Vondrou, ministrem zahraničí Karlem Schwarzenbergem a ministrem pro lidská práva a národnostní menšiny Michaelem Kocábem diskutoval o vývoji postavení romské menšiny v ČR a o jeho aktivitách k posilování ochrany práv menšin a tím k prevenci napětí a konfliktů uvnitř států OBSE i mezi nimi.

7.1.4 Pracovní skupina pro sociální otázky v rámci Rady Evropy

Dne 19. listopadu 2009 byla na zasedání pracovní skupiny pro sociální otázky v rámci Rady Evropy představena Výroční zpráva Evropského fóra Romů a travellerů (ERTF), jež se zaměřuje na období roku 2009 a poukazuje zejména na zhoršující se situaci Romů v Evropě, respektive v členských státech Rady Evropy.

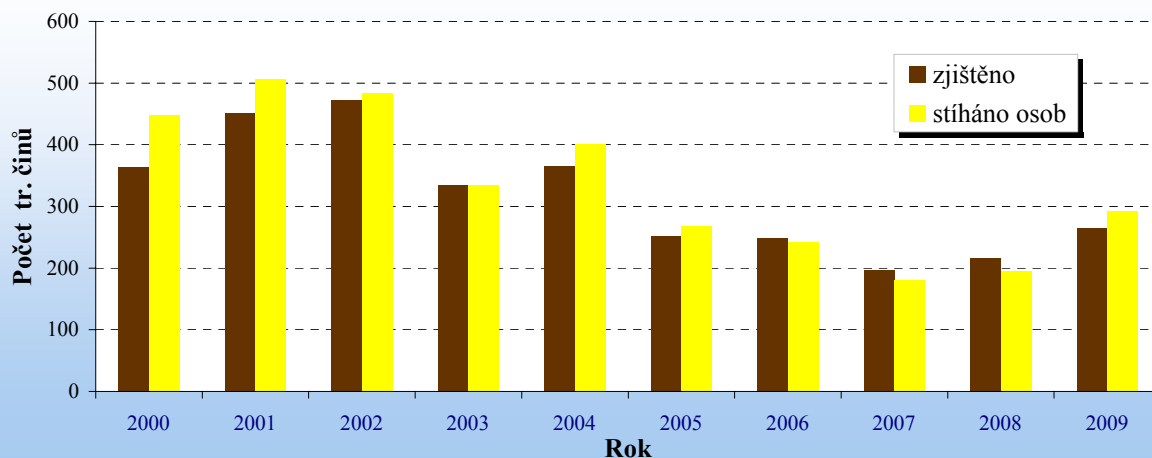
7.2 Aktivity Ministerstva zahraničních věcí

Stejně jako v minulých letech, tak i v roce 2009, informovali ministr zahraničních věcí, zástupci Ministerstva zahraničních věcí i zastupitelské úřady ČR v zahraničí své partnery a mezinárodní instituce o opatřeních přijímaných v ČR k postihu extremismu a jeho protagonistů. Ministerstvo zahraničních věcí rovněž v rámci své působnosti věnovalo pozornost evropské extremistické scéně a trendům, které se na ní objevily.

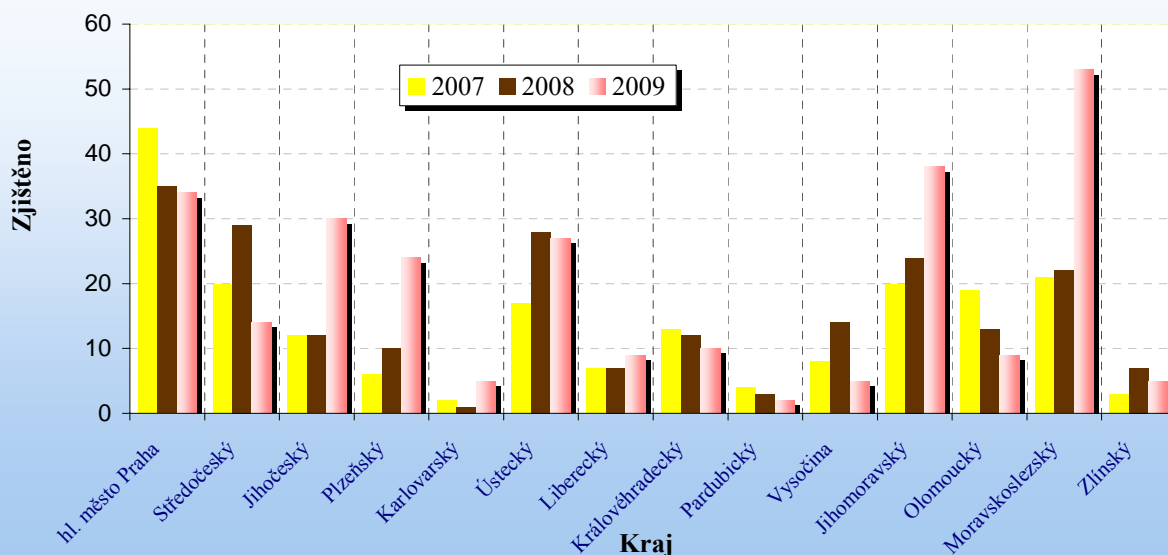
Příloha č. 2

Grafy, tabulky a mapka

Vývoj počtu zjištěných tr. činů s extremistickým podtextem a jejich pachatelů na území ČR v letech 2000 až 2009

Kriminalita s extremistickým podtextem v krajích (v členění dle VÚSC) ČR v roce 2007 až 2009

Podíl jednotlivých krajů (v členění VÚSC) na zjištěné trestné činnosti s extremistickým podtextem v ČR v roce 2009

Tabulka č. 1, Graf č. 2

Počet trestných činů s extremistickým podtextem v ČR v letech 2008 a 2009

V rámci reformy Policie ČR se od 1.1.2009 stala nástupcem okresních ředitelství Policie ČR krajská ředitelství policie a došlo k přesunu okresů mezi kraji (viz vysvětlivky). Těmito přesuny byly dotčeny kraje Jihočeský, Severočeský, Východočeský a Jihomoravský. Při meziročním porovnání je nutno tyto změny zohlednit. V působnosti krajů byly na území jednotlivých okresů ustaveny tzv. územní odbory.

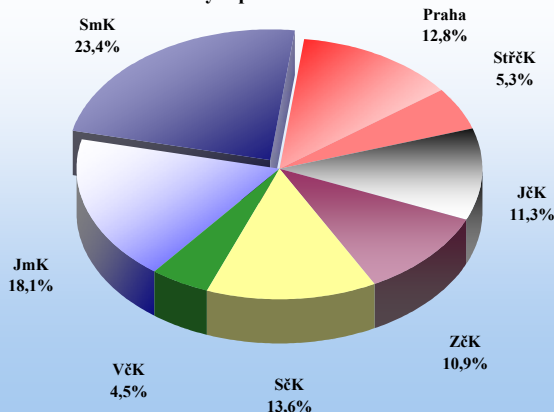
rok		2008	2009	změna fakt.
kraj	okres/ územní odbory	počet tr. činů	počet tr. činů	
Praha	celkem	35	34	-1
Střčk	Benešov	4	0	-4
	Beroun	2	1	-1
	Kladno	4	4	0
	Kolín	1	1	0
	Kutná Hora	0	2	2
	Mělník	3	1	-2
	Mladá Boleslav	3	0	-3
	Nymburk	1	1	0
	Příbram	8	1	-7
	Rakovník	0	1	1
	Praha venkov ¹⁾	3	-	-
	Praha venkov - jih	x	1	-
	Praha venkov - východ	x	0	-
	Praha venkov - západ	x	1	-
celkem	29	14	-15	
Jčk	České Budějovice	5	3	-2
	Český Krumlov	1	0	-1
	Jindřichův Hradec	0	0	0
	Pelhřimov ²⁾	0	0	0
	Písek	0	5	5
	Prachatice	0	0	0
	Strakonice	5	22	17
	Tábor	1	0	-1
	celkem	12	30	18
	Zpčk	Domažlice	0	1
Cheb		1	3	2
Karlovy Vary		0	0	0
Klatovy		0	1	1
Plzeň - město		6	17	11
Plzeň - jih		0	1	1
Plzeň - sever		1	2	1
Rokycany		3	2	-1
Sokolov		0	2	2
Tachov		0	0	0
celkem	11	29	18	
Svčk	Česká Lípa	1	0	-1
	Děčín	2	2	0
	Chomutov	3	2	-1
	Jablonec n. Nisou	2	1	-1
	Liberec	4	7	3
	Litoměřice	4	2	-2
	Louny	1	4	3
	Most	8	2	-6
	Teplice	9	11	2
	Ústí n. Labem	1	4	3
	celkem	35	36	1

rok		2008	2009	změna fakt.	
kraj	okres/ územní odbory	počet tr. činů	počet tr. činů		
Vchčk	Havlíčkův Brod ³⁾	2	0	-2	
	Hradec Králové	1	1	0	
	Chrudim	0	0	0	
	Jičín	2	3	1	
	Náchod	4	3	-1	
	Pardubice	3	2	-1	
	Rychnov n. Kněžnou	0	0	0	
	Semily ⁴⁾	0	1	1	
	Svitavy	0	0	0	
	Trutnov	5	3	-2	
	Ústí n. Orlicí	0	0	0	
	celkem	17	12	-5	
	Jmk	Blansko	3	5	2
		Brno - město	13	26	13
		Brno - venkov	3	0	-3
		Břeclav	1	1	0
		Zlín	1	2	1
Hodonín		1	3	2	
Jihlava		8	3	-5	
Kroměříž		2	1	-1	
Třebíč		3	2	-1	
Uherské Hradiště		2	1	-1	
Vyškov		0	1	1	
Znojmo		3	2	-1	
Žďár n. Sázavou		1	0	-1	
Vsetín		2	1	-1	
celkem		43	48	5	
Svmk		Bruntál	3	2	-1
		Frydek - Místek	1	4	3
	Karviná	5	9	4	
	Nový Jičín	1	1	0	
	Olomouc	7	5	-2	
	Opava	3	22	19	
	Ostrava	8	14	6	
	Přerov	4	4	0	
	Šumperk	1	0	-1	
	Jeseník	1	0	-1	
	Prostějov	0	0	0	
celkem	35	62	28		
Česká republika celkem		217	265	48	

Vysvětlivky ke změnám v roce 2009:

- ¹⁾ OR PCR Praha venkov bylo rozděleno na OR PCR Praha venkov - jih, Praha venkov - východ, Praha venkov - západ.
- ²⁾ OR PCR Pelhřimov bylo přesunuto pod Správu PCR Jihomoravského kraje.
- ³⁾ OR PCR Havlíčkův Brod bylo přesunuto pod Správu PCR Jihomoravského kraje.
- ⁴⁾ OR PCR Semily bylo přesunuto pod Správu PCR Severočeského kraje.

Podíl jednotlivých krajů na zjištěné trestné činnosti s extremistickým podtextem v ČR v roce 2009

Tabulka č. 2, Graf č. 3

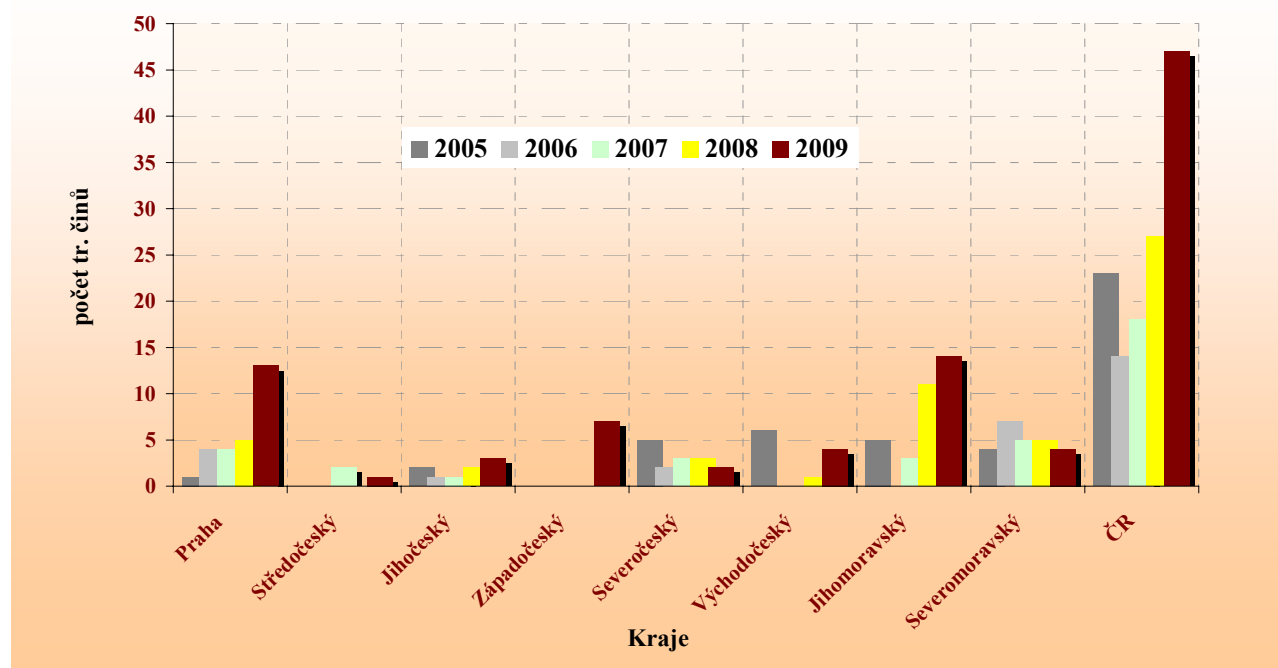
Zjištěné trestné činy s antisemitským podtextem za rok 2008 a 2009

§ tr. zák.	název	2008 kraj								2009 kraj									
		Praha	Středočeský	Jihočeský	Západočeský	Severočeský	Východočeský	Jihomoravský	Severomoravský	ČR celkem	Praha	Středočeský	Jihočeský	Západočeský	Severočeský	Východočeský	Jihomoravský	Severomoravský	ČR celkem
196 odst. 2	násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci	1					1			2	1								1
198	hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení							2	2	4					1			1	2
198a	podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod	1								1	5								5
260	podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka	2		2		2		3		9	3	1	3	3	1	4	6	1	22
261	podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka	1				1		6	3	11	1		4			8	1	14	
261a	podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka									0	3						1	4	
Celkem		5	0	2	0	3	1	11	5	27	13	1	3	7	2	4	14	4	48

Poznámka k paragrafu 198: V letech 2005 až 2008 byly registrovány tr. činy podle § 198 odst. 1a.

V dubnu roku 2009 byl zaznamenán tr. čin podle odst. 1 b.

Zjištěné trestné činy v ČR s antisemitským podtextem za rok 2005 až 2009

LEGENDA K MAPCE

KRAJ	ZNAČKA	OKRES
StřčK	BN	Benešov
	BE	Beroun
	KD	Kladno
	KO	Kolín
	KH	Kutná Hora
	ME	Mělník
	MB	Ml.Boleslav
	NB	Nymburk
	PY	Pha - vých.
	PZ	Pha - záp.
	PB	Příbram
	RA	Rakovník
JčK	CB	Č. Budějovice
	CK	Č. Krumlov
	JH	J. Hradec
	PE	Pelhřimov
	PI	Písek
	PT	Prachatice
	ST	Strakonice
	TA	Tábor
ZčK	DO	Domažlice
	CH	Cheb
	KV	Karlovy Vary
	KT	Klatovy
	PM	Plzeň
	PJ	Plzeň - jih
	PS	Plzeň - sever
	RO	Rokycany
	SO	Sokolov
	TC	Tachov
	SvčK	CL
DC		Děčín
CHO		Chomutov
JN		Jablonec n.N
LI		Liberec
LT		Litoměřice
LO		Louny
MO		Most
TP		Teplice
UL		Ústí n.L.

KRAJ	ZNAČKA	OKRES
VčK	HB	Havl. Brod
	HK	Hr. Králové
	CR	Chrudim
	JC	Jičín
	NA	Náchod
	PU	Pardubice
	RK	Rychnov n.K
	SM	Semily
	SY	Svitavy
	TU	Trutnov
	UO	Ústí n.O.
	JmK	BK
BM		Brno
BI		Brno-venkov
BV		Břeclav
ZL		Zlín
HO		Hodonín
JI		Jihlava
KM		Kroměříž
PV		Prostějov
TR		Třebíč
UH		Uh. Hradiště
VY		Vyškov
ZN		Znojmo
ZR		Žďár n.S.
SmK		BR
	FM	Frýdek- Míst.
	KI	Karviná
	NJ	Nový Jičín
	OC	Olomouc
	OP	Opava
	OV	Ostrava
	PR	Přerov
	SU	Šumperk
VS	Vsetín	
JE	Jeseník	

Seznam zkratek

AČR	Armáda České republiky
AFA	Antifašistická akce
AN	Autonomní nacionalisté
B&H	Blood&Honour
BIS	Bezpečnostní informační služba
BNP	British National Party
BZÖ	Bund für zukunfftige Österreich (Svaz pro budoucí Rakousko)
CERD	Committee on Elimination of Racial Discrimination (Výbor pro odstranění rasové diskriminace)
CVI	Centrum včasné intervence
ČR	Česká republika
ČSAF	Československá anarchistická federace
ČVS	Číslo vyšetřovacího spisu
DS	Dělnická strana
DVU	Deutsche Volkunion (Německá lidová unie)
ENAR	European Network against Racism
ESF	Evropské sociální fondy
ESSK	Evidenčně statistický systém kriminality
EUMC	European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia (Evropské monitorovací středisko rasismu a xenofobie)
EU	European Union (Evropská unie)
FARE	Football Against Racism in Europe
FAS	Federace anarchistických skupin
HveIVP	Hlavní velitelství Vojenské policie
JN	Junge Nationaldemokraten
KSČ	Komunistická strana Československa
KSČ-SČSP	Komunistická strana Československa – Československá strana práce
KSM	Komunistický svaz mládeže
KSZ	Krajské státní zastupitelství
MK	Ministerstvo kultury
MO	Ministerstvo obrany
MOP	Místní oddělení policie
MP	Městská policie
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MS	Ministerstvo spravedlnosti
MSZ	Městské státní zastupitelství
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NATO	North Atlantic Treaty Organization
NG	Národní garda
NK	Národní korporativismus
NO	Národní odpor
NMV	Nařízení ministra vnitra
NPD	Nationaldemokratische Partei Deutschlands (Nacionálně demokratická strana Německa)
NPO	Návrh na podání obžaloby
NS	Národní strana
NSJ	Národní sjednocení
NSZ	Nejvyšší státní zastupitelství
NPÖ	Nationaldemokratische Partei Österreichs (Národně demokratická strana Rakouska)
NSEC	National Socialist Education Centre (Národně socialistické vzdělávací centrum)
NSJ	Národní sjednocení
OBP MV ČR	odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra České republiky
OBSE (OSCE)	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (Organisation for Security and Cooperation in Europe)

Seznam zkratk

ODIHR	Úřad pro demokratické instituce a lidská práva (Office for Democratic Institutions and Human Rights)
OŘ	Okresní ředitelství
OS – DS	Ochranné sbory Dělnické strany
OSN	Organizace spojených národů
OSZ	Okresní státní zastupitelství
Policie ČR	Policie České republiky
PP ČR	Policejní prezidium ČR
POW	Prisoners of War
P – SNJ	Primární prevence sociálně nežádoucích jevů
RMO	Rozkaz ministra obrany
RWU	Resistance Woman Unity
SKPV	Služba kriminální policie a vyšetřování
Tr.čin, tr.č.	Trestný čin
Tr.ř., tr.řád	Trestní řád
Tr.z., tr.zák.	Trestní zákon
ÚOOZ	Útvar pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování
USA	United States of America (Spojené státy americké)
ÚOOZ SKPV	Útvar pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování
ÚSKPV	Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR
ÚZSI	Úřad pro zahraniční styky a informace
VF	Vlastenecká fronta
WPM	White Power Music
ZOP	Základní odborná příprava policistů
ZP PP ČR	Závazný pokyn policejního prezidenta ČR

Strategie boje proti extremismu v roce 2009

Editoři:

PhDr. Ladislava Tejchmanová, CSc.

(Část I: Problematika extremismu na území České republiky v roce 2009, Část III, Příloha č.1)

Mgr. Jiří Pětioký

(Část II: Vyhodnocení Koncepce boje proti extremismu)

Jiří Beneš

(Část III, Příloha č. 2: Tabulky, grafy a mapka)

Vydalo

Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky
Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná

I. vydání

Praha 2010